

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LISZKI

**Załącznik nr 1
do uchwały Rady Gminy Liszki
nr VI/36/2011 z dnia 23.03.2011 r.**

USTALENIA STUDIUM

WÓJT GMINY LISZKI
marzec, 2011 r.

GŁÓWNY PROJEKTANT:

mgr Dorota Szlenk – Dziubek – członek Okręgowej Izby Urbanistów nr KT - 152

ZESPÓŁ PROJEKTOWY:

mgr Kinga Kuczyńska

– zagadnienia demograficzne i społeczne

- zainwestowanie terenu, komunikacja

- uwarunkowania formalno-prawne

mgr inż. Łukasz Kotuła

– zagadnienia ekofizjograficzne i przyrodnicze

- środowisko kulturowe

mgr inż. Teresa Mądry

– infrastruktura techniczna

GRAFIKA KOMPUTEROWA:

Alicja Stach

Kierownik Zespołu

Dyrektor Instytutu

mgr Dorota Szlenk - Dziubek

mgr Jerzy Adamski

SPIS TREŚCI:

CZĘŚĆ PIERWSZA – UWARUNKOWANIA ROZWOJU	4
1. WPROWADZENIE.....	5
2. CELE ROZWOJU.....	6
2.1. MISJA GMINY LISZKI.....	6
2.2. CELE STRATEGICZNE.....	6
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU.....	7
3.1. POŁOŻENIE OBSZARU, UKŁAD ADMINISTRACYJNY.....	7
3.2. DOTYCHCZASOWE ZAINWESTOWANIE TERENU.....	9
3.2.1. ZAINWESTOWANIE MIESZKANIOWE.....	9
3.2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	10
3.2.3. KOMUNIKACJA.....	14
3.2.4. PODMIOTY GOSPODARCZE.....	17
3.3. LUDNOŚĆ ORAZ POZIOM WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ.....	18
3.3.1. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE.....	18
3.3.2. POZIOM WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ.....	25
3.3.3. POTRZEBY MIESZKAŃCÓW.....	30
3.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	31
3.4.1. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA.....	31
3.4.2. ZASOBY WODNE – WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	33
3.4.3. WALORY KLIMATYCZNE.....	34
3.4.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	35
3.4.5. ELEMENTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE PRAWNEJ ORAZ STREFY OCHRONNE.....	36
3.5. ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	42
3.5.1. DZIEJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO, UKŁADY WSI, FORMA ARCHITEKTONICZNA ZABUDOWY.....	42
3.5.2. ZESPOŁY I OBIEKTY ZABYTKOWE ORAZ FORMY ICH OCHRONY.....	45
3.5.3. WALORY KRAJOBRAZOWE.....	48
3.5.4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	49
3.6. UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE.....	51
3.6.1. DOTYCHCZASOWE PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE.....	51
3.6.2. WYDANE DECYZJE WZIT I POZWOLENIA NA BUDOWĘ.....	54
3.6.3. REZERWY TERENÓW PRZEZNACZONYCH DO ZAINWESTOWANIA.....	55
3.6.4. WNIOSKI ZŁOŻONE DO STUDIUM.....	57
3.6.5. USTALENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY LISZKI NA LATA 2005 – 2013.....	58
3.6.6. USTALENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY LISZKI NA LATA 2008-2013.....	61
3.6.7. USTALENIA DLA GMINY LISZKI Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ORAZ KPZK.....	63
3.7. STAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW.....	64
3.8. UWARUNKOWANIA ROZWOJU – WNIOSKI DO DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH.....	65
CZĘŚĆ DRUGA – KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZESTRZENNEJ	67
1. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZESTRZENNEJ - KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....	68
1.1. CA – OBSZAR KSZTAŁTOWANIA CENTRUM ADMINISTRACYJNO-USŁUGOWEGO GMINY.....	69
1.2. MN1–MN3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ.....	70
1.4. MU1–MU3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ.....	72
1.5. UP – OBSZAR KONCENTRACJI USŁUG PUBLICZNYCH.....	74
1.6. UK – OBSZAR OBIEKTÓW SAKRALNYCH.....	75
1.7. U1–U3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY USŁUGOWEJ.....	76
1.9. U/P – OBSZAR KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ.....	77
1.10. UC/P – OBSZAR KONCENTRACJI DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ.....	79
1.11. US1–US2 – OBSZARY USŁUG SPORTU.....	80
1.12. UTS – OBSZAR USŁUG TURYSTYKI I REKREACJI.....	81

1.13. PG – OBSZAR EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ.....	83
1.14. RM – OBSZAR ZABUDOWY ZAGRODOWEJ.....	83
1.15. R1 – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH.....	85
1.16. R2 – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH – REZERWA POD ZBIORNIK RETENCYJNY.....	85
1.17. RE – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU EKOLOGICZNYM.....	86
1.19. ZP – OBSZAR ZESPOŁÓW DWORSKO - PARKOWYCH.....	86
1.20. ZE1–ZE3 – OBSZARY ZIELENI O FUNKCJACH EKOLOGICZNYCH I OCHRONNYCH.....	88
1.21. ZN – OBSZAR ZIELENI NIEURZĄDZONEJ I IZOLACYJNEJ.....	89
1.22. ZR1, ZR2 - OBSZARY ZIELENI REKREACYJNEJ.....	89
1.23. ZL – OBSZAR TERENÓW LEŚNYCH.....	90
1.24. ZD – OBSZAR ZIELENI DZIAŁKOWEJ.....	91
1.25. ZC – OBSZAR CMENTARZY.....	91
1.26. WS – OBSZAR WÓD ŚRÓDLĄDOWYCH.....	92
1.27. TZ – TERENY ZAMKNIĘTE.....	92
1.28. E, G, W, K, T – OBSZARY INWESTYCJI Z ZAKRESU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ.....	92
1.29. K.– TERENY KOMUNIKACJI - (KDD, KDL1, KDL2, KDZ1, KDZ2, KDG1, KDG2, KDA).....	93
1.30. KU1, KU2, KU3 – TERENY KOMUNIKACJI - PARKINGI.....	94
1.31. KL – TERENY KOMUNIKACJI - LOTNISKO.....	95
2. POLITYKA PRZESTRZENNA.....	96
2.1. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKALNEJ.....	96
2.2. POLITYKA WYPOSAŻENIA GMINY W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ I KOMUNALNĄ.....	97
2.3. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY ZWIĄZANEJ Z AKTYWNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ.....	98
2.4. POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	99
2.5. POLITYKA OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	102
2.6. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU TRANSPORTOWEGO.....	108
2.7. POLITYKA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	111
2.8. POLITYKA GOSPODARKI GRUNTAMI W TYM POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	115
2.9. POLITYKA GMINY NA TERENACH OSUWISKOWYCH I NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI.....	116
2.10. POLITYKA W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	116
3. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO.....	120
3.1. INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	120
3.2. INWESTYCJE O ZNACZENIU LOKALNYM.....	120
4. PLANY MIEJSCOWE.....	121
4.1. OBSZARY DO OBJĘCIA PLANAMI.....	121
4.2. MINIMALNY ZAKRES MERYTORYCZNY PLANÓW.....	122
5. DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN.....	126
6. POTENCJALNE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA I OBSZARY PROBLEMOWE.....	128
6.1. ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA.....	128
6.2. TERENY ZAMKNIĘTE.....	129
6.3. OBSZARY PROBLEMOWE.....	129
CZĘŚĆ TRZECIA – SYNTEZA I UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ.....	130
1. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA STUDIUM.....	132
2. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ.....	138
3. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM.....	141

CZĘŚĆ PIERWSZA – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. WPROWADZENIE

W dniu 02.08.2007 r. Rada Gminy Liszki podjęła Uchwałę nr XI/82/07 o przystąpieniu do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki (zwanego dalej Studium), uchwalonego uchwałą Rady Gminy Liszki nr XXXIII/257/98 z dnia 28.05.1998 r. wraz ze zmianą zatwierdzoną Uchwałą Rady Gminy Liszki nr XXXVIII/353/06 z dnia 27.04.2006r.

Studium jest dokumentem mającym na celu określenie polityki przestrzennej gminy oraz lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia Studium składają się z:

1. Uchwały Rady Gminy w sprawie uchwalenia Studium,
2. Tekstu Ustaleń Studium – załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy,
3. Rysunku: Kierunki zagospodarowania przestrzennego – Załącznik Nr 2 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000,
4. Rysunku: Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – Załącznik Nr 3 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000.
5. Rysunku: Uwarunkowania rozwoju – Załącznik Nr 4 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000.

2. CELE ROZWOJU

Analiza istniejących uwarunkowań rozwoju gminy, a w szczególności stanu zagospodarowania jej przestrzeni, sytuacji społeczno-gospodarczej, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną wskazuje, że przyjęte uchwałą Rady Gminy cele i kierunki rozwoju, zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Liszki na lata 2008-2013, powinny zostać utrzymane. W dokumencie Studium uwzględniono cele rozwoju gminy związane z zakresem merytorycznym Studium (związane z gospodarką przestrzenną).

2.1. MISJA GMINY LISZKI

Uwzględniając położenie gminy, jej walory przyrodniczo-krajobrazowe, ukształtowanie terenu warunkujące możliwości inwestycyjne dla różnych form działalności gospodarczej, a także uwarunkowania rozwoju oraz zamierzenia samorządu i aspiracje społeczności lokalnej, przyjmuje się, że głównym celem - misją rozwoju gminy będzie:

Misja wewnętrzna gminy Liszki:

Gmina Liszki wykorzystuje swoją gospodarczą i turystyczną przewagę konkurencyjną, wynikającą z bliskości ważnego szlaku komunikacyjnego oraz dużego ośrodka naukowo-gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i wysokiej jakości życia mieszkańców

Misja zewnętrzna gminy Liszki:

Gmina Liszki – efektywny biznes i udany wypoczynek

2.2. CELE STRATEGICZNE

Do **strategicznych celów rozwoju** Gminy Liszki, zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Liszki na lata 2008-2013, należą:

1. Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy Liszki;
2. Rozwój turystyki;
3. Zapewnienie europejskich warunków życia mieszkańców Gminy Liszki;
4. Zachowanie walorów środowiska naturalnego.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

3.1. POŁOŻENIE OBSZARU, UKŁAD ADMINISTRACYJNY

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Liszki nr XI/82/07 z dnia 02.08.2007 r., zmiana Studium, obejmuje obszar całej gminy.

Gmina Liszki, położona jest w województwie małopolskim, w południowo-zachodniej części powiatu krakowskiego (ryc.1). Znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa, po jego zachodniej stronie. Sąsiaduje także z gminami Skawina (od południa), Czernichów (od południowego zachodu), Krzeszowice (od północnego zachodu) i Zabierzów (od północy).

Ryc. 1. Gmina Liszki na tle podziału administracyjnego powiatu krakowskiego

Źródło: opracowanie własne

Istotne znaczenie dla rozwoju gminy ma położenie w bezpośrednim sąsiedztwie portu lotniczego Kraków – Balice, zlokalizowanego na północ od gminy Liszki.

Południowo-wschodnią granicę gminy wyznacza rzeka Wisła. Dodatkowo przez wschodnią i północną część gminy przebiegają odcinki autostrady A4.

Położenie gminy sprawia, że pozostaje ona pod wpływem intensywnych procesów urbanizacyjnych, stwarzających szanse dla rozwoju gospodarczego. Urbanizacja stanowi jednak również zagrożenie dla wartości przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Rozwój procesów urbanizacyjnych wiąże się również ze wzrostem problemów z infrastrukturą techniczną i komunikacją.

Gmina Liszki składa się z 14 miejscowości: Baczyna, Budzyna, Cholerzyna, Chrosnej, Czułowa, Jeziorzan, Kaszowa, Kryspinowa, Liszek, Mnikowa, Morawicy, Piekary, Rącznej i Ściejowice. Pod względem liczby ludności, największym sołectwem jest Kaszów (13,1% ogółu ludności gminy). Baczyn i Mników, tworzące jedno sołectwo, posiadają największą powierzchnię (12,8 % powierzchni gminy). Szczegółowe informacje o liczbie ludności i wielkości poszczególnych sołectw przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 1. Liczba ludności oraz powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Liszki

Sołectwo	Liczba ludności (31.12.2007)	% ogółu mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	% ogólnej powierzchni gminy
Baczyn + Mników	164 + 1113	1,1 + 7,2	919,1	12,8
Budzyń	316	2,0	126,2	1,8
Cholerzyn	981	6,4	817,3	11,3
Chrosna	486	3,2	194,7	2,7
Czułów	1152	7,5	770,5	10,7
Jeziorzany	860	5,6	259,8	3,6
Kaszów	2016	13,1	834,6	11,6
Kryspinów	1383	9,0	489,6	6,8
Liszki	1895	12,3	592,6	8,2
Morawica	986	6,4	667,8	9,3
Piekary	1459	9,5	464,5	6,4
Rączna	1754	11,4	801,9	11,1
Ściejowice	813	5,3	266,9	3,7
GMINA OGÓŁEM	15378	100	7205,5	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

3.2. DOTYCHCZASOWE ZAINWESTOWANIE TERENU

3.2.1. ZAINWESTOWANIE MIESZKANIOWE

Według danych GUS (stan 31 XII 2007r.) na terenie Gminy Liszki znajduje się ogółem 4 469 mieszkań, posiadających 18 813 izb. Na jednego mieszkańca gminy przypada średnio około 25,9 m² powierzchni użytkowej. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi około 91 m², a na 1 mieszkanie średnio przypadają 4,21 izby.

W porównaniu do innych wiejskich gmin regionu, stan wyposażenia gminy w mieszkania uznać należy za przeciętny – poziom ten jest porównywalny do średnich wartości dla powiatu krakowskiego. Poniżej w tabeli przedstawiono dane dotyczące zasobów mieszkaniowych dla wybranych gmin położonych w strefie podmiejskiej Krakowa oraz dla powiatu ziemskiego krakowskiego.

Tab. 2. Wyposażenie w mieszkania w 2007 r.

Nazwa	Liczba mieszkań	Liczba izb	Powierchn. użytkowa w tys. m ²	Liczba izb w mieszkaniu	Średnia liczba osób na mieszkanie	Średnia liczba osób na izbę	Średnia powierchn. użytkowa mieszkania w m ²	Średnia powierchn. użytkowa w m ² na 1 osobę
Mogilany	3 232	13 930	303,7	4,31	3,50	0,81	94,0	26,8
Zielonki	5 002	23 305	563,1	4,66	3,17	0,68	112,6	35,5
Liszki	4 469	18 813	406,6	4,21	3,51	0,83	91,0	25,9
powiat krakowski	74 554	307 567	6 526,1	4,13	3,30	0,80	87,5	26,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2007r. w gminie Liszki, zostało oddanych do użytkowania ogółem 62 nowych budynków indywidualnych, z przeznaczeniem mieszkalnym. Całkowita powierzchnia użytkowa nowych budynków wynosiła 8 814 m². Przeciętnie powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 142,2 m². Poniżej w tabeli przedstawiono dane dotyczące wielkości oddanych w 2005r. zasobów mieszkaniowych, dla wybranych gmin położonych wokół Krakowa oraz dla powiatu ziemskiego krakowskiego.

Tab. 3. Mieszkania oddane do użytkowania w budynkach indywidualnych w 2007 r.

Nazwa	liczba oddanych mieszkań	liczba oddanych izb	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
Mogilany	45	274	7 288	162,0

Zielonki	97	600	17 683	182,3
Liszki	62	354	8 814	142,2
powiat krakowski	813	4 842	126 011	155,0

Źródło: opracowanie własne na danych GUS

3.2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Według danych Urzędu Gminy Liszki, długość wodociągowej sieci rozdzielczej wynosi ok. 170 km, natomiast sieci kanalizacyjnej – ok. 53 km. Należy stwierdzić, że sieć wodociągowa na terenie gminy Liszki jest bardzo dobrze rozwinięta. Gmina posiada jedną z najdłuższych sieci wodociągowych wśród gmin wiejskich, zlokalizowanych w powiecie krakowskim. Blisko 100% mieszkańców gminy posiada możliwość korzystania z sieci wodociągowej.

Źródłami zaopatrzenia w wodę gminy, są:

- rzeka Sanka wraz z ujęciem wody MPWiK S.A. w Krakowie (zaopatrujące Liszki, Budzyń, Cholerzyn, Kaszów, Kryspinów, Mników, Piekary, część Ściejowic),
- ujęcie głębinowe w Czułowie (zaopatrujące większość sołectwa Czułów),
- ujęcie głębinowe w Czułowie – Zrębach (zaopatrujące kilkadziesiąt gospodarstw domowych w Czułowie),
- ujęcie głębinowe w Morawicy (zaopatrujące Morawicę),
- ujęcie głębinowe w Rącznej (zaopatrujące Rączną, Jeziorzany i część Ściejowic),
- ujęcie głębinowe w Brzoskwince w gminie Zabierzów (zaopatrujące Chrosną).

Największe miejscowości gminy połączone są w jeden system z wodociągiem krakowskim, skąd pochodzi zdecydowana większość zużywanej na terenie gminy wody. W pozostałej części gminy funkcjonują lokalne ujęcia wody zaopatrujące pozostałe miejscowości.

Generalnie uznać należy, że poziom wyposażenia gminy w sieć wodociągową jest zadawalający. W gminie do sieci wodociągowej jest przyłączonych obecnie ok. 87,6% mieszkań, co jest jednym z najwyższych wskaźników w powiecie krakowskim. Poniżej w tabeli przedstawiono ilość obiektów przyłączonych do sieci wodociągowej w 2007 r. w gminach położonych analogicznie jak Liszki, tzn. w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa.

Tab. 4. Ilość przyłączonych obiektów do sieci wodociągowej (stan na 31.12.2007 r.)

Nazwa jednostki	liczba mieszkań	liczba przyłączonych	% przyłączonych
-----------------	-----------------	----------------------	-----------------

		mieszkań	mieszkań
gmina Mogilany	3 232	2 402	74,3
gmina Zielonki	5 002	4 164	83,2
gmina Liszki	4 469	3 913	87,6
powiat krakowski	74 554	53 945	72,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wyposażenie gminy w sieć kanalizacji sanitarnej jest nadal niewystarczające, ale co najistotniejsze – jest cały czas realizowane. W latach 2003-2006 w gminie Liszki przybito blisko 20 km sieci kanalizacyjnej. W obowiązujących obecnie na terenie gminy planach miejscowych, ujęto zapis, iż warunkiem realizacji nowej zabudowy jest wyposażenie budynków w urządzenia pozwalające na rozwiązanie spraw gospodarki ściekowej, a do czasu realizacji systemów kanalizacyjnych możliwe jest stosowanie tymczasowych rozwiązań technicznych, pod warunkiem zapewnienia parametrów technicznych instalacji kanalizacyjnej umożliwiających sukcesywne podłączenie do kanalizacji zbiorowej. Również w Planie rozwoju lokalnego gminy Liszki na lata 2005-2013, zwrócono szczególną uwagę na potrzebę rozbudowania gminnego systemu kanalizacji, z uwagi nie tylko na stale rosnące zainwestowanie terenu, ale na położenie gminy w zlewni Sanki, będącej źródłem wody pitnej dla Krakowa i częściowo gminy Liszki. Ponadto zabezpieczenie podziemnych zbiorników wodnych wymaga pilnego uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy.

Obecnie na obszarze objętym zmianą Studium, funkcjonuje biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków typu ECOLO-CHIEF, zlokalizowana w Piekarach. Do ww. oczyszczalni podłączone są: Cholerzyn, Budzyń, Kryspinów, Piekary i Liszki. W najbliższym czasie planowana jest realizacja kanalizacji w Mnikowie. Planuje się również wybudowanie drugiej oczyszczalni ścieków w Rącznej, która docelowo miałaby obsługiwać Ściejowice, Jeziorzany i Rączną. Obecnie istniejąca oczyszczalnia w Piekarach posiada przepustowość średnią dobową na poziomie 700-800 m³, a w porach deszczowych ponad 1000 m³.

Gmina Liszki od kilku lat prowadzi zintensyfikowaną politykę rozwoju sieci kanalizacyjnej. Jako priorytet stawia sobie uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni Sanki oraz na terenach Bielańsko-Tynieckiego i Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego.

Generalnie uznać należy, że poziom wyposażenia gminy w sieć kanalizacyjną nie jest obecnie zadawalający. W gminie do sieci kanalizacyjnej jest przyłączonych obecnie ok. 28,2% mieszkań (ilość ta stale i szybko wzrasta). Poniżej w tabeli przedstawiono ilość obiektów przyłączonych do sieci wodociągowej w gminach położonych analogicznie jak Liszki, tzn. w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa

Tab. 5. Ilość przyłączonych obiektów do sieci kanalizacyjnej (stan na 31.12.2007 r.)

Nazwa jednostki	liczba mieszkań	liczba przyłączonych mieszkań	% przyłączonych mieszkań
gmina Mogilany	3 232	857	26,5
gmina Zielonki	5 002	1 518	30,3
gmina Liszki	4 469	1 258	28,2
powiat krakowski	74 554	14 821	19,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

SIEĆ GAZOWA

Przez wschodnią część gminy Liszki, południkowo, przebiega magistralny gazociąg wysokoprężny 6,3 MPa relacji Skawina – Zabierzów. Stanowi on jeden z elementów zaopatrzenia w gaz Krakowa i jest częścią systemu transportującego gaz ziemny z Pogórza Karpackiego w kierunku Górnego Śląska. Gazociąg jest bezpośrednim źródłem zaopatrzenia w gaz dla funkcjonującej w Kryspinowie stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia, której zadaniem jest redukcja wysokiego ciśnienia gazu do wartości średniego ciśnienia, pod jakim gaz jest doprowadzany do sołectw gminy Liszki, pomiar gazu i jego odoryzacja.

Gazociąg średnioprężny o średnicy 150mm relacji Kryspinów – Liszki - Kaszów, przebiegający równoleżnikowo przez teren gminy, jest podstawową osią zasilającą system gazowniczy na terenie gminy Liszki. Przesyła on gaz ziemny do sieci rozdzielczych zlokalizowanych na terenie poszczególnych miejscowości.

Długość sieci gazowej w granicach gminy wynosi blisko 170 km. Gmina jest niemal w całości zgazyfikowana. Do sieci gazowej podłączonych jest ok. 3,6 tys. budynków mieszkalnych gminy.

SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Na obszarze gminy, sieć elektroenergetyczną wysokiego napięcia stanowią dwie linie: 2-torowa linia 220kV relacji Byczyna – Skawina 1, Byczyna Skawina 2 oraz 2-torowa linia 110 kV relacji Skawina – Prądnik. Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kV, której podstawowym elementem są linie napowietrzne 15 kV, łączące się w rozdzielni sieciowej RS Cholerzyn (Cholerzyn – LOT Balice; Cholerzyn – Rybna; Cholerzyn – Czernichów; Cholerzyn – Skawina). Od tych linii odprowadzane są odgałęzienia do poszczególnych miejscowości, na których instalowane są transformatory 15/0,4 kV. Do odbiorców energię dostarczają podpięte do transformatorów linie rozdzielcze niskiego napięcia.

Istniejąca na terenie gminy Liszki sieć wysokiego napięcia jest w dobrym stanie technicznym. Obecnie gmina modernizuje sieć średniego i niskiego napięcia, dla celów zaspokojenia zwiększonego zapotrzebowania na energię mieszkańców gminy.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy nie występują zorganizowane składowiska odpadów. Ich lokalizacja nie jest również ujęta (ze względu na ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych) w Planie rozwoju lokalnego gminy.

W gminie Liszki funkcjonuje system zbiórki i segregacji odpadów w postaci koncesjonowanych odbiorców. Blisko 85% mieszkańców gminy objętych jest tą formą zbiórki odpadów komunalnych. Zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego gminy, są niewątpliwie dzikie wysypiska śmieci, spalanie i inne „dzikie” pozbywanie się odpadów.

Priorytetem na terenie gminy jest wdrażanie przyjętego Programu Gospodarki Odpadami oraz 100%-owe korzystanie mieszkańców z wywozu odpadów na legalne składowiska.

Istotnym zagrożeniem dla środowiska jest również nie w pełni rozwiązany problem gromadzenia i usuwania odpadów powstających w związku z funkcjonowaniem na terenie gminy terenów rekreacyjnych (np. zbiorniki wodne w Cholerzynie i Budzynie) i związany z tymi miejscami ruch turystyki sezonowej, w znaczny sposób wpływający na zanieczyszczenie ww. terenów rekreacyjnych i ich okolic.

USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

Na analizowanym obszarze działa sieć telefonii kablowej TP S.A. oraz funkcjonują główne sieci telefonii komórkowej. Gmina Liszki jest telefonizowana w wystarczającym stopniu, a na większości obszaru istnieje możliwość podłączenia do internetu. Nie pozwalają na to jedynie stare centrale telefoniczne, które obsługują niewielką część gminy.

3.2.3. KOMUNIKACJA

Położenie gminy Liszki w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa sprawia, że cechuje się ona relatywnie dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez teren gminy przebiegają 2 odcinki autostrady A4:

- *Katowice - węzeł Balice I* – przebiega równoleżnikowo w części północnej (przez miejscowości: Chrosna i Morawica); na odcinku tym ruch podlega opłatom; na terenie

gminy Liszki nie ma węzła zjazdowego umożliwiającego włączenie się do ruchu na ww. odcinku autostrady,

- o *węzeł Balice I - węzeł Opatkowice (tzw. Zakopiański)* – przebiega południkowo w części wschodniej (przez miejscowości: Kryspinów i Cholerzyn); stanowi zachodnią obwodnicę Krakowa; ruch na ww. odcinku nie podlega opłatom, stąd natężenie ruchu jest bardzo duże; na terenie gminy istnieje węzeł zjazdowy z autostrady (tzw. węzeł Mirowski) w Piekarach.

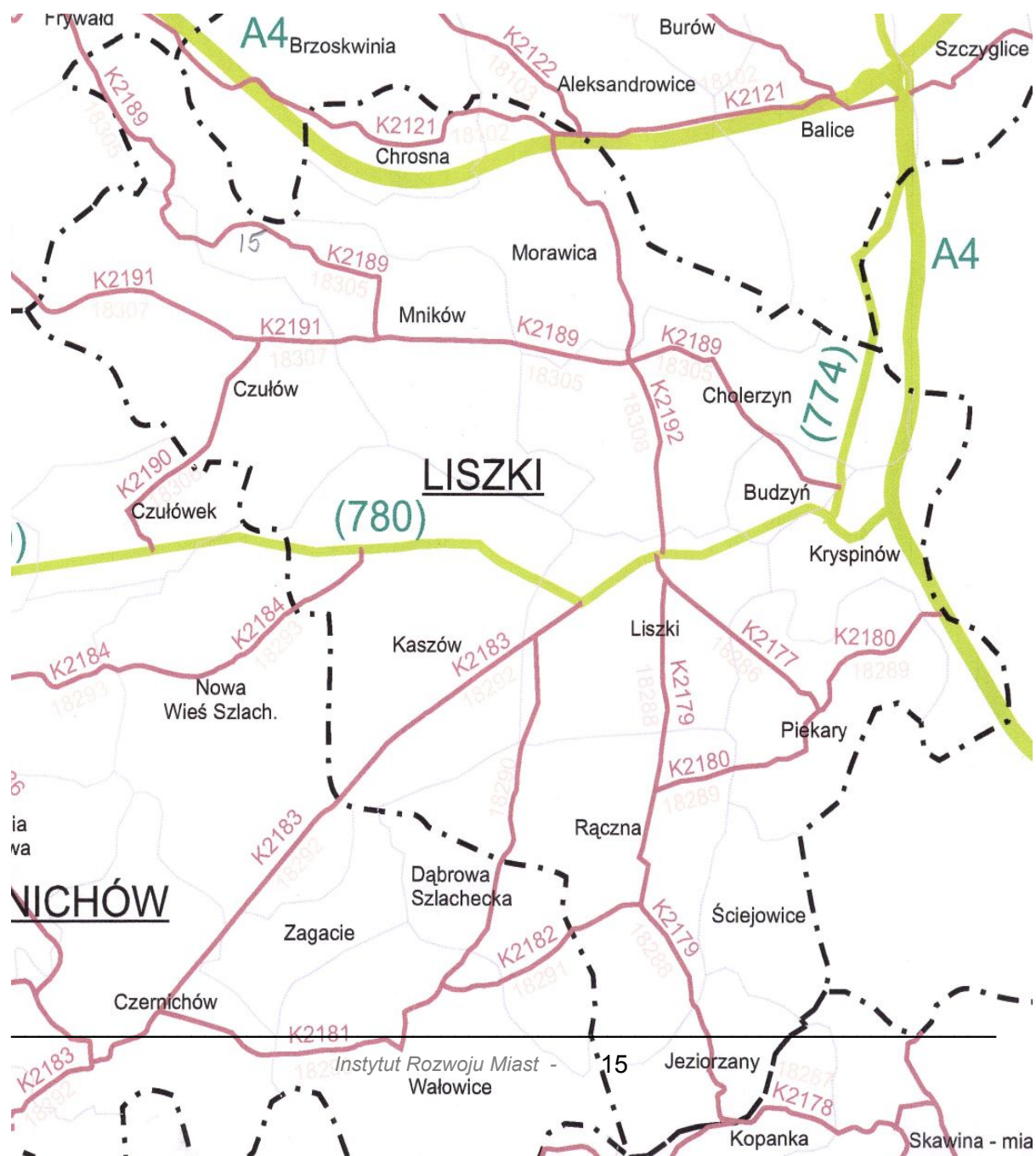
Równoleżnikowo, przez środek gminy (miejscowości: Kryspinów, Budzyń, Liszki i Kaszów) przebiega droga wojewódzka nr 780 Kraków – Alwernia – Chełmek – Chełm Śląski, będąca główną osią komunikacyjną gminy. Jest traktowana jako bezpłatna alternatywa połączenia z Górnym Śląskiem, stąd natężenie ruchu na tej drodze jest bardzo duże. Wzdłuż wschodniego odcinka autostrady A4, przebiega dodatkowo droga wojewódzka nr 774, łącząca ww. drogę nr 780 (Kryspinów) z gminą Zabierzów. Ma ona jedynie 8,4km i jest jedną z najkrótszych dróg wojewódzkich w Małopolsce. Jest drogą o dużym znaczeniu lokalnym i regionalnym, ponieważ prowadzi do Zalewu Kryspinów i jest drogą dojazdową do lotniska Kraków-Balice. Uzupełnieniem układu podstawowego jest gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych, z których ważniejsze pełnią funkcję dróg zbiorczych i uzupełniają powiązania między poszczególnymi sołectwami gminy (np. Piekary-Ściejowice-Jeziorzany, Liszki-Cholerzyn-Morawica, Mników-Czułów-Sanka, Mników-Morawica).

Choć sieć dróg lokalnych jest dobrze rozwinięta, duże zastrzeżenia budzi stan nawierzchni oraz brak odpowiednich parametrów technicznych. Dużym zagrożeniem dla zdrowia i życia mieszkańców gminy jest również brak poboczy i chodników wzdłuż jezdni.

Układ dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, przebiegających przez gminę Liszki, przedstawia ryc. 2. Z punktu widzenia obsługi wewnętrznej szczególnie istotne znaczenie mają drogi powiatowe. W tab. 6 zawarto informacje na temat ich kategorii technicznej oraz długości.

Gmina Liszki położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie międzynarodowego portu lotniczego Kraków – Balice, zlokalizowanego na północ od obszaru objętego zmianą Studium. Port ten jest rozbudowywany, stale zwiększa swoją przepustowość i znacznie rozszerza

Ryc. 2. Podstawowy układ drogowy gminy Liszki

Źródło: http://www.zdpk.krakow.pl/drogi/gmina_liszki

Tab. 6. Drogi powiatowe przebiegające przez gminę Liszki

GMINA LISZKI						
Nr_drogi stary nr	Nazwa drogi (kierunkowy przebieg)	[km]	w tym o naw. tward. [km]	kategoria drogi zbiorcza/lokalna	km od...	do km..
K2179 18288	Liszki-Rączna-Jeziorzany	6,5	6,5	lokalna	0+000	6+500
K2181 18290	Wołowice-Czernichów	2,7	2,7	lokalna	6+400	9+100
K2182 18291	Rączna-Dąbrowa Szlachecka-Wołowice	0,8	0,8	lokalna	1+900	2+700
K2184 18293	Kaszów-Przeginia Duchowna	0,6	0,6	lokalna	5+100	5+700
K2190 18306	Czułów-Czułówek	1,2	1,2	lokalna	1+900	2+700
K2180 18289	Piekary-Bielany	4,4	4,4	lokalna/zbiorcza	0+000	4+400
K2121 18102	Mydlniki-Balice-Brzoskwinia -Krzeszowice	4,8	4,8	zbiorcza	14+700	19+500
K2177 18286	Skawina-Tyniec-Liszki	3,5	3,5	zbiorcza	0+000	3+500
K2183 18292	Liszki-Czernichów-gr.woj.	3,4	3,4	zbiorcza	5+600	9+000
K2191 18307	Mników-Czułów -Sanka	4,7	4,7	zbiorcza	0+200	4+900
K2192 18308	Liszki-Cholerzyn-Morawica	5,4	5,4	zbiorcza	0+000	5+400
K2189 18305	Kryspinów-Cholerzyn -Mników-Kopce	11,1	11,1	zbiorcza/lokalna	0+000	11+100

Źródło: http://www.zdpk.krakow.pl/drogi/gmina_liszki

zasięg swych powiązań w zakresie lotów międzynarodowych. Ze względu na kierunek rozbudowy portu lotniczego, stale powiększa się obszar narażony na jego negatywne oddziaływanie. Szczególnie istotny wpływ lotniska dotyczy sołectwa Morawica. Poza ograniczeniami dla rozwoju zabudowy (głównie mieszkaniowej) bezpośrednie sąsiedztwo międzynarodowego portu lotniczego Kraków – Balice należy traktować jako element sprzyjający rozwojowi gminy.

Południowo-wschodnią granicę gminy wyznacza rzeka Wisła, będąca największą barierą komunikacyjną gminy w aspekcie jej powiązań z Krakowem i Skawiną. Przeprawy przez Wisłę występują jedynie między Jeziorzanami a Kopanką oraz okresowo między Piekarami a Tyńcem.

Przez obszar gminy nie przebiegają linie kolejowe. Tuż poza północną granicą gminy, uruchomiona została jedynie w ostatnich latach linia kolejowa, łącząca port lotniczy w Balicach ze stacją Kraków Główny.

Podstawowym transportem publicznym funkcjonującym na terenie gminy są autobusy MPK w Krakowie, autobusy PKS (głównie relacji Kraków – Oświęcim) oraz prywatni przewoźnicy, których usługi w znaczny sposób wpływają na dobrą dostępność komunikacyjną gminy. MPK obsługuje kilka linii strefowych:

- 209 (Kraków Salwator – Kryspinów – Balice – Morawica),
- 229 (Kraków Salwator – Piekary – Liszki – Czernichów),
- 239 (Kraków Salwator – Kryspinów – Liszki – Rączna – Jeziorzany),
- 249 (Kraków Salwator – Kryspinów – Liszki – Kaszów – Nowa Wieś Szlachecka),
- 259 (Kraków Salwator – Piekary – Ściejowice),
- 269 (Kraków Salwator – Kryspinów – Budzyń – Cholerzyn – Mników – Czutów).

Na terenie gminy Liszki w obowiązujących obecnie planach miejscowych została wyznaczona sieć ścieżek rowerowych. Nowe trasy rowerowe planuje się poprowadzić wzdłuż Wisły, tam gdzie jest to możliwe wałami wiślanymi.

3.2.4. PODMIOTY GOSPODARCZE

Na obszarze gminy Liszki (wg danych GUS z 2006 r.) w rejestrze REGON zarejestrowanych jest 1086 podmiotów gospodarki narodowej, w tym tylko 20 w sektorze publicznym. Istnieje 30 spółek handlowych (z czego 1/5 stanowią spółki z udziałem kapitału zagranicznego), 55 spółek cywilnych, 3 spółdzielnie i 27 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Najwięcej – 935 podmiotów – stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wyżej wymienione podmioty gospodarki narodowej nie obejmują osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Analizując ww. podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji, można zauważyć blisko 30%-wy udział sekcji handel i naprawy w ogóle podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze gminy Liszki. Znaczny udział podmiotów obserwuje się także w sekcjach przetwórstwa przemysłowego i budownictwa (odpowiednio 17,4% i 13%) oraz w sekcji obsługa nieruchomości i firm (10,1%).

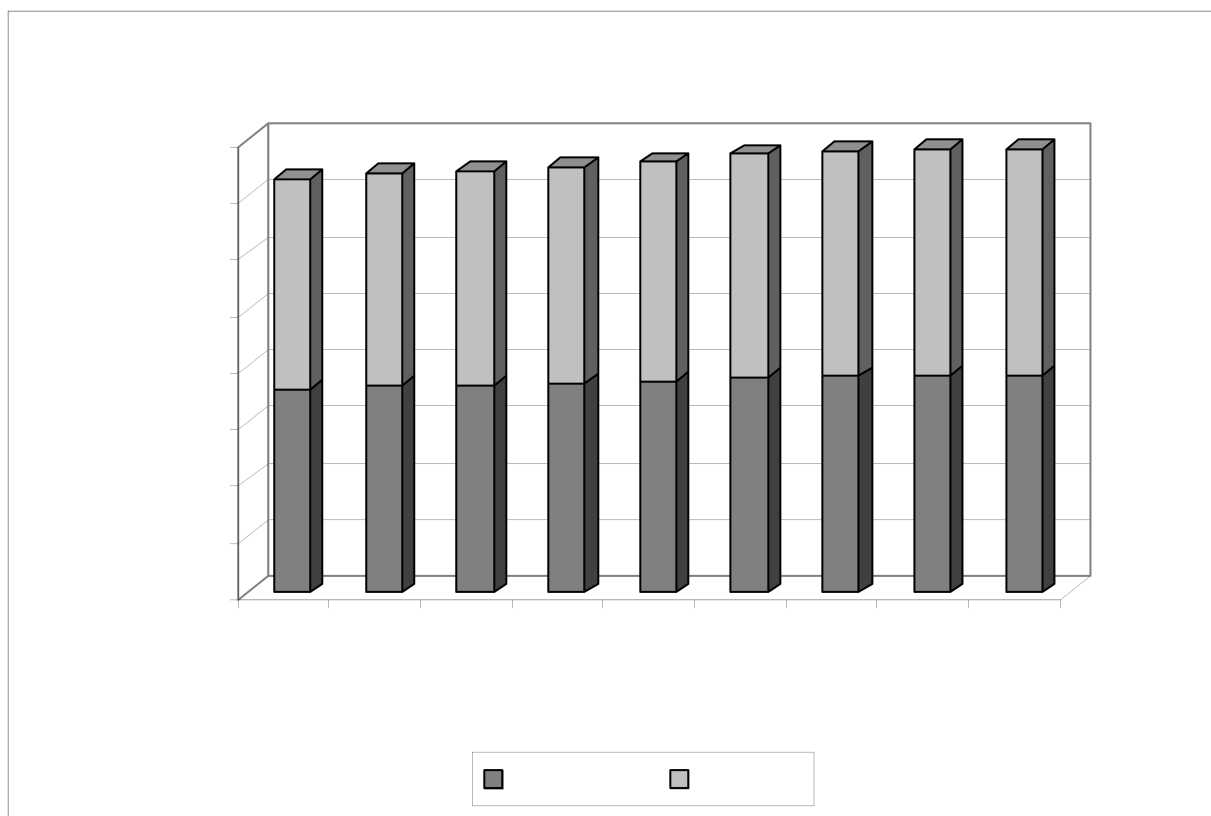
Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, największy odsetek notowano również w sekcjach: handel i naprawy (31,4%), przetwórstwo przemysłowe (17,5%) i budownictwo (14,3%). Warto jednak zauważyć wzrost znaczenia sekcji transportu wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (10,8%), której udział jest większy niż sekcji obsługa nieruchomości i firm (10,5%). Wynika to ze znacznego udziału prywatnych przewoźników w ogóle transportu zbiorowego, funkcjonującego na terenie gminy Liszki.

3.3. LUDNOŚĆ ORAZ POZIOM WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

3.3.1. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Według danych Urzędu Gminy Liszki, obecnie teren gminy zamieszkuje 15 378 osób (stan na 31.12.2007r.). Powierzchnia gminy wynosi 72 km², a średnia gęstość zaludnienia 2,13 os./ha.

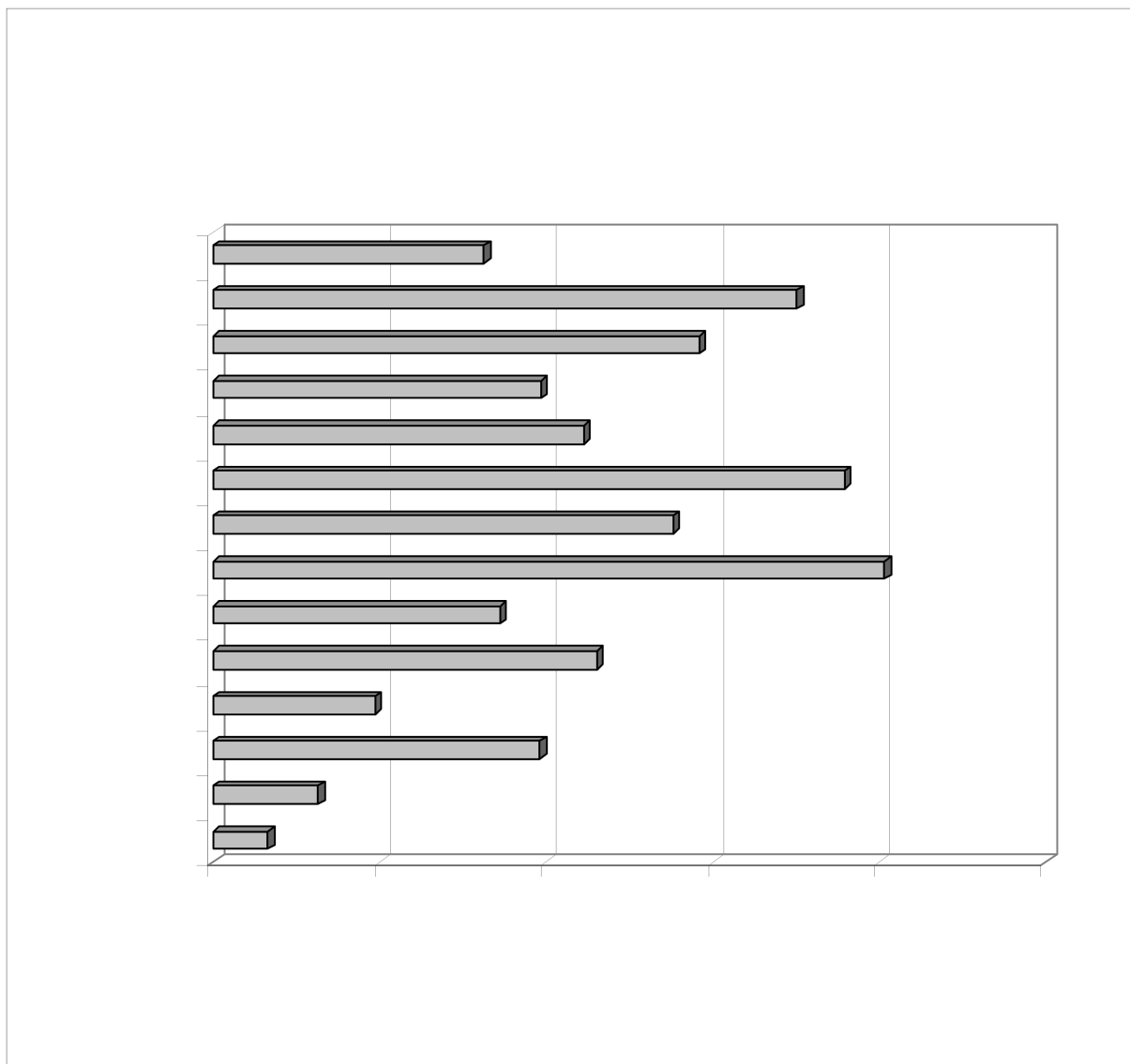
Rozwój liczby mieszkańców gminy w ciągu ostatnich lat przedstawiał stałą tendencję wzrostową (ryc. 3).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Według prognozy demograficznej sporządzonej dla powiatu krakowskiego, liczba ludności powiatu będzie systematycznie wzrastać. Przewiduje się, że w 2010 r. powiat krakowski będzie zamieszkiwało ok. 248,1 tys. osób, a 5 lat później – ok. 255,4 tys. osób. Liczba ta wzrośnie do ok. 262,1 tys. osób w 2020 r., osiągając w 2030 r. liczbę ok. 268,3 tys. osób. Obserwując stale nasilające się na obszarze gminy Liszki procesy suburbanizacji, można przypuszczać, że gmina - tak jak i cały powiat krakowski - nadal będzie przejawiała tendencje do rozwoju demograficzno-społecznego.

Obecnie, ponad 13% mieszkańców gminy zamieszkuje miejscowość Kaszów. Liszki, siedziba administracyjna gminy, jest drugą, co do liczby mieszkańców, wsią (12,3% mieszkańców gminy). Zróżnicowanie liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Liszki przedstawia ryc. 4.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

Zróżnicowanie liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy wynika oczywiście częściowo z ich wielkości – największe wsie gminy są zamieszkiwane przez największą liczbę osób. Dodatkowymi czynnikami wpływającymi na poziom liczby ludności zamieszkującej daną miejscowość są m.in. dostępność komunikacyjna, bliskość Krakowa, atrakcyjność przyrodnicza czy krajobrazowa. Biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (liczbę osób przypadających na 1ha), najwyższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia cechują się Jeziorzany (3,3 os./ha), przy średniej dla gminy wynoszącej 2,1 os/ha. Wiązać to należy z bliskością Krakowa oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. Liszki - centrum administracyjne gminy - są drugie pod względem gęstości zaludnienia wśród miejscowości gminy Liszki. Szczegółową statystykę przedstawiającą liczbę mieszkańców, powierzchnię oraz gęstość zaludnienia poszczególnych sołectw gminy przedstawiono w tab. 7.

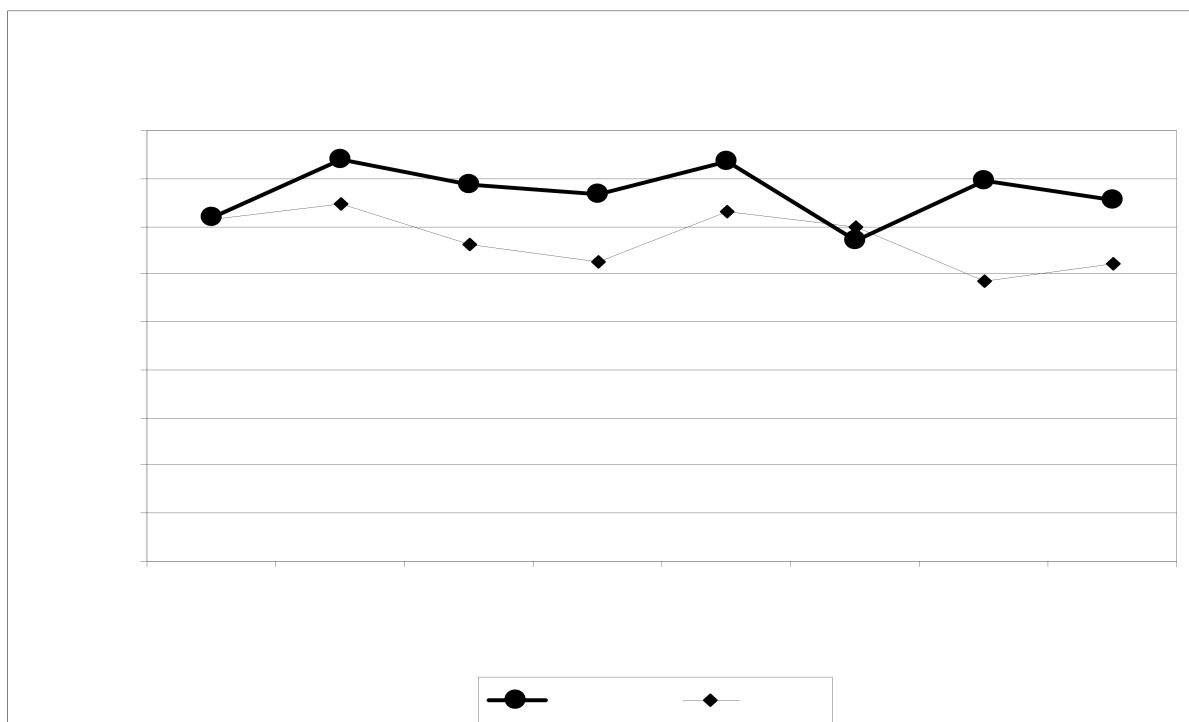
Tab. 7. Gęstość zaludnienia gminy Liszki (stan na 31.12.2007r.)

Sołectwo	Liczba ludności (31.12.2007)	% ogółu mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	% ogólnej powierzchni gminy	Gęstość zaludnienia (os./ha)
Baczyn + Mników	164 + 1113	1,1 + 7,2	919,1	12,8	1,4
Budzyń	316	2,0	126,2	1,8	2,5
Cholerzyn	981	6,4	817,3	11,3	1,2
Chrosna	486	3,2	194,7	2,7	2,5
Czułów	1152	7,5	770,5	10,7	1,5
Jeziorzany	860	5,6	259,8	3,6	3,3
Kaszów	2016	13,1	834,6	11,6	2,4
Kryspinów	1383	9,0	489,6	6,8	2,8
Liszki	1895	12,3	592,6	8,2	3,2
Morawica	986	6,4	667,8	9,3	1,5
Piekary	1459	9,5	464,5	6,4	3,1
Rączna	1754	11,4	801,9	11,1	2,2
Ściejowice	813	5,3	266,9	3,7	3,1
GMINA OGÓŁEM	15378	100	7205,5	100	2,1

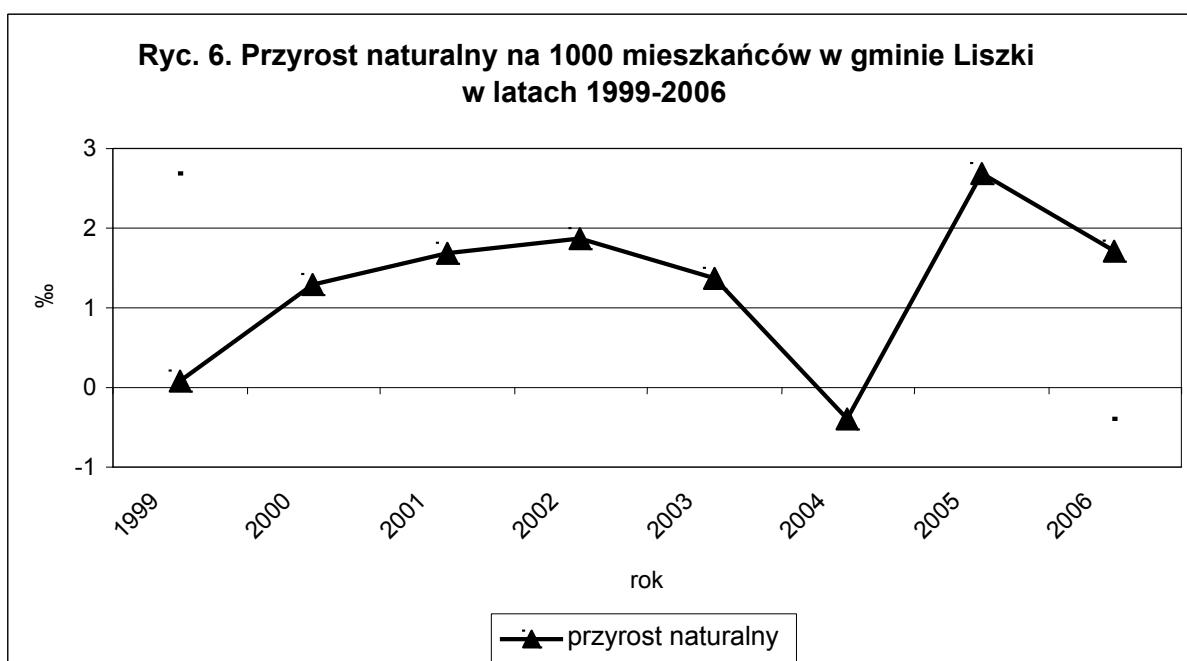
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

Reasumując, głównymi czynnikami warunkującymi gęstość zaludnienia na omawianym obszarze są: bliskość Krakowa, dostępność komunikacyjna, atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza oraz stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną.

Analizując ruch naturalny ludności w latach 1999-2006, można stwierdzić, że liczba urodzeń w gminie wahała się od 134 (w 2004 r.) do 168 urodzeń żywych/ rok (w 2000 r.) i poza rokiem 2004 była ona stale wyższa od liczby zgonów (ryc. 5). Przyrost naturalny oscylował między -0,39‰ w 2004 r. a 2,69‰ w 2005r. (ryc. 6).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

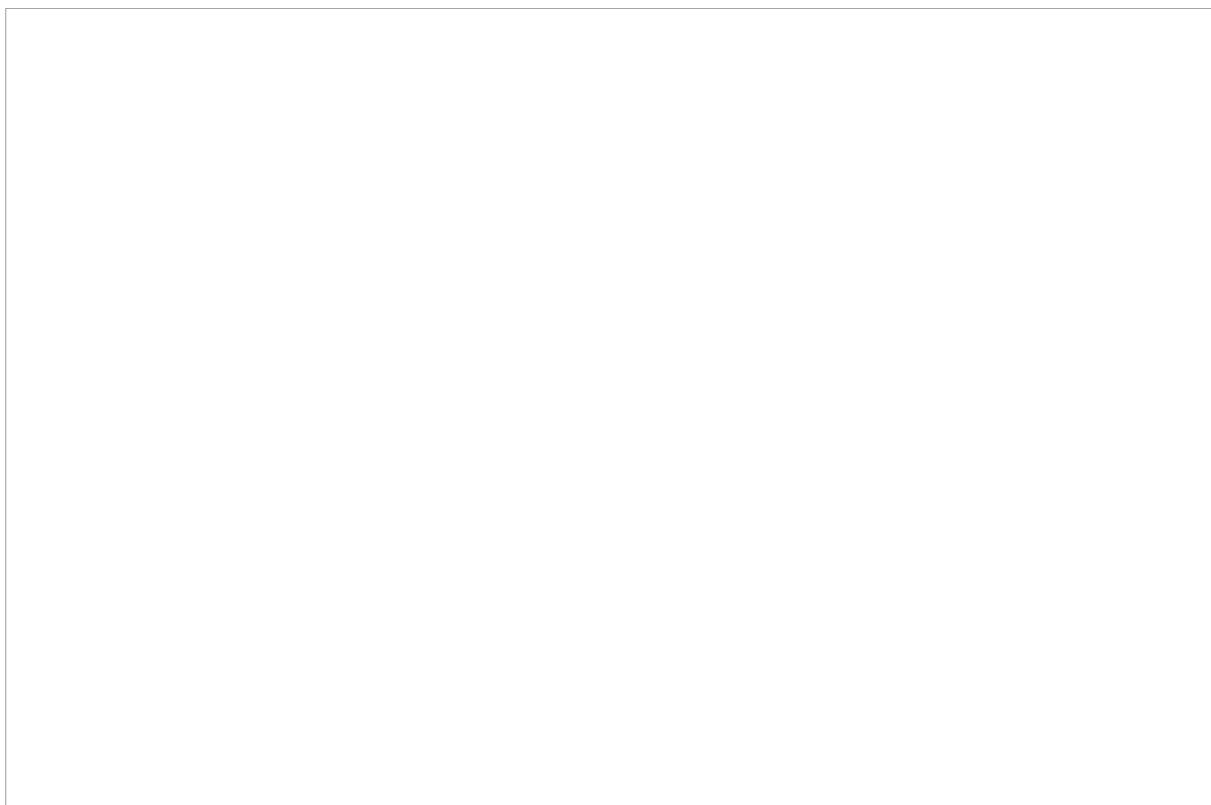

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

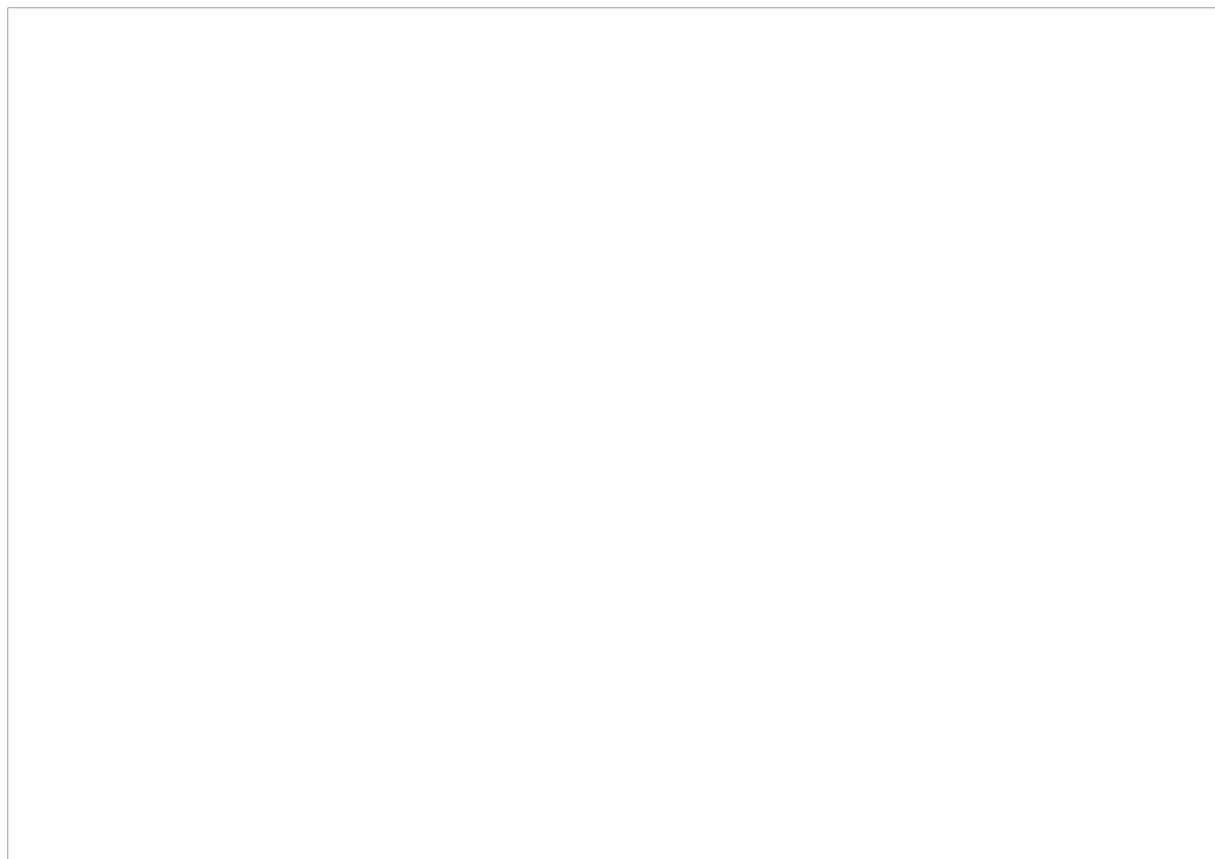
Analizując strukturę wieku i płci ludności mieszkającej na terenie gminy Liszki, warto się przyjrzeć ludności w podziale na biologiczne, edukacyjne i ekonomiczne grupy wieku, w celu odniesienia ich do rynku pracy oraz stanu wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną.

Według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie, ok. 6,1% mieszkańców gminy stanowiły dzieci do 6 roku życia, czyli będące w wieku przedszkolnym i młodsze. Blisko 11% stanowiły dzieci i młodzież w wieku szkolnym (podstawowym i gimnazjalnym), natomiast 9,6% młodzież uczęszczająca do szkół średnich. Osoby dorosłe stanowiły blisko $\frac{3}{4}$ społeczności gminy Liszki, z czego ponad 13% były to osoby w wieku poprodukcyjnym.

Ludność gminy w podziale na ekonomiczne grupy wieku oraz udział mieszkańców według płci w poszczególnych przedziałach wieku w 2007 r. według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie, przedstawiono na ryc. 7. i 8.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Jak wynika z zaprezentowanych wykresów, większość mieszkańców gminy, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (odpowiednio 60,5% i 67,8%). Niewiele mniej niż ¼ ogółu mieszkańców stanowiły dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym (22,7% dziewczęta i 23,4% chłopcy). Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 26,3% ludności gminy Liszki.

Gmina Liszki na koniec 2006 r. posiadała dodatnie saldo migracji wewnętrznych (5,2 ‰). W ciągu 2006 r. do gminy napłynęło 201 osób, opuściło ją natomiast 119 mieszkańców. Strukturę ludności napływowej i odpływowej według województw migracji i płci, przedstawia tab. 8.

Tab. 8. Migracje wewnętrzne wg województw i płci w 2006 r.

Województwo	Migracje wewnętrzne			
	Napływ		Odpływ	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Dolnośląskie	1	0	0	0
Kujawsko-Pomorskie	0	0	2	1
Lubelskie	3	3	0	1
Lubuskie	0	0	0	0

Łódzkie	0	1	0	0
Małopolskie	85	90	61	47
Mazowieckie	0	0	1	0
Opolskie	0	0	0	0
Podkarpackie	3	5	0	3
Podlaskie	0	0	0	0
Pomorskie	0	0	0	0
Śląskie	3	2	0	2
Świętokrzyskie	2	2	0	0
Warmińsko-Mazurskie	0	0	1	0
Wielkopolskie	0	0	0	0
Zachodniopomorskie	0	1	0	0
Ogółem	97	104	65	54
Ogółem NAPŁYW	201		X	
Ogółem ODPIYW	X		119	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Krakowie

Podsumowując można stwierdzić, że stale rosnąca liczba mieszkańców gminy Liszki oraz struktura demograficzna wykazują tendencję wzrostową. Przewidywać należy dalszy rozwój demograficzny gminy, związany w znacznym stopniu z napływem ludności z Krakowa. Gmina stanie niebawem w sytuacji skokowego wzrostu potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, społecznej i obsługi komunikacyjnej.

3.3.2. POZIOM WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

OŚWIATA

W granicach gminy Liszki funkcjonuje 10 szkół podstawowych. Są one położone w Cholerzynie, Czułowie, Jeziorzanach, Kaszowie (2 szkoły), Kryspinowie, Liszkach, Morawicy, Piekarach i Rącznej. Pozostałe miejscowości nie posiadają szkół podstawowych na swym terenie (Baczyn, Budzyń, Chrosna, Mników, Ściejowice) i są połączone obwodami szkolnymi z sąsiednimi sołectwami: Cholerzynem (Mników), Czułowem (Baczyn), Jeziorzanami i Rączną (Ściejowice), Kryspinowem (Budzyń) oraz Morawicą (Chrosna). Według danych Urzędu Gminy Liszki na początku roku szkolnego 2007/2008, najwyższy wskaźnik uczniów przypadających na 1 pomieszczenie przeznaczone do nauki, odnotowano w szkole podstawowej w Jeziorzanach (18 ucz./pom.). Jest to wskaźnik niższy niż średnia dla województwa małopolskiego. W pozostałych szkołach liczba uczniów przypadających na 1 tego typu pomieszczenie różnicuje się w zależności od miejscowości i wynosi od 7 ucz./pom. w

Czułowie do 16 ucz./pom. we Cholerzynie. Średni wskaźnik uczniów przypadających na miejsce wynosi w gminie 0,82 ucz./miejsce. Rejony obsługi poszczególnych szkół podstawowych zawarto w tab. 9.

Na terenie gminy działają 2 gimnazja - w Liszkach i w Mnikowie. W gimnazjum w Liszkach wskaźnik uczniów przypadających na 1 pomieszczenie do nauki wynosi 19 ucz./pom, natomiast w Mnikowie 23 ucz./pom. W obydwu przypadkach wskaźnik ucznia przypadającego na miejsce w szkole, nie przekracza 1 ucz./miejsce. Szczegółowe dane dotyczące szkół gimnazjalnych zlokalizowanych na terenie gminy Liszki, przedstawia tab. 10.

Według danych Urzędu Gminy Liszki, na omawianym obszarze funkcjonują 3 przedszkola: w Budzynie, Liszkach i Morawicy (tab. 11). Z udostępnionych danych wynika, że liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do liczby dzieci korzystających z przedszkola. We wszystkich 3 przedszkolach zatrudniona była wystarczająca liczba wychowawców sprawujących opiekę nad dziećmi (1 wychowawca/ 10-13 dzieci).

Na terenie gminy Liszki nie ma zlokalizowanych publicznych szkół średnich leżących w gestii samorządu powiatowego. W miejscowości Piekary prowadzi działalność Liceum Ogólnokształcące w Centrum Edukacyjnym „Radosna Nowina 2000”, zarządzane przez Fundację im. Ks. Siemaszki. Jest to koedukacyjna szkoła publiczna, w której nauka jest bezpłatna (w zakresie ramowego programu nauczania). Młodzież gminy w zakresie szkolnictwa ponad gimnazjalnego jest ponadto obsługiwana przez szkoły zlokalizowane przede wszystkim w Krakowie.

Tabele dotyczące problematyki oświaty zawarto na następnych stronach.

SŁUŻBA ZDROWIA

Na obszarze gminy Liszki podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Liszkach. Obejmuje on swą opieką mieszkańców całej gminy oraz inne osoby deklarujące chęć pozostawania pod opieką SGZOZ w ramach umów z NFZ. Ponadto w miejscowości Morawica funkcjonuje Wiejski Ośrodek Zdrowia. Istnieje również sieć gabinetów prywatnych. Ratownictwo medyczne realizowane jest natomiast przez oddział Pogotowia Ratunkowego w Balicach. Ponieważ obecnie brak jest rejonizacji, istnieje także możliwość korzystania z usług medycznych poza miejscem stałego zamieszkania. Bliskość Krakowa znacznie rozszerza rynek usług opieki zdrowotnej dla mieszkańców oraz osób odwiedzających gminę Liszki. Stale tworzone gabinety prywatne dodatkowo uzupełniają działalność publicznej służby zdrowia na omawianym obszarze.

Dodatkową opiekę zapewnia na omawianym terenie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liszkach, którego zasięg działania obejmuje całą gminę.

Tab. 9. Szkoły podstawowe w gminie Liszki (stan na 01.09.2007 r.)

miejsowość	pomieszczenia dydaktyczne szkolne	miejsca	uczniowie	absolwenci 2006/2007	nauczyciele (etaty)	oddziały	oddział "0" (liczba dzieci)	sale gimnastyczne	boiska	rejon obsługi (obwód szkoły)
Cholerzyn	9	160	140	36	16,31	9	14	1	2	Cholerzyn, Mników
Czułów	10	100	72	16	12,28	6	14	1	1	Czułów, Baczyn
Jeziorzany	7	105	126	18	9 + 5	6	17	0	3	Jeziorzany, Ściejowice
Kaszów I	8	118	106	18	12,59	7	17	1	0	własny – Kaszów I
Kaszów II	7	115	80	12	9,5	6	11	2	2	Kaszów, Rączna, Zagacie, Dąbrowa Szlachecka
Kryspinów	12	150	123	13	12 etat 8/18	6 + 1 oddz. „0”	18	0	0	Kryspinów, Budzyń
Liszki	9	225	123	26	11 cały 5 część	6	14	1	1	Liszki
Morawica	16	146	138	22	16,12	8	20	2	2	Morawica, Chrosna
Piekary	7	100	86	14	7 cały 9 część	15	1	0	0	Piekary, Rączna, Kraków, Morawica, Jeziorzany
Rączna	8	120	107	21	12	6	11	1	1	Kaszów – Wyżrał, Jeziorzany, Piekary, Ściejowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

Tab. 10. Gimnazja oraz szkoły średnie w gminie Liszki (stan na 01.09.2007 r.)

miejsowość	pomieszczenia dydaktyczne szkolne	miejsca	uczniowie	absolwenci 2006/2007	nauczyciele (etaty)	oddziały	sale gimnastyczne	boiska	rejon obsługi (obwód szkoły)
Gimnazjum Liszki	17	380	330	149	32,71	15	0	4	Jeziorzany, Kaszów, Liszki, Piekary, Rączna, Ściejowice
Gimnazjum Mników	11	247	247	94	29,4	12	2	4	Mników, Morawica, Kryspinów, Budzyń, Baczyn, Czułów, Cholerzyn, Chrosna, Aleksandrowice, Brzoskwinia, Liszki
Liceum „Radosna Nowina”	25	380	366	112	35	15	hala sportowa, sala, basen, strzelnica, korty, siłownia	4	cała gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

Tab. 11. Placówki przedszkolne i przedszkola w gminie Liszki w 2007 r.

miejsowość	przedszkole/ placówka p. (sale)	miejsca	dzieci	wychowawcy (etaty)	oddziały	rejon obsługi
Budzyń	1	25	25	2	1	cała gmina
Liszki	1	50	48	5	2	cała gmina
Morawica	1	25	25	2	1	cała gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

KULTURA

Gmina Liszki znana jest nie tylko ze zbiorników wodnych w Cholerzynie i Budzynie, wyrobu słynnej kiełbasy liseckiej i bułek „kukielek”. Jedną z największych atrakcji kulturalnych gminy jest "Święto Wikliny" - impreza związana z długoletnią tradycją uprawy i przetwórstwa wikliny w południowym rejonie gminy (głównie w Jezioranach, Rącznej i Ściejowicach).

Na obszarze gminy funkcjonuje 7 parafii rzymsko-katolickich (w Liszkach, Morawicy, Jezioranach, Kaszowie, Mnikowie, Rącznej i Czułowie). Miejszem nie tylko edukacyjnym, ale i posiadającym bardzo dobrze rozwinięte zaplecze rekreacyjne jest ośrodek Radosna Nowina 2000 im. ks. Siemaszki w Piekarach. W gminie Liszki funkcjonuje ponadto 8 Ludowych Klubów Sportowych (w Jezioranach, Ściejowicach, Rącznej, Piekarach, Liszkach, Kaszowie, Kryspinowie i Czułowie) i 2 Uczniowskie Kluby Sportowe (w Mnikowie i Piekarach). Do organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Liszki należą także Ochotnicze Straże Pożarne (w Jezioranach, Ściejowicach, Rącznej, Piekarach, Liszkach, Kryspinowie, Kaszowie, Mnikowie i Czułowie), Stowarzyszenie „Horyzont” z Chrosnej, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Czułów z Czułowa, Stowarzyszenie „Perspektywa” ze Ściejowic, Fundacja im. p. Gołąba promująca zdolną młodzież, UKS Olimp realizujący zadanie w zakresie sportu dla dzieci zamieszkałych na terenie gminy Liszki oraz 3 Domy Zakonne zlokalizowane w Liszkach, Morawicy i Mnikowie.

W miejscowości Liszki funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, z dwiema filiami w Kaszowie i Morawicy. Oferta ośrodków jest stale rozszerzana. Gminna Biblioteka Publiczna otrzymuje corocznie środki na zakup nowości książkowych. W 2006 roku, dzięki otrzymywanemu dofinansowaniu z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przeznaczonym na ten cel środkom z budżetu Gminy Liszki, biblioteka wzbogaciła się o 1060 nowości książkowych. Zakupy książek są dopasowywane do zgłaszanych potrzeb czytelnicznych a w księgozbiorze pojawiło się również wiele pozycji z zarządzania, ekonomii, filozofii, psychologii, pedagogiki i prawa, co jest o tyle istotne, że książki oprócz dzieci i dorosłych wypożyczają również studenci. W 2006 roku ponad 1300 czytelników wypożyczyło ponad 29 tys. książek z księgozbioru liczącego ponad 27 tys. pozycji. Gminna Biblioteka Publiczna stara się dopasować ofertę biblioteki do wymagań czytelników i postępującej informatyzacji. W tym celu został zakupiony specjalistyczny program komputerowy do katalogowania księgozbioru, który pozwolił czytelnikom na uzyskanie szybkiej informacji o tym, gdzie można wypożyczyć poszukiwaną książkę. Ponadto, w Gminnej Bibliotece Publicznej funkcjonują cztery komputery podłączone do internetu, z których bezpłatnie korzystać mogą wszyscy zainteresowani.

3.3.3. POTRZEBY MIESZKAŃCÓW

Według prognozy demograficznej sporządzonej dla powiatu krakowskiego ziemskiego, liczba ludności powiatu będzie systematycznie wzrastać. Wskazuje to na potrzebę zaspokojenia nie tylko istniejących oczekiwań mieszkańców gminy, ale także przeanalizowania zasobów terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych oraz usług z zakresu oświaty i infrastruktury społecznej pozwalających na obsługę mieszkańców gminy w przyszłości.

Władze gminy Liszki, chcąc sprostać potrzebom i wymaganiom mieszkańców gminy, w 2005 r. opracowały Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Liszki na lata 2005-2013. Wśród głównych inwestycji z zakresu oświaty i infrastruktury społecznej planuje się w ciągu najbliższych lat:

- wybudować halę sportową w Liszkach przy gimnazjum,
- wybudować sale sportowe przy szkołach podstawowych,
- stworzyć ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz ofertę czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (przy współpracy szkół, klubów sportowych i organizacji pozarządowych),
- wspierać działania służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy,
- zmienić sieć szkół podstawowych (zmniejszyć liczbę szkół),
- doposażyć placówki oświatowe w narzędzia dydaktyczne,
- wspierać proces powstawania i realizacji inicjatyw społecznych w gminie,
- współpracować z policją w celu zwiększania poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie.

W odniesieniu do stanu istniejącego planowane na najbliższe lata inwestycje, wydają się być w przeważającej mierze wystarczające.

Analizując potrzeby mieszkańców, nie sposób pominąć silnej presji mieszkańców dotyczącej przekwalifikowania terenów z rolnych na budowlane, wynikającej ze stale nasilającego się procesu suburbanizacji. Pomimo uchwalonych w 2007 roku 3 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pokrywających blisko 98% powierzchni gminy, w których przewidziano znaczne rezerwy terenów budowlanych, liczba wniosków złożonych do obecnie opracowywanej zmiany Studium jest nadal bardzo duża (tab.12).

Tab. 12. Zbiorcze zestawienie wniosków złożonych do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki przed i po ogłoszeniu w prasie informacji o przystąpieniu do zmiany Studium

liczba miejscowość	złożonych wniosków			działek, których dotyczą złożone wnioski		
	przed	po	razem	przed	po	razem
Baczyn	0	7	7	0	8	8
Budzyń	1	12	13	1	13	14
Cholerzyn	3	115	118	3	212	215
Chrosna	1	38	39	1	55	56
Czułów	2	133	135	5	221	226
Jeziorzany	1	69	70	1	101	102
Kaszów	5	52	57	8	104	112
Kryspinów	3	94	97	4	150	154
Liszki	7	104	111	7	198	205
Morawica	4	87	91	6	114	120
Mników	6	110	116	7	139	146
Piekary	8	135	143	9	174	183
Rączna	8	171	179	24	316	340
Ściejowice	3	72	75	3	93	96
OGÓŁEM	52	1199	1251	79	1898	1977

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Liszki

Wnioski złożone do zmiany Studium szerzej zostały omówione w rozdziale 3.6.4.

3.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

3.4.1. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA

Budowa geologiczna i tektonika podłoża skalnego występującego na terenie gminy Liszki, jest wynikiem długotrwałych, skomplikowanych procesów geologicznych, takich jak sedymentacja i ruchy tektoniczne, zachodzących na terenie Monokliny Śląsko-Krakowskiej i Zapadliska Przedkarpadzkiego.

Najstarsze osady odsłaniające się na powierzchni terenu to utwory górnej jury. Budują one zręby tektoniczne Garbu Tenczyńskiego i Pomostu Krakowskiego (Las Wolski). Górna jura reprezentowana jest tu przez kilka rodzajów wapieni: wapienie skaliste, wapienie ławicowe i wapienie płytowe z wkładkami margli i wapieni skalistych. W okresie trzeciorzędu, na skutek alpejskich ruchów górotwórczych ukształtowały się charakterystyczne w tutejszym krajobrazie zapadlisko tektoniczne, zwane Obniżeniem (Zapadliskiem) Cholerzyńskim oraz zrębowe wzniesienia Garbu Tenczyńskiego i Pomostu Krakowskiego (Las Wolski). Na tak

ukształtowany teren wkroczyło morze mioceńskie, które osadziło grube pokłady ilów warstw skawińskich. Prawie cały obszar gminy pokryty jest osadami czwartorzędowymi, przykrywającymi starsze utwory geologiczne. Większa część osadów czwartorzędowych tworzą utwory plejstocenu pochodzące z okresów zlodowaceń południowopolskiego (piaski lodowcowe) i północnopolskiego (piaski i żwiry rzeczno-peryglacjalne, lessy górne). Utwory holoceniowe to najmłodsze współcześnie spotykane osady czwartorzędu budujące dzisiejsze doliny rzeczne. W dnie dolin Wisły i Sanki występują mułki, gliny i piaski tworzące pokrywy madów. Z osadami piaszczysto-żwirowymi dolin Wisły i Sanki związane jest występowanie kruszywa naturalnego. Dodatkowo w dolinie Sanki i jej dopływów występują torfy niskie (największe występuje w Cholerzynie).

Na terenie gminy Liszki znajduje się jedno udokumentowane złożo kopalin wpisanych do bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce. Jest to złożo piasków budowlanych Bór-Zagórze w Cholerzynie, eksploatowane od 1996 roku. Decyzją Wojewody Małopolskiego z dn. 28.07.2003r. (znak ŚR.V.KŻ.7415/42/2003/5) orzeczono, że termin ważności koncesji złoża Bór-Zagórze upływa dnia 31.12.2023r., co jest przedłużeniem koncesji udzielonej Krakowskiemu Zakładowi Eksploatacji Kruszywa S.A. przez Wojewodę Krakowskiego decyzją z dnia 28.02.1996r. (znak OŚ.VI.7514/17/96), która to koncesja miała z dniem 30.09.2003r. W przeszłości w miejscowościach Jeziorzany, Ściejowice eksploatowane były piaski i żwiry, a w miejscowości Kryspinów wapień. Ponadto na obszarze gminy prowadzona była eksploatacja złóż piasków rzeczno-peryglacjalnych w rejonie miejscowości Cholerzyn, Kryspinów i Budzyń. Powstałe po eksploatacji zbiorniki wodne obecnie są użytkowane dla celów rekreacyjnych.

Obszar gminy Liszki ma wyraźnie zróżnicowaną geomorfologię terenu, co ma związek z budową geologiczną i tektoniką Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i Bramy Krakowskiej. Północno-zachodnią część gminy pokrywają ciągi wydłużonych pasm wzgórz Garbu Tenczyńskiego o wysokościach względnych wynoszących 50-100 m ponad poziomem dolin rzecznych. Na stromych zboczach dolin rozcinających wzgórze występują liczne skałki w formie ostańców. Na tym terenie w rejonie osiedla Czułów – Zręby, położony jest najwyższy punkt na terenie gminy (262 m n.p.m.). Na terenie Garbu Tenczyńskiego rozwinęły się na szeroka skalę zjawiska krasowe (występują tu formy krasu podziemnego i powierzchniowego). Centralną część gminy obejmuje Obniżenie Cholerzyńskie pochodzenia zapadliskowego. Znajduje się tu rozległa, płaska dolina Sanki. Wzdłuż tej rzeki i jej dopływów Obniżenie Cholerzyńskie wyścielone jest rozległymi podmokłymi łąkami. Nad doliną Sanki położone są łagodne wzgórza o formie wierzchowinowej. Pomost Krakowski obejmuje południowo-wschodnią część gminy. Zbudowany jest z pojedynczych wapiennych wzgórz zrębowych. Południowa i południowo-wschodnia granica gminy biegnie wzdłuż rzeki Wisły położonej w dolinie Rowu Spytkowicko-Skawińskiego, będącego zapadliskiem tektonicznym utworzonym bezpośrednio na przedpolu Karpat. W rzeźbie tego obszaru wyróżnić można dwie tarasy

akumulacyjne. Taras najniższy zalewowy (do 7 m n.p. rzeki) obejmuje licznie występujące tu starorzecza, zarówno suche jak i wypełnione wodą. Powyżej poziomu zalewowego występuje taras nadzalewowy (do 25 m n.p. rzeki). W dolinie Wisły, przy granicy z Krakowem, znajduje się najniżej położony punkt gminy (około 200 m n.p.m.).

3.4.2. ZASOBY WODNE – WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Teren gminy Liszki położony jest w dorzeczu Wisły. Rzeka ta stanowi południowo-wschodnią granicę gminy i na całym odcinku należącym do gminy jest obwałowana (poza wysokim brzegiem w Piekarach). Największym dopływem Wisły jest tu rzeka Sanka, której zlewnia obejmuje centralną i północną część gminy. Dopływami Sanki na terenie gminy Liszki są potoki Brzoskwinia, Kaszowski i Czułowski oraz inne mniejsze ciek. Pozostała, południowa część gminy jest odwadniana przez potoki będące bezpośrednimi dopływami Wisły, główne z nich to Rącznianka i Szczyrzawa.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilkanaście zbiorników wodnych utworzonych głównie w dawnych wyrobiskach i starorzeczach. Największymi są dwa poeksploatacyjne zbiorniki wodne w Cholerzynie i Budzynie (zwane zbiornikami w Kryspinowie). Innymi zbiornikami są sztuczne starorzecze Wisły powstałe w wyniku budowy stopnia wodnego „Kościuszko” na granicy z Krakowem oraz zbiorniki w Ściejowicach i Jeziorzanach, wymagające uporządkowania i zagospodarowania. Na terenie gminy znajdują się rozległe tereny podmokłe. Poza Obniżeniem Cholerzyńskim, zlokalizowane są głównie w starorzeczach Wisły oraz wzdłuż innych cieków wodnych.

Według danych WIOŚ w Krakowie w ramach monitoringu wód powierzchniowych na terenie Województwa Małopolskiego badany jest stan jakości wód Wisły i Sanki. Według przeprowadzonych pomiarów stanu jakości, wody Wisły zaliczone zostały od IV klasy (wody niezadowolającej jakości), natomiast jakość wód Sanki do III klasy (wody zadowolającej jakości). Największymi źródłami zanieczyszczenia punktowego rzeki Sanki są ścieki z potoku Kaszowskiego, dostarczane z ubojni i zakładów przetwórstwa mięsnego. Jakość wód poszczególnych dopływów Sanki nie jest monitorowana. Ich jakość nie powinna jednak w znaczącym stopniu odbiegać od jakości wód tej rzeki. Pozostałymi czynnikami zanieczyszczającym wody powierzchniowe na terenie gminy są głównie pochodzące z gospodarstw domowych nieoczyszczone ścieki socjalno-bytowe, nawozy sztuczne i chemiczne środki ochrony roślin stosowane na obszarach użytkowanych rolniczo. Wody powierzchniowe zanieczyszczane są także przez odpady pochodzące z dzikich wysypisk śmieci.

Wody podziemne na terenie gminy Liszki występują w trzech poziomach wodonośnych: górno-jurajskim, trzeciorzędowym i czwartorzędowym, należących do dwóch jednostek

hydrogeologicznych: Podregiony Krakowsko-Częstochowski i Przedkarpacko-Krakowski. Podregion Krakowsko-Częstochowski obejmuje północną i środkową część gminy Liszki. Występują tu dwa równorzędne główne użytkowe poziomy wodonośne: górno-jurajski i czwartorzędowy. W ramach górno-jurajskiego poziomu wodonośnego wydzielony został Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP nr 326, Częstochowa E (Kleczkowski, red., 1990) nazywany także jako GZWP Krzeszowice – Pilica (Różkowski i in., 1997). Jest on zbiornikiem szczelinowo-porowym, przepływowym, gdzie średnia głębokość występowania wód wynosi ok. 160m. Jakość wód podziemnych zbiornika jest zazwyczaj bardzo dobra, są to wody nie wymagające uzdatniania, mieszczące się na pograniczu klas Ia i Ib (wg klasyfikacji PIOŚ). Ze względu jednak na słabą izolację od zanieczyszczeń pochodzących z powierzchni terenu, łatwo ulegają one zanieczyszczeniu. Utwory czwartorzędowe, które mają znaczenie z punktu widzenia możliwości pozyskania wody dla potrzeb komunalnych, wypełniają doliny rzeczne. Zwierciadło wód podziemnych jest przeważnie swobodne i występuje tu całkiem płytko, na głębokości do 5 m. Wydajność wód dochodzi tu do 70 m³/h. Wyodrębniony tu został GZWP nr 450 – Dolina Rzeki Wisły. Zbiornik ma charakter porowy, zwierciadło wody jest swobodne, występuje blisko powierzchni i jest zasilane przez wody rzeczne. Wody zbiornika cechują się niższą jakością w porównaniu do zbiornika Krzeszowice-Pilica i wymagają uzdatniania. Podregion Przedkarpacko-Krakowski obejmuje południową część gminy. W ramach niego występują trzy poziomy wodonośne: górno-jurajski, trzeciorzędowy i czwartorzędowy, które nie można uznać za użytkowe.

Na terenie gminy Liszki, obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo Wodne – obejmujący tereny położone pomiędzy linią brzegu cieków a wałem przeciwpowodziowym, znajduje się w międzywalu Wisły i Sanki (od Wisły do rozwidlenia z Brzoskwinką). W obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią. Ponadto na terenie gminy, znajdują się tereny okresowo podtapiane wskutek gwałtownych wezbrań i tzw. cofek przy wysokich stanach wody w Wiśle. Tereny te wskazane zostały na załącznikach graficznych.

3.4.3. WALORY KLIMATYCZNE

Pod względem klimatycznym gmina Liszki leży w Krainie Śląsko-Krakowskiej regionu Wyżyn Środkowych i jest w niewielkim stopniu zróżnicowana. Na terenie gminy występuje klimat zaliczany do piętra umiarkowanie ciepłego (wg Hessa). Na tym obszarze na klimat przeważający wpływ mają masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Na

terenie gminy średnia temperatura roczna wynosi około 8°C, roczna suma opadów wynosi około 700 mm.

Na obszarze gminy zaznacza się pewne zróżnicowanie warunków klimatyczno-bonitacyjnych pomiędzy obszarami den dolin, wzgórzami Garbu Tenczyńskiego i płaskimi powierzchniami Obniżenia Cholerzyńskiego. Mezoklimat wzgórz Garbu Tenczyńskiego jest nieco chłodniejszy od terenów niżej położonych. Dobowe wahania temperatury są tu stosunkowo niższe niż w dolinach. Wyższa jest tu również średnia roczna suma opadów. Tereny te posiadają dobrą naturalną wentylację i bardzo dobre warunki aerosanitarnie. Przeważają wiatry zachodnie (ok. 40% dni w roku). Mezoklimat głębokich dolin przecinających Garb Tenczyński odznacza się większym zróżnicowaniem warunków termicznych. Występują tu stosunkowo duże dobowe wahania temperatury. Kierunki wiatru w dolinach są zgodne z ich przebiegiem, a jego prędkości są znacznie zredukowane przez otaczające doliny strome zbocza. Podobne cechy ma mezoklimat Obniżenia Cholerzyńskiego i Doliny Wisły. Poza dużymi dobowymi wahaniami temperatury częstym zjawiskiem jest występowanie przymrozków wiosennych i jesiennych. Obserwowane jest tu również zjawisko inwersji temperatury oraz związanej z nim mgły.

3.4.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Na terenie gminy Liszki występują gleby o zróżnicowanej jakości. Przeważają gleby brunatne właściwe, brunatne wylugowane, pseudobielicowe lub czarnoziemy o podłożu lessowym, pokrywające znaczną część gminy. Gleby te tworzą kompleksy przydatności rolniczej głównie pszenicy dobrej, żytni bardzo dobrej i zbożowo-pastewny mocny. W dolinie rzeki Wisły, w południowo-wschodniej części gminy dominują gleby wytworzone z aluwii rzecznych – mady. Są one również widoczne na terasie zalewowej i nadzalewowej Sanki i większych potoków gminy. Tworzą kompleksy przydatności rolniczej pszenicy bardzo dobrej i dobrej, żytni bardzo dobrej i dobrej, a także wysokich klas użytki zielone. W dolinie Sanki i w obniżeniu terenu w Cholerzynie występują gleby murszowe, powstałe w wyniku murszenia torfów, o podłożu mineralnym. Tworzą one w większości słabe użytki zielone. Na rumoszu wapiennym i zwietrzelinie skał wapiennych, na niewielkich fragmentach terenu występują rędziny. Północno-zachodnia część gminy, gdzie występują zwarte obszary leśne, zalegają gleby leśne - brunatne i rędziny.

Pod względem przynależności użytków rolnych do poszczególnych klas bonitacyjnych dominują gleby zaliczane do klas III-IV. Ochronie prawnej podlegają gleby I-III klasy bonitacyjnej zajmujące łącznie 3 274,1 ha (57,9% powierzchni użytków rolnych i 45,5 %

powierzchni gminy). W skali całej gminy użytki rolne zajmują 78,55% jej powierzchni. Zdecydowanie największą powierzchnię użytków rolnych zajmują grunty orne.

Około połowa gleb na terenie gminy ma kwaśny i bardzo kwaśny odczyn pH i wymaga wapnowania. Spory odsetek gleb ma niską zawartość fosforu i średnią zawartość potasu, natomiast większość gleb jest zasobna w magnez. Około połowa gleb na terenie gminy ma podwyższoną zawartość kadmu i cynku. Zanieczyszczenie tymi metalami związane jest z emisją spalin samochodowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy, autostrady A4 i dróg wojewódzkich.

Ze względu na miejscami duże nachylenia stoków na terenie gminy, gleby słabo zalesione o podłożu lessowym charakteryzują się dość znacznym stopniem zagrożenia erozją. Tereny rozległych wierzchołków – przede wszystkim są to tereny północno-zachodnie i centralne gminy (Morawica, północno-zachodnie części Mnikowa i Czułowa, południowa i centralna część Kaszowa, część Liszek i Piekar) – objęte są erozją wietrzną. Erozja wąwozowa występuje w północno-zachodnich częściach Mnikowa i Kaszowa, południowej części Piekar i w pasie Raczna – Piekary.

3.4.5. ELEMENTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE PRAWNEJ ORAZ STREFY OCHRONNE

ZESPÓŁ JURAJSKICH PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH

Na terenie gminy Liszki położone są Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy (powołany rozporządzeniem Nr 81/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r. DU. Małop. nr 654 z 20.10.2006) oraz Tenczyński Park Krajobrazowy (powołany rozporządzeniem Nr 83/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r. – DU. Małop. nr 655 z 20.10.2006). Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy obejmuje znaczne tereny wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, natomiast Tenczyński Park Krajobrazowy obejmuje północno-zachodnią jej część, w tym duże kompleksy leśne położone na terenie Garbu Tenczyńskiego. Pozostała część gminy (tereny pomiędzy parkami) położona jest w otulinie Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego.

Dla wymienionych Parków ustalone zostały następujące cele ochrony:

1) ochrona wartości przyrodniczych:

- a) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej;
- b) ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej;
- c) zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk;
- d) zachowanie korytarzy ekologicznych;

2) ochrona wartości historycznych i kulturowych:

- a) ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich;
 - b) współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia;
- 3) ochrona walorów krajobrazowych:
- a) zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich;
 - b) ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi;
- 4) społeczne cele ochrony:
- a) racjonalna gospodarka przestrzenią, hamowanie presji urbanizacyjnej;
 - b) promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

REZERWATY PRZYRODY

Na terenie gminy Liszki zlokalizowane są dwa rezerwaty przyrody. Pierwszy z nich, rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska", obejmuje obszar gruntu o powierzchni ok. 20,89 ha w miejscowościach Mników i Czułów. W skład rezerwatu wchodzi m.in. obszar lasów państwowych o powierzchni 13,42 ha wchodzących w skład Nadleśnictwa Krzeszowice. Rezerwat zajmuje najbardziej skalisty odcinek doliny Sanki oraz drzewostany położone na północ i północny-wschód od doliny. Dolina Mnikowska jest jednym z najbardziej klasycznych „jarów krasowych” w Polsce, gdzie występują typowe dla wapiennych utworów jurajskich różnorodne formy rzeźby. Z tego powodu Dolina Mnikowska posiada szczególne znaczenie nie tylko w skali regionalnej, ale i krajowej. Rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska" został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych malowniczego wąwozu skalnego z licznymi osobliwościami przyrody nieożywionej i żywej.

Drugim rezerwatem jest rezerwat przyrody "Zimny Dół", obejmujący obszar o łącznej powierzchni 2,22 ha, położony we wsi Czułów. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych charakterystycznych form skalnych związanych z procesami zboczowymi i krasowymi, a także wyjątkowo dorodnych, kwitnących i owocujących okazów bluszczu (*Hedera helix*). Na terenie rezerwatu istnieją zbiorowiska roślinne chronione jako priorytetowe dla ochrony środowiska całej Europy (wg Dyrektywy Habitatowej Unii Europejskiej). Na terenie rezerwatu są również siedliska podlegające ochronie na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001r. Rezerwat przyrody "Zimny Dół" został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 lipca 1991 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Liszki zlokalizowanych jest 9 pomników przyrody. Ich zestawienie wraz z lokalizacją prezentuje poniższa tabela:

Tab. 11. Pomniki przyrody w gminie Liszki

Lp.	Numer rejestru	Obiekt	Sołectwo	Lokalizacja
1	16/1	staw	Czułów	wypełniający lej krasowy
2	16/2	Skalka „Okrażek”	Piekary	w przełomie Wisły
3	16/4	Miłorząb	Piekary	w parku
4	16/5	Jesion wyniosły	Piekary	w parku
5	16/6	Katalpa wielokwiatowa	Piekary	w parku
6	16/7	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
7	16/8	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
8	16/9	Jaskinia-uroczysko	Kryspinów	
9	131	Źródło	Mników	dolina Sanki – działka nr 11/2

Źródło: Informacje Wydziału Środowiska i Rolnictwa Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

Spośród wyżej wymienionych, pierwsze 8 pomników przyrody ustanowionych zostało Rozporządzeniem nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie pomników przyrody na terenie województwa krakowskiego. Ostatni obiekt, źródło wypływające z wapieni skalistych i płytowych oraz margli malmu (jura), o wydajności 3-4 l/s, uznany został za pomnik przyrody na mocy Rozporządzenia nr 7 Wojewody Małopolskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylecia uznania za pomniki przyrody na terenie województwa małopolskiego (Małop. 04.85.1086).

STANOWISKO DOKUMENTACYJNE PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

Na obszarze gminy Liszki znajduje się jeden obiekt przyrody nieożywionej który uznany został za stanowisko dokumentacyjne na mocy Rozporządzenia Nr 32 Wojewody Krakowskiego z dnia 16 listopada 1998 r. w sprawie objęcia ochroną, w formie stanowisk dokumentacyjnych, obiektów na terenie województwa krakowskiego. Jest nim odsłonięcie wapieni jurajskich w ścianie starego kamieniołomu oraz w skalistym stoku (w przedłużeniu tej ściany) na lewym brzegu doliny Wisły, na północno-wschodnim krańcu wzgórza Stróżnica w Piekarach. Jest to obiekt unikalny ze względu na połączenie dwóch podstawowych odmian facjalnych jury krakowskiej: wapieni ławicowych i skalistych.

LASY OCHRONNE

Na terenie gminy Liszki występują lasy ochronne, ustanowione na mocy decyzji nr 156/1458 Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2002r. Za lasy ochronne uznane zostały lasy

stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni łącznej 5784 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Krzeszowice. Na terenie gminy Liszki lasy te zajmują powierzchnię około 252 ha. Granice lasów ochronnych zostały wyznaczone na załączniku graficznym.

ECONET

Korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym jest korytarz sieci ECONET Dolina górnej Wisły (26M). Gmina Liszki została również częściowo objęta obszarem węzłowym sieci ECONET – PL o znaczeniu krajowym Obszar Krakowski (16K).

Projektowany obszar NATURA 2000

Część gminy Liszki położona w dolinie Sanki (wskazana na załączniku nr 2) zaliczona została do specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000. Od dnia przekazania listy proponowanych obszarów NATURA 2000 do Komisji Europejskiej, obszary te traktowane będą tak samo jak obszary już wyznaczone. W związku z powyższym, na terenie tym obowiązywać będą przepisy szczególne dotyczące ochrony obszaru NATURA 2000, w szczególności zakaz działań mogących w znaczny sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

STREFY OCHRONY SANITARNEJ UJĘĆ WODY

Rzeka Sanka stanowi źródło zaopatrzenia w wodę pitną miasta Krakowa (zaspokaja ok. 10% zapotrzebowania). Ujęcie wody pitnej znajduje się poza analizowanym obszarem (w krakowskich Bielanych, blisko ujścia Sanki do Wisły). Decyzją Wojewody Krakowskiego OS III 6210-1-29/96 z dnia 20.12.1996 r. utworzona została strefa ochrony pośredniej, która obejmuje swym zasięgiem całość zlewni Sanki powyżej ujęcia. W obrębie strefy ochrony pośredniej wydzielono wewnętrzny i zewnętrzny teren ochrony pośredniej. Na terenie gminy Liszki wewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmuje rzekę Sankę granicy strefy ochrony bezpośredniej w górę rzeki do 9,3 km oraz poszczególne jej dopływy. Zewnętrzny teren ochrony pośredniej obejmujący pozostałą część zlewni Sanki. W decyzji o utworzeniu strefy sformułowano szereg zakazów, nakazów i ograniczeń.

Dla wewnętrznego terenu ochrony pośredniej zabrania się:

- wprowadzania ścieków nieoczyszczonych należycie do ziemi i wody,
- przechowywania i składowania materiałów promieniotwórczych,
- lokalizowania nowych stacji paliw, magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- lokalizowania wylewisk i wysypisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz nadpoziomowych stawów osadowych,

- lokalizowania zakładów usługowych i przemysłowych opartych na chemicznej obróbce metali i innych materiałów,
- lokalizowania zakładów uboju zwierząt bez względu na wielkość,
- lokalizowania lakierni, farbiarni, garbarni i innych zakładów usługowych opartych na stosowaniu surowców i czynników chemicznych,
- lokalizowania zakładów przemysłowych,
- budowy dróg publicznych, z wyjątkiem odcinka drogi łączącego Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa – Zakład Eksploatacji Kruszywa Cholerzyn-Zalas z drogą Kraków – Oświęcim,
- budowy torów kolejowych,
- mycia pojazdów mechanicznych w ciekach wodnych i w pasie o szerokości 50 m od ich brzegów,
- lokalizowania obiektów hodowlanych opartych na systemie chowu bezściółowego,
- lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt,
- przewożenia materiałów toksycznych, mogących skazić wodę,
- pławienia bydła i trzody,
- urządzania obozowisk i zorganizowanych kąpielisk,
- urządzania przyzmy kiszonkowych,
- stosowania środków ochrony roślin innych niż dopuszczone do stosowania i wymienione w wykazie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- wykonywania robót melioracyjnych, z wyjątkiem robót niezbędnych dla utrzymania koryta cieków w należyłym stanie technicznym i zaakceptowanych przez administratora cieków,
- gromadzenia odpadów na brzegach i w korytach cieków.

Dla wewnętrznego terenu ochrony pośredniej nakazuje się:

- realizację kanalizacji zakończonej urządzeniami oczyszczającymi równoległe do realizacji wodociągów,
- podczyszczanie w osadnikach ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych przed ich wprowadzeniem do wód powierzchniowych,
- posiadanie przy prowadzeniu działalności hodowlanej zbiornika na gnojówkę oraz szczelnej płyty gnojowej.

Dla wewnętrznego terenu ochrony pośredniej uznaje się za niezbędne:

- dokończenie budowy kanalizacji na terenie gminy Liszki w miejscowościach: Liszki, Kryspinów (łącznie z Kąpieliskiem), Budzyń, Cholerzyn i Piekary, ze skierowaniem ścieków na oczyszczalnię ścieków w Piekarach,

- przystąpienie do uporządkowania gospodarki ściekowej w miejscowościach: Morawica, Kaszów, Nowa Wieś Szlachecka, Czulówek,
- skierowanie wszystkich ścieków z lotniska w Balicach, po ich oczyszczeniu do cieków z zlewni potoku Olszanickiego.

Dla zewnętrznego terenu ochrony pośredniej zakazuje się:

- przechowywania i składania materiałów promieniotwórczych,
- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- lokalizowania stacji paliw bez zainstalowania urządzeń zabezpieczających wody powierzchniowe i podziemne przed zanieczyszczeniem w trakcie prowadzonej działalności i ewentualnych awarii,
- lokalizowania wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- lokalizowania wysypisk odpadów komunalnych i przemysłowych bez uszczelnienia dna i prawidłowego zagospodarowania odcieku,
- mycia pojazdów mechanicznych w ciekach wodnych i w pasie o szerokości 30 m od ich brzegów,
- gromadzenia odpadów na brzegach i w korytach cieków,
- wprowadzania do wód powierzchniowych lub do gruntu ścieków opadowych z nowych i modernizowanych ciągów komunikacyjnych, bez ich wcześniejszego podczyszczenia,
- lokalizowania zakładów przemysłowych i usługowych opartych na chemicznej obróbce metali i innych materiałów,
- lokalizowania zakładów produkujących chemikalia lub produkty chemiczne,
- lokalizowania zakładów produkcji tłuszczów roślinnych i zwierzęcych,
- lokalizowania browarów, gorzelni i słodowni,
- lokalizowania garbarni i farbiarni.

Dla zewnętrznego terenu ochrony pośredniej nakazuje się:

- realizację kanalizacji zakończonej urządzeniami oczyszczającymi równoległe z realizacją wodociągów, jak również porządkowania gospodarki ściekowej na terenach objętych wodociągami,
- posiadanie płyty gnojowej i zbiornika na gnojówkę w gospodarstwach prowadzących działalność hodowlaną.

Dla zewnętrznego terenu ochrony pośredniej uznaje się za niezbędne:

- zorganizowanie sprawnego wywozu odpadów komunalnych na kontrolowane wysypiska,
- wyposażenie istniejących stacji paliw w kanalizację opadową zakończoną urządzeniami oczyszczającymi,

- wyposażenie istniejących stacji paliw w co najmniej 1 otwór piezometryczny, usytuowany zgodnie z kierunkiem spływu wód podziemnych, dający możliwość okresowej kontroli stanu czystości wód.

3.5. ŚRODOWISKO KULTUROWE

3.5.1. DZIEJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO, UKŁADY WSI, FORMA ARCHITEKTONICZNA ZABUDOWY

Gmina Liszki obejmuje południową część Jury Krakowsko-Częstochowskiej wraz z fragmentem doliny Wisły. Teren ten jest bardzo zróżnicowany pod względem rzeźby terenu, gleb, flory i zasobów wodnych. Stąd obszar gminy był z różnym natężeniem zasiedlany w poszczególnych epokach. W zależności od dominującego typu gospodarki, zasiedlane były odmienne strefy. Zabytki archeologiczne obejmują więc zarówno obozowiska jaskiniowe, osady i pracownie krzemieniarskie z epoki kamienia, jak i grodziska wczesnośredniowieczne, zaliczone do trzech głównych kategorii ze względu na różną wartość naukowo-konserwatorską i inne zasady ochrony.

Dostępne opracowania dotyczące zasobów dziedzictwa kulturowego gminy Liszki, nie pozwalają na precyzyjne określenie faz rozwoju układów przestrzennych poszczególnych miejscowości. Występujące na terenie gminy układy przestrzenne poszczególnych wsi, stanowią kilka typów układów: ulicówkę (dominującą na analizowanym obszarze), wielodrożnicę, owalnicę oraz przysiółek.

Zabudowa ulicówek tworzy zwarte ciągi wzdłuż jednej, głównej drogi przebiegającej przez wieś (np. Ściejowice, pierwotnie Kaszów), lub też wzdłuż dwóch równoległych do siebie dróg, pomiędzy którymi przepływa ciek wodny (np. Rączna). Często można także napotkać ulicówki w tzw. układzie sprzężonym, gdzie zabudowa tworzy zwarte ciągi wzdłuż krzyżujących się ze sobą głównych dróg przebiegających przez wieś (np. Kryspinów, Jeziorzany, Cholerzyn, Czudów, Mników). Wsie wielodrożne reprezentują przede wszystkim Morawica i Piekary, które cechują się skupioną zabudową usytuowaną wzdłuż nieregularnego układu bocznych ulic. Najbardziej rozbudowanym układem przestrzennym charakteryzują się Liszki, będące pierwotnie wsią – owalnicą, która w XIX wieku przekształciła się i w której wyodrębniony został rynek i otaczająca go sieć ulic bocznych. Urozmaicone ukształtowanie terenu i specyficzne warunki naturalne wpłynęły w znaczny sposób na ukształtowanie układów

przestrzennych Baczyzna i Chrosnej oraz części wsi Rączna, których zabudowa tworzy szereg przysiółków typu ulicowego lub wielodrożnego.

Większość układów przestrzennych poszczególnych wsi uległa w ostatnich latach sporym zmianom. Rozwój odbywał się przeważnie na zasadzie kontynuacji i uzupełniania istniejących ciągów zabudowy. Pojawiły się jednak formy obce tradycji zabudowy wiejskiej - zespoły zabudowy jednorodzinnej o charakterze osiedli podmiejskich (głównie Liszki, Cholerzyn, Budzyń, Kryspinów). Przykładem układów wiejskich, które zachowały swoją zasadniczą dyspozycję przestrzenną (nadal jest ona dobrze czytelna) mogą być układy przestrzenne Kaszowa, Rącznej, Piekar, Kryspinowa, Morawicy czy Mnikowa.

Strukturę osadniczą w obecnym kształcie tworzą przestrzennie wyodrębnione układy o skupionej zabudowie, otoczone terenami otwartymi i powiązane siecią dróg. Układy o większym stopniu rozproszenia zabudowy, które tworzą ciągi zabudowy wzdłuż dróg, występują w rejonie Baczyzna, Chrosnej oraz części Rącznej. W ostatnich latach odnotowano tendencję do obudowywania dróg, łączących poszczególne wsie, co prowadzi do zanikania dystansów przestrzennych między poszczególnymi częściami jednostek osadniczych. Zjawisko to uznać należy za bardzo niekorzystne - zarówno pod względem ochrony kulturowej jak i pod względem funkcjonalnym.

Zabudowa układów przestrzennych wsi gminy Liszki obejmuje przede wszystkim ciągi zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i zagrodowej, współczesnej i tradycyjnej) i mieszkaniowo-usługowej (parterowej i piętrowej o zróżnicowanej formie architektonicznej, tworzącej zwarte ciągi wzdłuż pierzei rynku w Liszkach oraz wzdłuż odcinków ulic w niektórych wsiach). Zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej towarzyszą obiekty użyteczności publicznej i usługowe, przeważnie posiadające współczesną formę architektoniczną, tworzące zgrupowania wzdłuż dróg bądź też występujące pojedynczo w ciągach zabudowy mieszkalnej. Uzupełnieniem układów przestrzennych są zespoły obiektów i urządzeń działalności gospodarczej o charakterze przemysłowym bądź produkcyjnym, usytuowane w obrębie zespołów zabudowy wsi bądź w powiązaniu z tą zabudową. Elementami upiększającymi krajobraz kulturowy gminy są zabytkowe zespoły zabudowy kościelnej w Morawicy i Liszkach, otoczone starodrzewiem oraz zabytkowe zespoły pałacowe i dworskie z parkami (w Kryspinowie, Piekarach, Ściejowicach, Morawicy i Mnikowie).

Pozostałości tradycyjnej zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej gminy, pochodzą przeważnie z końca XIX wieku lub z przełomu XIX i XX wieku. Zachowały się również nieliczne relikty starszego budownictwa drewnianego z II poł. XIX wieku i murowanego z początku XIX wieku.

Najczęściej występującym typem zagrody na terenie gminy Liszki, jest zagroda kilkubudynkowa, obejmująca zlokalizowany przy drodze budynek mieszkalny, często z dobudówką inwentarską bądź z odrębnym budynkiem inwentarskim oraz stodołą lokowaną w

głębi działki od strony północnej. Zachowanie reguły tradycyjnej orientacji budynków mieszkalnych frontową elewacją na południe, przy różnym w stosunku do stron świata przebiegu dróg sprawiło, że budynki mieszkalne sytuowano zarówno w układzie kalenicowym (np. w Kaszowie, Liszkach, Rącznej, Cholerzynie), jak i szczytowym (np. w Piekarach, Morawicy, Mnikowie).

Tradycyjne budownictwo mieszkaniowe i gospodarcze było głównie drewniane, o konstrukcji zrębowej (choć występowały też budynki drewniano-murowane bądź murowane). Cechowały je ścisły funkcjonalizm, prostota, typowość i zachowawczość. Nie umniejszało to jednak wartościom estetycznym formy architektonicznej tej zabudowy. Wręcz przeciwnie – odznaczała się zawsze dobrymi proporcjami brył oraz decydującym o pewnej lokalnej odrębności kolorystycznym zdobnictwem.

Obecnie na analizowanym terenie spotykamy dwa zasadnicze typy domów o tradycyjnej formie architektonicznej. Pierwszym jest tzw. odmiana „kaszowska”, cechująca się domem szerokofrontowym, na ogół jedno- lub półtraktowym na rzucie prostokąta, symetrycznym z sienią na osi. W półtrakcie tylnym znajdowały się alkierze lub komórki o charakterze półgospodarczym. Często z boku dobudowywane są pomieszczenia gospodarcze w konstrukcji zrębowej lub murowanej z kamienia, które łączą się wspólnym dachem z budynkiem mieszkalnym. Wydłużony rzut przekrywa wyniosły dach symetryczny dwuspadowy (pierwotnie czterospadowy). Szczyt dachu dwuspadowego jest z reguły oddzielony od ściany. Okna prostokątne o symetrycznym podziale występują pojedynczo lub jako zdwojone na elewacji frontowej. Cechą charakterystyczną tego typu budynków jest kolorystyka ścian – belki zrębu malowane na żółto, brązowo, bądź w kolorze naturalnym, natomiast uszczelnienia zrębu gliną i ostatki belek malowane są na niebiesko. Drugim typem domów o tradycyjnej zabudowie są domy małomiasteczkowe, szerokofrontowe, parterowe lub piętrowe, symetryczne, z sienią na osi, murowane z cegły, dwutraktowe na rzucie wydłużonego prostokąta. Charakteryzują się dachem czterospadowym, na osi domu od frontu często występuje ganek, a okna są prostokątne o symetrycznym podziale. Detalem tynkowanych ścian jest profilowany gzyms pod okapem dachu.

Wśród drewnianych budynków gospodarczych o konstrukcji zrębowej, charakterystyczną formą odznaczają się stodoły, których prostokątny rzut jest często zamknięty wielobocznie, jedno- lub dwustronnie. Dachy budynków gospodarczych są przeważnie pokryte eternitem lub dachówką, pierwotnie słomą.

Konwencja tradycyjnej formy zabudowy utrzymywała się do końca lat 60. Budynki mieszkalne z tamtego okresu są przeważnie murowane z cegły, z horyzontalnym układem bryły, jednokondygnacyjne z poddaszem użytkowym i dachami dwuspadowymi (niekiedy naczółkowymi), o nachyleniu 35-45°. Od lat 70 zabudowa wsi ulegała silnej modernizacji, zaczęły powstawać budynki o współczesnej – jak na tamten okres – formie architektonicznej,

często odbiegającej od tradycyjnej formy zabudowy. Towarzyszyło temu zanikanie budownictwa drewnianego. Popularna forma budynku mieszkalnego w tym czasie to budynek na rzucie kwadratu, parterowy lub piętrowy, przekryty dwuspadowym dachem, czasem z piwnicą wyniesioną ponad teren. Zmiana formy tej zabudowy, w odniesieniu do zabudowy tradycyjnej, dotyczy głównie kształtu dachu, który był budowany jako dwuspadowy z przesuniętymi w pionie połaciami dachu, bądź jako dach kopertowy lub jednospadowy ze schodkową attyką. Niekorzystna zmiana specyficznego charakteru zabudowy wsi spowodowana jest zarówno brakiem kontynuacji zasadniczych cech tradycyjnej zabudowy wsi we współczesnym budownictwie, jak i znacznym stopniem przemieszania różnych form budynków mieszkalnych, poczynając od zachowanych reliktyw zabudowy drewnianej, poprzez powojenne budynki utrzymane w konwencji tradycyjnej, aż po późniejsze formy domów typu „kostki”.

Szczególnie niekorzystne zróżnicowanie formy architektonicznej i przypadkowe ustawienie typów zabudowy widać w okolicach atrakcyjnej krajobrazowo doliny w rejonie Mnikowa, Czułowa i Baczyna. Dysharmonijne oddziaływanie na krajobraz doliny zabudowy letniskowej polega przede wszystkim na eksponowaniu jej lokalizacji, braku zieleni wysokiej w otoczeniu budynku bądź niewłaściwych proporcjach bryły typu „dach na podmurówce”.

W ostatnich latach obserwuje się odwrót od budynków mieszkalnych o dużym gabarycie pionowym, na rzecz domów parterowych z poddaszem użytkowym, często o charakterze rezydencjonalnym (z dużym, zadbanym terenem zielonym, zlokalizowanym wokół budynku mieszkalnego). Często forma tych budynków, mimo znacznie większego programu użytkowego, nawiązuje do zabudowy tradycyjnej, co wskazuje na możliwość kontynuacji zasadniczych cech tradycyjnej zabudowy w zabudowie współczesnej. Nowym, niestety niezbyt korzystnym zjawiskiem związanym z suburbanizacją jest pojawianie się na terenie gminy bardzo gęstej zabudowy, na małych działkach, z małą ilością terenów zielonych.

3.5.2. ZESPOŁY I OBIEKTY ZABYTKOWE ORAZ FORMY ICH OCHRONY

Na terenie gminy Liszki występują zróżnicowane formy zasobów kulturowych, co jest wynikiem przebiegu procesów osadniczych i zróżnicowaniem form własności poszczególnych części miejscowości. Wśród zasobów środowiska kulturowego, wyróżniają się układy ruralistyczne, pozostałości tradycyjnego budownictwa wiejskiego – mieszkalnego i gospodarczego, zespoły i założenia monumentalne sakralne i rezydencjonalne oraz bogate zasoby zabytków archeologicznych.

Do najcenniejszych zespołów i obiektów zabytkowych gminy zaliczyć należy m.in.:

- zespół kościoła parafialnego pw. Św. Bartłomieja w Morawicy, wzniesiony w obrębie dawnego zamku Tenczyńskich, w tym kościół murowany z lat 1743-1748, stanowiący

- cenny przykład barokowej architektury sakralnej i plebania, stanowiąca przeróbkę fragmentu skrzydła dawnego zamku;
- zespół kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja w Liszkach, a w szczególności kościół murowany z 1873 roku – przedstawiciel grupy świątyń eklektycznych, utrzymany w charakterze neoromańskiego;
 - kaplice, kapliczki i figury przydrożne, murowane, pochodzące przeważnie z XIX wieku, zachowane w Cholerzynie, Czułowie, Jeziorzanach, Kaszowie, Morawicy, Rącznej, Liszkach i Mnikowie;
 - zespół pałacowy Suskich w Kryspinowie, w tym murowany budynek pałacu z przełomu XVIII i XIX wieku (późnoklasycystyczny) oraz park krajobrazowy;
 - zespół pałacowy w Piekarach, m.in. murowany budynek pałacu z 1865 roku (stanowiący przykład neogotyku „angielskiego”) oraz założenie parkowe o charakterze krajobrazowym;
 - zespół dworsko-folwarczny Kamedułów, później ss. Albertynek w Mnikowie (w tym przebudowany dwór murowany z przełomu XVI i XVII wieku) oraz pozostałości założenia parkowego;
 - zespół dworski w Morawicy, w tym dwór stanowiący przykład stylu dworkowego z początku XX wieku i reprezentujący rozwiązania architektoniczne w architekturze polskiej lat 20. XX wieku;
 - zespół dworski w Ściejowicach, w tym murowany dwór z I poł. XIX wieku, stanowiący cenny przykład klasycystycznego tzw. „dworku polskiego”;
 - układy ruralistyczne z zachowaną w znacznym stopniu dyspozycją przestrzenną poszczególnych jednostek w Kaszowie, Liszkach, Rącznej, Piekarach, Kryspinowie, Morawicy, Mnikowie oraz tradycyjne budownictwo wiejskie drewniane i murowane, występujące przede wszystkim w Kaszowie, Liszkach, Morawicy, Czułowie i Cholerzynie;
 - budynki użyteczności publicznej z końca XIX i pocz. XX wieku, jak szkoły (Kaszów, Liszki, Mników, Rączna), poczta (Liszki), remiza strażacka (Piekarzy) oraz zajazd i karczma (Kryspinów);
 - zespół dawnego browaru w Piekarach z XIX wieku – rzadki na obszarze gminy przykład pozostałości zabytkowej budowli przemysłowej;
 - stanowiska archeologiczne – ślady kultur prehistorycznych i wczesnośredniowiecznych.

ZESPOŁY I OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW objęte ochroną prawną na mocy Ustawy z dnia 15.02.1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach z późniejszymi zmianami:

- **ZESPÓŁ PAŁACOWY SUSKICH, wł. spadkobiercy poprzedniego właściciela, nr rejestru A-5 (Kryspinów):**
 - a) pałac, mur., XVIII/XIX, przebud. k. XIX, proj. Zygmunt Hendel (?), remont, 1964,
 - b) park krajobrazowy, XVIII i XIX.
- **ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY nr rejestru A-496 (Mników):**
 - a) dwór, od 1928 klasztor ss. Albertynek, mur., XVI-XVII, przebud. 2 poł. XIX,
 - b) 2 budynki folwarczne, mur., 2 poł. XIX, przebud. 2 poł. XX,
 - c) park, XVII-XIX.
- **ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA, nr rejestru A-169 (Morawica):**
 - a) kościół, mur., 1743-1748, proj. Franciszek Placidi, remont i dobud. zakrystii 1898,
 - b) dzwonnica, mur., 1 poł. XVIII,
 - c) plebania (pierwotnie jeden z budynków zamku Tenczyńskich), mur., 2 poł. XVI, przebudowa na plebanię 1666, cz. nadbud. piętra i remont po 1871,
 - d) organistówka, mur., XVIII/XIX,
 - e) rządcówka, ob. poczta, mur., XIX, przebud. 1 poł. XX.
- **ZESPÓŁ DWORSKI JAWORSKICH-POTOCKICH, nr rejestru A-656 (Morawica):**
 - a) dwór, obecnie szkoła, mur., pocz. XX, przebud. 1939,
 - b) budynek gospodarczy, mur., ok. 1930,
 - c) 3 budynki folwarczne, wł. UG Liszki, mur., ok. 1900, remont,
 - d) park krajobrazowy, XIX i XIX/XX.
- **ZESPÓŁ PAŁACOWY, nr rejestru A-484, wł. Skarb Państwa (Piekary):**
 - a) pałac, ob. nie użytkowany, mur., 1857-1865, bud. Filip Pokutyński (z wykorzystaniem starszych murów i piwnic),
 - b) oficyna, mur., 2 poł. XIX,
 - c) czworak, ob. dom nr 117, mur., k. XIX,
 - d) 3 budynki gospodarcze, mur., 2 poł. XIX,
 - e) spichlerz, mur., 2 poł. XIX,
 - f) ruina browaru, mur., 1 poł. XIX,
 - g) karczma, ob. dom nr 6, mur., 1 poł. XIX,

- h) wozownia karczmy, ob. dom nr 115, mur., 1 poł. XIX, przebud. ok. 1900,
- i) dom zajezdny, ob. dom nr 5, mur., 1 poł. XIX,
- j) park krajobrazowy, ok. 1840.

- **ZESPÓŁ DWORSKI, nr rejestru A-144, wł. Maja Gubernat (Ściejowice):**

- a) dwór, mur., 1 poł. XIX, gruntownie remont. 1988-1991,
- b) oficyna, mur., XIX, odbud. 1988-1991,
- c) stajnia, mur., XIX, odbud. 1988-1991,
- d) stelmacharnia, drewn., pocz. XX, odbud. 1988-1991,
- e) czworak, ob. dom nr 4, mur., 1 poł. XIX, gruntownie remont. 1988-1991,
- f) park krajobrazowy z częścią geometryczną, XVIII/XIX

- **KAPLICA, nr rejestru A-4/M wł. Zgromadzenie Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orionieści (Czułów)**

- a) kaplica pod wezwaniem Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej (z wyposażeniem i najbliższym otoczeniem),
- b) ogrodzenie.

OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW

Obiekty zabytkowe pozostające w ewidencji zabytków zostały wymienione w wykazie zamieszczonym na końcu Studium. Najcenniejsze obiekty zabytkowe pozostające w ewidencji zabytków powinny zostać objęte w planach miejscowych ochroną np. poprzez wprowadzenie stref konserwatorskich lub szczególnych zasad kształtowania architektury. Obiekty te powinny zostać wskazane w planach miejscowych na podstawie ustaleń Gminnej ewidencji zabytków.

3.5.3. WALORY KRAJOBRAZOWE

Krajobraz gminy Liszki jest kształtowany przez zróżnicowane ukształtowanie terenu, obejmujące przynależność do odrębnych mezoregionów, różnorodną szatę roślinną, stanowiącą pokrycie naturalne obszaru, układy przestrzenne wsi z towarzyszącym im zagospodarowaniem rozłogu pól oraz zespołami i obiektami zabytkowymi oraz ekspozycja widokowa.

Wybitnymi wartościami krajobrazu naturalnego i kulturowego odznacza się rejon Cholerzyna, Morawicy, Czułowa, Liszek i Piekar, natomiast wysokimi – rejon między Kryspinowem, Cholerzynem, Liszkami a Czułowem i Mnikowem oraz między Piekarami i Ściejowicami a Rączną.

Wśród wnętr architektoniczno-krajobrazowych tworzonych poprzez ukształtowanie terenu, ściany lasu z ekspozycją wartościowych elementów krajobrazowych wsi, warto wymienić: fragment wielkoprzestrzennego wnętrza doliny Wisły i ujścia Sanki w rejonie Piekar i częściowo Kryspinowa, zamknięte stokami G. Sojunka, odgałęzieniami G. Sowiniec i wzniesieniami Piekar; wnętrze doliny Sanki w górnym odcinku jej biegu (w rejonie Mnikowa, Czułowa i Baczyna), zamknięte stokami częściowo zalesionych wzniesień z wychodniami skalnymi i ostańcami oraz wnętrza architektoniczno-krajobrazowe w obrębie wsi Morawica, Mników, Kaszów i Liszki.

Najcenniejszymi, pod względem krajobrazowym i widokowym, ciągami i punktami widokowymi są:

- Oś widokowa klasztor w Tyńcu – klasztor na Bielanach
- ciągi widokowe: droga doliną Sanki między Mnikowem a Baczynem, odcinki dróg zmierzających do Liszek (szczególnie o kierunku pd-pn), odcinek drogi Kryspinów-Cholerzyn, odcinek wałów Wisły między Piekarami a Ściejowicami,
- punkty widokowe: rejon Piekar (Skałka), wzniesienie z zespołem dworskim w Morawicy i Ściejowicach (Sowiarka, Skałka) oraz Koziniec i inne wzniesienia nad doliną.

KAPLICZKI I PRZYDROŻNE FIGURY

Na terenie tym zachowały się kapliczki i przydrożne figury pochodzące z II poł. wieku XIX i pocz. wieku XX. Budowane od wieków przy domach i na rozdrożach są nieodłącznym świadkiem bogatych dziejów, kultu i ludzkich losów.

3.5.4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Ze względu na położenie w doliny Wisły, liczne ostańce o charakterze obronnym, zróżnicowanie pod względem rzeźby terenu, gleb, flory i zasobów wodnych, obszar gminy był z różnym natężeniem zasiedlany od najdawniejszych czasów.

Zabytki archeologiczne obejmują zarówno obozowiska jaskiniowe, osady i pracownie krzemieniarskie z epoki kamienia, jak i grodziska wczesnośredniowieczne, zaliczone do trzech głównych kategorii ze względu na różną wartość naukowo-konserwatorską i inne zasady ochrony. Pozostałe stanowiska objęte ochroną zostały wyszczególnione na końcu studium.

Zakres ochrony zabytków archeologicznych obejmuje ścisłą ochronę grodzisk, z zakazem ingerencji budowlanej i inwestycyjnej oraz jaskiń i schronów skalnych. Podlegają one trwałemu i bezwzględnemu zachowaniu, bez możliwości zabudowy, lub zachowaniu z możliwością działalności budowlanej na warunkach określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW:

miejsowość	nr stan.	typ stanowiska	pierw. rejestr	obecny rejestr	uwagi
Baczyn	2	cmentarzysko	453	-	-
Baczyn	3	obozowisko jaskiniowe	933	1142/69	schr. nad Samcowym Polem
Czułów	1	obozowisko jaskiniowe	908	1117/69	schr. przy Jaskini nad Matką Boską
Czułów	4	obozowisko jaskiniowe	912	1121/69	schr. Murek
Czułów	5	obozowisko jaskiniowe	1303	-	schr. w Uliczkach I
Czułów	6	obozowisko jaskiniowe	1304	-	schr. w Uliczkach II
Kryspinów	2	osada, cmentarzysko	931	1140/69	też nr rej. 1313/73
Mników	2	obozowisko jaskiniowe	975	1184/69	schr. na Gaiku I
Mników	3	obozowisko jaskiniowe	974	1183/69	schr. na Gaiku II
Mników	5	obozowisko jaskiniowe	970	1179/69	jaskinia pod Kochanką
Mników	6	obozowisko jaskiniowe	973	1182/69	jaskinia na Miłaszówce
Mników	7	obozowisko jaskiniowe	971	1180/69	jaskinia na Łopiankach I
Mników	8	obozowisko jaskiniowe	972	1181/69	jaskinia na Łopiankach II
Mników	9	grodzisko	1262	-	-
Piekary	1	obozowisko jaskiniowe	854	1063/69	schr. nad Galoską
Piekary	2	obozowisko	853	1062/69	-
Piekary	4	obozowisko jaskiniowe	855	1064/69	jaskinia na Gołąbcu
Piekary	8	grodzisko	856	1065/69	-
Piekary	9	osada	852	1061/69	-
Piekary	10	osada	851	1060/69	-
Piekary	11	osada	1198	-	-
Ściejowice	1	obozowisko	858	1067/69	-
Ściejowice	2	obozowisko	857	1066/69	-

3.6. UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE

3.6.1. DOTYCHCZASOWE PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE

W chwili obecnej cała gmina Liszki objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy Liszki, obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XXV/251/2001 z dn. 21.06.2001 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Morawica (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 16.08.2001 nr 100 poz. 1585);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XXX/311/2002 z dn. 22.02.2002 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów wsi Mników (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 14.05.2002 nr 76 poz. 1153);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr III/22/2002 z dn. 19.12.2002 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działki nr 1787/9 we wsi Cholerzyn (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 10.02.2003 nr 25 poz. 347);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr VI/83/2003 z dn. 26.06.2003 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Liszki - cmentarz (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 16.08.2003 nr 231 poz. 2727);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr IX/119/2003 z dn. 23.10.2003 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Mników (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 12.12.2003 nr 430 poz. 4776);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XVII/168/2004 z dn. 08.07.2004 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Liszki w części wsi Cholerzyn (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 10.09.2004 nr 268 poz. 2959);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XI/80/07 z dn. 02.08.2007 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla: Baczyn, Mników, Morawica, Cholerzyn, Budzyń, Kryspinów, Liszki (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 02.10.2007 nr 699 poz. 4610);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XI/81/07 z dn. 02.08.2007 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki w części wsi Liszki, Kryspinów, Piekary (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 03.10.2007 nr 703 poz. 4621);
- Uchwała Rady Gminy Liszki nr XII/87/07 z dn. 13.09.2007 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectw: Chrosna, Czułów, Kaszów, Rączna, Jeziorzany, Ściejowice i Piekary (Dz. Urz. Woj. Małop. z dn. 08.11.2007 nr 777 poz. 5114);

Trzy ostatnie plany (uchwalone w 2007 r.), obejmują ok. 97% obszaru całej gminy.

Do momentu uchwalenia obecnie sporządzanej zmiany Studium, zgodnie z art. 87 ust.1 Ustawy z dnia 27 marca 2003r. *O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, na obszarze gminy Liszki obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki - tekst jednolity, zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Liszki nr XXXVIII/353/06 z dnia 27.04.2006r. w sprawie zmiany Uchwały Rady Gminy Liszki nr XXXIII/257/98 z dnia 28.05.1998r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki.

W ww. Studium ustalone zostały następujące główne kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- KM. - rozbudowa istniejącej sieci osadniczej oraz tworzenie rezerw mieszkalnych o standardzie miejskim, w strefach:
 - KM.1 – przekształceń i intensyfikacji istniejącego systemu osadniczego,
 - KM.1.1. - obszar przekształceń i intensyfikacji zabudowy,
 - KM.2 – potencjalnego rozwoju systemu osadniczego,
 - KM.2.1. - obszar kształtowania zabudowy o charakterze i standardzie podmiejskim oraz zabudowy mieszkaniowo – usługowej,
 - KM.2.2. - obszar inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
 - KM.3 – w których nie wyklucza się zainwestowania,
 - KM.3.1. – obszar, w którym nie wyklucza się zainwestowania. (W obszarze tym przewiduje się ewentualne wprowadzenie zainwestowania w dalszej perspektywie (funkcja mieszkaniowa). W chwili obecnej tereny te pozostają w dotychczasowym użytkowaniu.),
 - KM.4 – predysponowanych dla zabudowy mieszkalnej o cechach i standardach charakterystycznych dla osiedli podmiejskich,
 - KM.4.1 – strefa Liszki,
 - KM.4.2 – strefa Kryspinów,
 - KM.4.3 – strefa Kryspinów-Bielany,
 - KM.5 – istniejącej zabudowy położonej w granicach terenów zagrożonych powodzią w przypadku przerwania wałów wiślanych.
- KT. - rozwój rekreacji i wypoczynku weekendowego,
 - KT.1 – strefa doliny Wisły,
 - KT.1.1 – tereny o największej atrakcyjności i unikatowych wartościach przyrodniczo-kulturowych wymagające całkowitego ograniczenia zabudowy, poza terenami KM.1, KM.2 i KM.3 (wg rysunku nr 1), w

- których ewentualna realizacja zainwestowania zostaje podporządkowana ochronie środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- KT.1.2 – tereny potencjalnej lokalizacji infrastruktury rekreacyjnej (zaplecza usługowego),
- KT.1.3 – tereny, które stanowić mogą podstawę rozwoju funkcji związanych z turystyką w dalszej perspektywie (zbiornik wodny w Piekarach),
- KT.2 – strefa Kryspinów,
- KT.2.1 – tereny zbiorników wodnych wraz z urządzonymi plażami,
- KT.2.2 – tereny preferowane dla lokalizacji infrastruktury rekreacyjnej (zaplecza usługowego) ściśle podporządkowanej ochronie środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- KT.3 – strefa doliny Mnikowskiej,
- KT.3.1 – tereny leśne oraz tereny otwarte o wysokich wartościach przyrodniczo-krajobrazowych wymagające całkowitego ograniczenia zabudowy poza terenami KM.2 i KM.3, w których ewentualna realizacja zainwestowania podporządkowana zostaje ochronie środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- KP. - rozwój specjalistycznej produkcji rolniczej, przetwórstwa oraz innych usług,
 - KP.1 – w obszarach predysponowanych do aktywizacji gospodarczej związanej z gałęziami pozarolniczymi,
 - KP.1.1 – strefa Balice,
 - KP.1.2 – strefa Morawica,
 - KP.1.3 – strefa Kryspinów-Autostrada,
 - KP.1.3.1. - obszar rozwoju aktywności gospodarczej związanej z gałęziami pozarolniczymi,
 - KP.2 – w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej, objętych zakazem zabudowy,
 - KP.2.1. - obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej objętej zakazem zabudowy,
 - KP.3 – w obszarach predysponowanych do lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z produkcją rolną,
 - KP.3.1 – strefa Centrum,
 - KP.3.2 – strefa Jeziorzany,
 - KP.3.3. - obszar lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z produkcją rolną,

- KŚ. - zachowanie i ochrona przed ekspansją gospodarczą i urbanizacją obszarów o unikatowych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
 - KŚ.1 – strefa o najwyższych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
 - KŚ.2 – strefa o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- TZ. - teren zamknięty.

3.6.2. WYDANE DECYZJE WZiZT I POZWOLENIA NA BUDOWĘ

W latach 2003 – 2007 w gminie Liszki wydanych zostało 917 decyzji WZiZT. Najwięcej decyzji wydano dla Mnikowa (124 decyzje) i Cholerzyna (119 decyzji), najmniej natomiast dla Baczyna (9 decyzji) i Chrosnej (10 decyzji). Zdecydowana większość wydanych decyzji WZiZT dotyczyła budowy bądź rozbudowy budynków mieszkalnych (78,7%). Informacje o wydanych decyzjach WZiZT w latach 2003-2007 przedstawia tab. 13.

Tab. 13. Wydane decyzje WZiZT w gminie Liszki w latach 2003-2007

miejsowość	lata	2003	2004	2005	2006	2007	OGÓŁEM
Baczyn		2	2	0	4	1	9
Budzyń		3	5	5	5	6	24
Cholerzyn		33	23	23	21	19	119
Chrosna		1	3	1	2	3	10
Czułów		14	12	12	5	7	50
Jeziorzany		4	8	11	5	10	38
Kaszów		15	15	13	13	14	70
Kryspinów		11	25	21	25	17	99
Liszki		22	21	15	14	21	93
Morawica		9	8	8	7	12	44
Mników		12	69	8	14	21	124
Piekary		15	15	14	18	18	80
Rączna		16	10	19	28	22	95
Ściejowice		13	18	8	15	8	62
OGÓŁEM		170	234	158	176	179	917

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Liszki

W latach 2003 – 2007 wydanych zostało 345 pozwoleń na budowę. Największa liczba pozwoleń na budowę została wydana dla Cholerzyna (45 pozwoleń) i Kryspinowa (43 pozwolenia), najmniejsza – dla Baczyna, Budzyna i Chrosnej (po 6 pozwoleń na miejscowość). Informacje o wydanych pozwoleniach na budowę w gminie Liszki, przedstawia tab. 14.

Tab. 14. Wydane pozwolenia na budowę w gminie Liszki w latach 2003-2007

miejsowość	lata	2003	2004	2005	2006	2007	OGÓŁEM
Baczyn		1	2	0	2	1	6
Budzyń		0	2	1	2	1	6
Cholerzyn		6	9	14	12	4	45
Chrosna		1	1	1	1	2	6
Czułów		6	8	4	2	2	22
Jeziorzany		1	2	5	1	4	13
Kaszów		5	10	7	7	3	32
Kryspinów		4	12	11	11	5	43
Liszki		9	11	6	6	3	35
Mników		3	3	2	8	5	21
Morawica		5	3	5	4	2	19
Piekary		3	9	9	9	4	34
Rączna		5	7	9	13	5	39
Ściejowice		7	7	2	7	1	24
OGÓŁEM		56	86	76	85	42	345

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Liszki

3.6.3. REZERWY TERENÓW PRZEZNACZONYCH DO ZAINWESTOWANIA

Tereny zainwestowane w gminie, według przeprowadzonej w 2008 roku inwentaryzacji terenowej, stanowią 440,59 ha, czyli ok. 6% powierzchni całej gminy. Najwięcej terenów zainwestowanych jest w Kaszowie (58,08 ha), najmniej natomiast w Budzynie (9,72 ha) – najmniejszym sołectwie gminy. Jeśli jednak przyjrzeć się terenom przeznaczonym do zainwestowania, wyznaczonym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki, to okazuje się, że w odniesieniu do powierzchni sołectwa najwyższym wskaźnikiem cechuje się właśnie Budzyń, którego ponad połowa powierzchni przewidywana jest do zainwestowania. Wysokimi wskaźnikami charakteryzują się także Cholerzyn (40,89% pow. wsi), Liszki (40,14%), Kryspinów (32,31%) i Piekary (30,76%). Szczegółowe dane dotyczące bilansu terenów przeznaczonych do zainwestowania przedstawia tab. 15.

Biorąc pod uwagę tereny przeznaczone do zainwestowania w przeliczeniu na 1 mieszkańca, najwięcej rezerw odnotowano w miejscowości Cholerzyn (29,81 ar/os.). Ponad 10 ar/os. przypada także w Budzynie (17,67 ar/os.) i Liszkach (10,28 ar/os.). Jednocześnie warto nadmienić, że w każdym z sołectw przypada minimum 4 ary terenów przeznaczonych do zainwestowania na 1 mieszkańca (tab. 16).

Tab. 15. Bilans terenów przeznaczonych do zainwestowania

Sołectwo	tereny zainwestowane wg inwentaryzacji (ha)	tereny do zainwestowania wg mpzp 2007 (ha)	rezerwa terenów do zainwestowania (ha)	powierzchnia sołectwa (ha)	% pow. sołectwa przewidywany w mpzp do zainwestowania
Baczyn + Mników	45,42	168,85	123,43	919,1	18,37
Budzyń	9,72	65,56	55,84	126,2	51,95
Cholerzyn	41,7	334,2	292,5	817,3	40,89
Chrosna	13,71	47,67	33,96	194,7	24,48
Czułów	34,37	125,32	90,95	770,5	16,26
Jeziorzany	10,29	59,85	49,56	259,8	23,04
Kaszów	58,08	142,2	84,12	834,6	17,04
Kryspinów	38,54	158,2	119,66	489,6	32,31
Liszki	42,98	237,88	194,9	592,6	40,14
Morawica	36,89	107,4	70,51	667,8	16,08
Piekary	35,82	142,9	107,08	464,5	30,76
Rączna	53,89	219,4	165,51	801,9	27,36
Ściejowice	19,18	74,54	55,36	266,9	27,93
GMINA OGÓŁEM	440,59	1883,97	1443,38	7205,5	26,15

Źródło: opracowanie własne

Tab. 16. Bilans rezerw w przeliczeniu na mieszkańca w poszczególnych sołectwach

Sołectwo	tereny do zainwestowania wg mpzp (ar/os.)	tereny zainwestowane wg inwentaryzacji (ar/os.)	rezerwa terenów do zainwestowania (ar/os.)
Baczyn + Mników	13,22	3,56	9,66
Budzyń	20,75	3,08	17,67
Cholerzyn	34,07	4,26	29,81
Chrosna	9,80	2,81	6,99
Czułów	10,88	2,99	7,89
Jeziorzany	6,96	1,2	5,76
Kaszów	7,05	2,88	4,17
Kryspinów	11,44	2,79	8,65
Liszki	12,55	2,27	10,28
Morawica	10,89	3,74	7,15
Piekary	9,79	2,45	7,34
Rączna	12,50	3,06	9,44
Ściejowice	9,17	2,36	6,81
GMINA OGÓŁEM	12,25	2,86	9,39

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, można stwierdzić, że gdyby analizować wyłącznie ilość terenów budowlanych, to rezerwy terenów przeznaczonych do zainwestowania w obowiązujących obecnie dokumentach planistycznych są jak najbardziej wystarczające.

3.6.4. WNIOSKI ZŁOŻONE DO STUDIUM

Przed informacją o przystąpieniu do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki, do Urzędu Gminy Liszki wpłynęły 52 wnioski, dotyczące wyznaczenia nowych terenów budowlanych na 79 działkach położonych na terenie gminy Liszki.

Po ogłoszeniu w prasie informacji o przystąpieniu do zmiany obecnie sporządzanego Studium, do Urzędu Gminy Liszki wpłynęło 1199 wniosków, dotyczących 1898 działek. Najwięcej wniosków dotyczyło miejscowości Rączna, gdzie złożono 171 wniosków dotyczących 316 działek, natomiast najmniej wniosków złożono dla miejscowości Baczyn – 7 wniosków dotyczących 8 działek. Zdecydowana większość wniosków (blisko 95%) dotyczyła przekwalifikowania działek z rolnych na działki o charakterze budowlanym – mieszkaniowym bądź usługowym. Liczbę złożonych wniosków do Studium według poszczególnych miejscowości przedstawia tab. 17.

Tab. 17. Wnioski złożone do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki przed i po ogłoszeniu w prasie informacji o przystąpieniu do zmiany Studium

liczba miejscowość	złożonych wniosków			działek, których dotyczą złożone wnioski		
	przed	po	razem	przed	po	razem
Baczyn	0	7	7	0	8	8
Budzyń	1	12	13	1	13	14
Cholerzyn	3	115	118	3	212	215
Chrosna	1	38	39	1	55	56
Czułów	2	133	135	5	221	226
Jeziorzany	1	69	70	1	101	102
Kaszów	5	52	57	8	104	112
Kryspinów	3	94	97	4	150	154
Liszki	7	104	111	7	198	205
Morawica	4	87	91	6	114	120
Mników	6	110	116	7	139	146
Piekary	8	135	143	9	174	183
Rączna	8	171	179	24	316	340
Ściejowice	3	72	75	3	93	96
OGÓŁEM	52	1199	1251	79	1898	1977

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Liszki

Wskazuje to na problem, jakim jest presja społeczna kładąca nacisk na przekwalifikowanie tak znacznej ilości i powierzchni gruntów z rolnych na budowlane, szczególnie w kontekście uchwalonych w 2007 roku planów obejmujących 98% powierzchni gminy.

3.6.5. USTALENIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY LISZKI NA LATA 2005 – 2013

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Liszki na lata 2005 – 2013, opracowany przez FRDL – Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie w 2005 r., jest analizą stanu istniejącego, szans i zagrożeń, silnych i słabych stron gminy, a także zbiorem działań, przewidzianych do realizacji przez władze gminy, służących długotrwałemu i zrównoważonemu rozwojowi gminy.

Analiza SWOT wykazała, że do silnych stron gminy niewątpliwie należą:

- korzystne położenie geograficzne,
- rozwinięta infrastruktura techniczna (poza kanalizacją),
- dobra dostępność komunikacyjna,
- dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna,
- duży zasób terenów rekreacyjnych,
- przedsiębiorczość mieszkańców,
- pielęgnowanie tradycji kulturowych oraz produkcja wyrobów regionalnych,
- przychylność władz samorządowych dla rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestycji,
- występowanie potencjalnych terenów inwestycyjnych.

Wśród słabych stron gminy Liszki znalazły się:

- zły stan techniczny dróg i mostów na terenie gminy, niedostateczna sieć chodników,
- niewystarczający stopień skanalizowania gminy,
- rozdrobniona struktura własnościowa gruntów,
- niewystarczająca infrastruktura energetyczna na niektórych obszarach gminy,
- mało ekonomiczna sieć szkół podstawowych na terenie gminy,
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- niewystarczająca promocja gminy,
- zbyt mała liczba średnich firm,
- brak prężnie działających, lokalnych instytucji otoczenia biznesu,
- brak systemu zachęt dla inwestorów,
- ograniczenia inwestycyjne wynikające z funkcjonowania parków krajobrazowych na terenie gminy,
- niewystarczająca baza sportowo-rekreacyjna przy obiektach szkolnych,
- niewystarczający poziom bezpieczeństwa powszechnego na terenie gminy,
- niedostateczny system gospodarki odpadami,
- niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,

- o brak ofert kształcenia ustawicznego dla mieszkańców gminy.

Zewnętrznymi okazjami (szansami) dla rozwoju gminy Liszki, według analizy SWOT, przeprowadzonej dla celów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Liszki na lata 2005-2013, są:

- o integracja Polski z UE (w tym przede wszystkim możliwość pozyskiwania funduszy strukturalnych, rozwój współpracy międzynarodowej itp.),
- o dynamiczny rozwój aglomeracji krakowskiej,
- o wzrost zainteresowania terenami o dużej wartości ekologicznej oraz turystyką weekendową,
- o rozwój nowych technologii i sieci internetowej,
- o przyspieszenie rozwoju gospodarczego kraju,
- o moda na produkty regionalne,
- o współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego,
- o rozwój grup producentów rolnych.

Wśród zewnętrznych trudności (zagrożeń), dotyczących gminy Liszki, zwrócono szczególną uwagę na:

- o niekorzystną i niestabilną sytuację w zakresie tworzenia prawa,
- o niski poziom dochodu samorządów w stosunku do powierzonych zadań,
- o wysoką stopę bezrobocia w kraju,
- o starzenie się społeczeństwa,
- o skomplikowane procedury pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych UE na rozwój rolnictwa oraz małej i średniej przedsiębiorczości,
- o niewystarczającą sprawność administracji publicznej (nadmierna biurokracja),
- o długotrwałą procedurę pozyskiwania pozwoleń na budowę,
- o duże obciążenie fiskalne przedsiębiorców,
- o narastające rozwarstwienie społeczeństwa,
- o wysokie ceny paliw i energii,
- o brak połączenia komunikacyjnego między południową częścią gminy a Skawiną.

W Planie rozwoju lokalnego gminy Liszki, przedstawiono ponadto następujące priorytetowe obszary rozwoju gminy wraz z zagadnieniami strategicznymi:

- turystyka weekendowa (rekreacja):
 - o pełniejsze zagospodarowanie istniejących atrakcji turystycznych,
 - o rozbudowa infrastruktury technicznej i turystycznej w rejonie zbiorników wodnych w Cholerzynie i Budzynie,

- tworzenie szlaków turystyczno-przyrodniczych na bazie walorów gminy lub jej sąsiedztwa,
- realizacja infrastruktury towarzyszącej przy szlakach turystycznych i ścieżkach dydaktycznych,
- promocja produktów regionalnych i wytwórczości ludowej,
- wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz sadownictwa i warzywnictwa,
- intensyfikacja promocji turystycznej gminy,
- prowadzenie edukacji ekologicznej, ochrona zasobów przyrodniczych,
- infrastruktura techniczna:
 - skanalizowanie całej gminy,
 - modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy,
 - modernizacja nawierzchni dróg publicznych oraz obiektów mostowych,
 - budowa chodników, poboczy itp.
 - zagospodarowanie terenów pod parkingi w wybranych miejscach rekreacyjnych,
 - podejmowanie działań na rzecz poprawy infrastruktury energetycznej na terenie gminy,
 - udoskonalenie systemu zbiórki odpadów,
- tereny inwestycyjne – rozwój przedsiębiorczości:
 - pomoc mieszkańcom w regulacji stosunków własnościowych nieruchomości,
 - prowadzenie systematycznego wykupu gruntów i scalenia w tereny inwestycyjne,
 - profesjonalna promocja terenów atrakcyjnych gospodarczo,
 - tworzenie systemu zachęt i wsparcia dla inwestorów,
 - kierowanie oferty promocyjnej do mieszkańców Krakowa,
- sfera społeczna:
 - budowa hali sportowej w Liszkach przy gimnazjum,
 - budowa sal sportowych przy szkołach podstawowych,
 - tworzenie ofert zajęć pozalekcyjnych oraz ofert czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
 - wspieranie działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy,
 - zmiana sieci szkół podstawowych – zmniejszenie liczby szkół,
 - doposażenie placówek oświatowych w narzędzia dydaktyczne,
 - wspieranie procesu powstawania i realizacji inicjatyw społecznych w gminie.

Wśród listy zadań przewidzianych do realizacji na lata 2007-2013, znalazły się konkretne działania:

- ✓ budowa kanalizacji sanitarnej Morawica – Chrosna,
- ✓ budowa kanalizacji sanitarnej Kaszów,
- ✓ modernizacja wodociągu w Czułowie,
- ✓ budowa hali sportowej w Liszkach,
- ✓ budowa kanalizacji sanitarnej w Mnikowie,
- ✓ budowa kanalizacji sanitarnej Czułów – Baczyn,
- ✓ budowa sali gimnastycznej w Kryspinowie,
- ✓ rozbudowa sieci dróg rowerowych.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Liszki na lata 2007-2013 jest sukcesywnie realizowany przez władze gminy. Obecnie gmina sporządza dodatkowo Strategię Rozwoju Gminy Liszki na lata 2008 – 2013.

3.6.6. USTALENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY LISZKI NA LATA 2008-2013

W Strategii rozwoju gminy Liszki na lata 2008-2013 przedstawiona została wizja gminy Liszki, czyli stan który gmina chce osiągnąć po założonym okresie wdrażania zadań wpisanych w Strategię. Wizja ta brzmi następująco:

„Gmina Liszki ośrodkiem turystyki wypoczynkowej oraz miejscem efektywnych i nowoczesnych inwestycji, oferująca europejski standard życia w poszanowaniu wysokich walorów środowiska naturalnego.”

Jednocześnie w Strategię wpisane zostały misja wewnętrzna i zewnętrzna gminy. Misja wewnętrzna jest deklaracją intencji władz samorządowych, co do kierunków przyszłego rozwoju gminy, kierowaną do mieszkańców, tutejszych przedsiębiorców, władz samorządowych, w celu ujednoczenia wśród nich tożsamości gminy. Misja wewnętrzna gminy Liszki brzmi:

„Gmina Liszki wykorzystuje swoją gospodarczą i turystyczną przewagę konkurencyjną, wynikającą z bliskości ważnego szlaku komunikacyjnego oraz dużego ośrodka naukowo-gospodarczego przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i wysokiej jakości życia mieszkańców.”

Misja zewnętrzna kierowana jest natomiast do potencjalnych inwestorów, mieszkańców pobliskiego ośrodka społeczno-gospodarczego, turystów, sąsiednich gmin, potencjalnych krajowych i zagranicznych partnerów i brzmi ona:

„Gmina Liszki – efektywny biznes i udany wypoczynek”

Omawiany dokument na lata 2008-2013 formułuje 4 cele strategiczne, w ramach których ujęto cele operacyjne i poszczególne zadania:

Cel strategiczny 1.: Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy Liszki

Cel operacyjny 1.1.: Stworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych

Zadania:

- uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- uregulowanie sytuacji prawnej działek przeznaczonych pod inwestycje,
- zapewnienie sprawnego połączenia komunikacyjnego z terenami inwestycyjnymi,
- stworzenie pakietu preferencyjnego dla przedsiębiorców,
- promocja terenów inwestycyjnych,

Cel operacyjny 1.2.: Rozwój branży agroturystycznej na terenie Gminy Liszki

Zadania:

- cykl spotkań i szkoleń dla mieszkańców informujący o zasadach prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego na jego rozwój,
- utworzenie darmowej bazy gospodarstw agroturystycznych na stronie internetowej Gminy (liczba rekordów w bazie),

Cel strategiczny 2.: Rozwój turystyki

Cel operacyjny 2.1.: Poszerzenie oferty turystycznej

Zadania:

- rozbudowa ścieżek rowerowych oraz ich oznakowanie,
- rozbudowa szlaków pieszych oraz ich oznakowanie,
- powstanie szlaku kajakowego wraz z zapleczem,

Cel operacyjny 2.2.: Rozwój zaplecza turystycznego

Zadania:

- poprawa zagospodarowania mniejszych zbiorników wodnych (liczba),
- rozwój małej gastronomii i punktów usługowych,
- utworzenie punktu informacji turystycznej Gminy Liszki (liczba punktów),

Cel operacyjny 2.3.: Promocja walorów turystycznych Gminy

Zadania:

- rozbudowa strony internetowej Gminy o ofertę turystyczną,
- nawiązanie współpracy z punktami informacyjnymi w Krakowie,
- aktualizacja folderów informacyjnych Gminy Liszki,

Cel strategiczny 3.: Zapewnienie europejskich warunków życia mieszkańców Gminy Liszki

Cel operacyjny 3.1.: Poprawa stanu infrastruktury technicznej Gminy

Zadania:

- całkowite skanalizowanie Gminy,
- poprawa stanu oraz rozbudowa sieci wodociągowej,
- modernizacja oraz rozbudowa sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,

Cel operacyjny 3.2.: Rozwój infrastruktury społecznej

Zadania:

- modernizacja oraz dostosowanie zakresu świadczonych usług placówek przedszkolnych do zgłaszanych potrzeb,
- wyposażenie placówek edukacyjnych w niezbędną infrastrukturę sportową,
- budowa sali widowiskowo-sportowej na potrzeby mieszkańców, jak i przyjezdnych,

Cel strategiczny 4.: Zachowanie walorów środowiska naturalnego

Cel operacyjny 4.1.: Poprawa stanu zasobów naturalnych

Zadanie:

- zintensyfikowanie działań związanych z rozwojem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy,
- wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
- utworzenie stałych punktów odbioru odpadów wtórnych,
- monitoring i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci,
- likwidacja przydomowych zbiorników bezodpływowych i tzw. zbiorników gnilnych,
- ograniczenie niskiej emisji,

Cel operacyjny 4.2.: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców

- cykl proekologicznych spotkań, publikacji i happeningów,
- zaangażowanie dzieci i młodzieży w promocję ekologicznego stylu życia oraz ochrony przyrodniczych walorów Gminy.

Wymienione wyżej cele strategiczne służą właściwemu ukierunkowaniu zadań, podejmowanych przez Gminę, w celu osiągnięcia zamierzonej misji i wizji. W ramach przedstawionych zadań, Gmina podejmie się określonych w Strategii szczegółowych działań, przewidzianych na lata 2008-2013.

3.6.7. USTALENIA DLA GMINY LISZKI Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ORAZ KPZK

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

uchwalony został uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku. W planie tym zostały zawarte ustalenia i zapisy dotyczące w sposób bezpośredni bądź pośredni obszaru gminy Liszki. Zwrócono uwagę na położenie gminy Liszki w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, w strefie podmiejskiej Krakowa, a co się z tym wiąże na stale nasilający się proces suburbanizacji, wysoki stopień powiązania z krakowskim rynkiem pracy i niektórymi wspólnie wyznaczonymi rozwiązaniami infrastrukturalnymi. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazuje na konieczność rozbudowy lotniska Kraków – Balice, ustanowienia dla niego obszarów ograniczonego użytkowania oraz realizację centrum logistycznego i kongresowego na skalę międzynarodową w bezpośrednim jego sąsiedztwie z wykorzystaniem istniejących w pobliżu węzłów na autostradzie A-4 oraz istniejącej kolejki miejskiej, łączącej Kraków Główny z portem lotniczym. Ponadto dokument uznaje Kryspinów, jako miejscowość, gdzie istnieje potencjalna możliwość wykorzystania zasobów geotermalnych dotyczących kąpielisk lub ciepłownictwa w rejonie miejscowości. Wskazuje także na zasoby cenne przyrodniczo [Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych, Szlak Pierścień Jurajski, Szlak Kraków – Morawy – Wiedeń („Zielony”)], jako elementy które należy bezwzględnie chronić. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazuje także na drogi wojewódzkie, przebiegające przez gminę Liszki: nr 774 Zabierzów – Kryspinów i nr 780 Kraków – Alwernia – Chełmek – Mysłowice (realizacja obejścia m.in. Liszek i Kryspinowa, modernizacja odcinków drogi) oraz na drogę powiatową nr 18292 (K2183) Liszki – Czernichów – Brzeźnica (podniesienie klasy technicznej drogi do klasy G).

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU nie odnosi się w sposób szczególny do terenu gminy, umiejscawiając go w strefie aktywizacji potencjalnego wielofunkcyjnego, ekologicznie uwarunkowanego rozwoju. Wskazuje się na położenie całego obszaru gminy w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, wśród gmin o wysokiej dynamice rozwoju w latach 1995 - 2003. Wskazuje się również na potrzebę tworzenia obejmów miejscowości, z zachowaniem dbałości o ochronę tych obejmów przed nową zabudową.

3.7. STAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Własność komunalna praktycznie rzecz biorąc nie stanowi istotnego zasobu gminy. Kilkanaście hektarów będących w posiadaniu gminy to głównie drogi, tereny zabudowane pod obiektami publicznymi i trochę terenów rolnych. Niewielkie tereny niestanowiące zasobu

komunalnego są własnością tzw. wspólnot pastwiskowych. Zasoby te mogą być częściowo wykorzystane dla potrzeb społeczności lokalnej.

3.8. UWARUNKOWANIA ROZWOJU – WNIOSKI DO DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

Położenie gminy Liszki w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa sprawia, że pozostaje ona pod silnym wpływem procesów suburbanizacji, szczególnie suburbanizacji mieszkaniowej. Bliskość portu lotniczego Kraków-Balice oraz przebiegające przez gminę 2 odcinki autostrady A4 dodatkowo uatrakcyjnają teren dla potencjalnych inwestorów, których działalność związana jest z usługami komercyjnymi bądź produkcją. Należy jednak pamiętać, że niehamowany rozwój nowych terenów inwestycyjnych prowadzi do szeregu problemów, związanych m.in. z doprowadzeniem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz z ochroną wartości przyrodniczo-krajobrazowych gminy.

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie głównych uwarunkowań rozwoju gminy w kontekście problematyki planistycznej, a więc określenie najistotniejszych czynników wpływających na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Liszki.

Do głównych szans rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy należą:

- rozwinięta sieć wodociągowa i gazowa;
- dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna;
- dobra dostępność komunikacyjna gminy;
- bliskość Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice i odcinków autostrady A4 (wpływ na rozwój nowych terenów inwestycyjnych);
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy, duży zasób terenów rekreacyjnych;
- występowanie istniejących i projektowanych zbiorników wodnych (szansa dla dalszego rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej w gminie);
- niski udział terenów zainwestowanych w ogólnej powierzchni gminy (ok. 6%);
- znaczne rezerwy terenów przeznaczonych do zainwestowania w obecnie obowiązujących planach miejscowych (ok. 19,7% powierzchni gminy);

Do głównych ograniczeń determinujących rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy należą:

- niewystarczające wyposażenie gminy w sieć kanalizacji sanitarnej;
- niedostateczny system gospodarki odpadami;
- zły stan techniczny dróg; brak odpowiednich parametrów technicznych;

- sąsiedztwo Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice (stałe zwiększający się zasięg negatywnego oddziaływania lotniska, potrzeba tworzenia stref ograniczonego użytkowania);
- rz. Wisła, jako największa bariera komunikacyjna gminy, w aspekcie jej powiązań z Krakowem i Skawiną;
- znaczny udział gleb I-III klasy bonitacyjnej w ogólnej powierzchni gminy (45,5%);
- rozdrobniona struktura własnościowa gruntów;
- ograniczenia inwestycyjne wynikające z funkcjonowania na terenie gminy zróżnicowanych form ochrony przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego (parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej, lasy ochronne, obiekty zabytkowe wpisane do rejestru i ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne);
- występowanie stref ochronnych (od ujęcia wody na rz. Sance, od stopy wałów, od cmentarzy itp.);
- występowanie terenów zalewowych.

Wszystkie wyżej wymienione elementy wpływają w istotny sposób na możliwości rozwoju przestrzennego gminy. Przy wyznaczaniu nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie konieczne jest dokonanie indywidualnej oceny danego obszaru, jego położenia, funkcji terenów sąsiadujących, możliwości i ograniczeń rozwoju wynikających z uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych itp. oraz dopasowanie odpowiednich wskaźników urbanistycznych, pozwalających utrzymać ład przestrzenny oraz w jak największym stopniu ograniczających negatywny wpływ nowej zabudowy na otoczenie.

CZĘŚĆ DRUGA – KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZESTRZENNEJ

1. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY PRZESTRZENNEJ - KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Koncepcja rozwoju przestrzennego gminy Liszki zakłada zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni gminy, mające na celu stworzenie warunków umożliwiających osiągnięcie założonych celów rozwoju.

Rozwój przestrzenny poszczególnych jednostek osadniczych przebiegać będzie w oparciu o następujące zasady:

- a) **zasadę zrównoważonego rozwoju** ,
- b) **zasadę samorządności lokalnej** na poziomie poszczególnych sołectw z uwzględnieniem priorytetów na rzecz społeczności gminy, szczególnie w odniesieniu do celów publicznych;
- c) **dbałości o ład przestrzenny** wyrażający się w następujących zasadach wykorzystania przestrzeni:
 - ograniczania rozpraszania zainwestowania,
 - podnoszenia standardu poszczególnych jednostek osadniczych szczególnie w zakresie dostępności komunikacyjnej i wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
 - kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnie w historycznych centrach wsi,
 - ochrony i eksponowania tych elementów zagospodarowania przestrzennego, które służą zachowaniu dziedzictwa kulturowego i świadczą o tożsamości i lokalnej odrębności.

Przyjmując za podstawę rozwoju przestrzennego gminy przytoczone powyżej zasady, w Studium wyodrębnione zostają poszczególne kategorie obszarów predysponowane dla różnych rodzajów użytkowania. Proponuje się następujące kierunki przekształceń i rozwoju przestrzennego:

1.1. CA – OBSZAR KSZTAŁTOWANIA CENTRUM ADMINISTRACYJNO-USŁUGOWEGO GMINY

Obszar obejmuje tereny przeznaczone pod zabudowę administracyjno-usługową.

Dla terenów położonych w obszarze **CA** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- wykorzystanie istniejących oraz tworzenie nowych zasobów dla lokalizacji usług związanych z funkcjonowaniem centrum gminy - zróżnicowany w profilu handel, gastronomia, administracja, kultura, oświata, usługi publiczne, rzemiosło;
- dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowo – usługowej. Koncentracja funkcji usługowych w parterach budynków;
- dopuszcza się zmianę funkcji obiektów;
- wprowadzenie w planach miejscowych zakazu realizacji zabudowy wielorodzinnej i szeregowej;
- wykształcenie przestrzeni publicznych o wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni rynku;
- systematyczne likwidowanie użytkowania sprzecznego z funkcją i charakterem obszaru, obniżającego rolę i estetykę centrum;
- zakaz realizacji nowej zabudowy zagrodowej;
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planach miejscowych regulacji dotyczących linii zabudowy, układu budynków, kierunku kalenicy, dominant, akcentów architektonicznych oraz małej architektury;
- porządkowanie układów przestrzennych, poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- kształtowanie zieleni urządzonej w celu podniesienia walorów estetycznych przestrzeni z wykorzystaniem istniejących zadrzewień.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkalno – usługowej i usługowej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):

- nie większy niż **0,5** ;
- procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **30%**,
- minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek dla zabudowy mieszkaniowej:
 - nie mniejszą niż **600 m²**,
- minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, , w zakresie infrastruktury technicznej, w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.2. MN1–MN3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ

Obszary obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny istniejącej zabudowy zagrodowej.

Dla terenów położonych w obszarach **MN1 – MN3** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację zabudowy jednorodzinnej w układzie wolnostojącym lub bliźniaczym;
- dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej. Zasady dopuszczenia (lub całkowity zakaz) lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej do ustalenia w planach miejscowych;
- dopuszcza się zmianę funkcji obiektów;
- wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy szeregowej w terenach **MN2 – MN3**,
- w terenach **MN1** położonych w sołectwie Liszki dopuszcza się wskazanie w planach miejscowych terenów, w których możliwa będzie realizacja zabudowy szeregowej;

- w terenach **MN1 i MN3** dopuszcza się wskazanie w planach miejscowych terenów, w których możliwa będzie realizacja zabudowy wielorodzinnej do 4 mieszkań w układzie wolnostojącym,
- wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów usługowych wolnostojących (za wyjątkiem budynków użyteczności publicznej). Zasady dopuszczenia (lub całkowity zakaz) lokalizacji tzw. usług wbudowanych do ustalenia w planach miejscowych;
- wykształcenie przestrzeni publicznych;
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy poprzez wprowadzenie w planach ustaleń i wskaźników zawartych w części drugiej, w rozdz. 4;
- porządkowanie układów przestrzennych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkalno – usługowej, zagrodowej i usługowej – budynki użyteczności publicznej), określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,50** w terenach **MN1 i MN2**,
 - nie większy niż **0,20** w terenach **MN3**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **25%** w terenach **MN1 i MN2**,
 - nie mniejszy niż **50%** w terenach **MN3**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - nie mniejszą niż **1000 m²** w terenach **MN1**,
 - nie mniejszą niż **500 m²** dla zabudowy szeregowej w terenach **MN1**,
 - nie mniejszą niż **800 m²** dla zabudowy mieszkaniowej w terenach **MN2**,
 - nie mniejszą niż **1800 m²** dla zabudowy mieszkaniowej w terenach **MN3**,

- minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.3. MU1–MU3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ

Obszary obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej i zagrodowej.

Dla terenów położonych w obszarach **MU1 – MU3** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację zabudowy jednorodzinnej w układzie wolnostojącym lub bliźniaczym;
- dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych i rzemieślniczych (w tym rzemiosło produkcyjne) wolnostojących bądź wbudowanych w zabudowę mieszkaniową;
- dopuszcza się zmianę funkcji obiektów;
- dopuszcza się lokalizację budynków użyteczności publicznej;
- wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy szeregowej i atrialnej w terenach **MU1, MU2** (za wyjątkiem zabudowy kontynuującej istniejące pierzeje rynku lub tworzącej nowe pierzeje wzdłuż pozostałych ulic) i **MU3**;
- wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy zagrodowej w terenach **MU2 i MU3**;
- dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej w terenach **MU1**;
- wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów produkcyjnych w terenach **MU2 i MU3**;
- zasady dopuszczenia (lub całkowity zakaz) lokalizacji obiektów produkcyjnych w terenach **MU1** do ustalenia w planach miejscowych;
- wykształcenie przestrzeni publicznych;

- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy poprzez wprowadzenie w planach ustaleń i wskaźników zawartych w części II, w rozdz. 4;
- porządkowanie układów przestrzennych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg i regulację układów własnościowych;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy mieszkaniowej, mieszkalno – usługowej, usługowej i zagrodowej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,40** w terenach **MU1 i MU3**,
 - nie większy niż **0,50** w terenach **MU2**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **15%** w terenach **MU1 i MU2**,
 - nie mniejszy niż **30%** w terenach **MU3**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - nie mniejszą niż **1000 m²** dla zabudowy mieszkaniowej w terenach **MU1 i MU3**,
 - nie mniejszą niż **800 m²** dla zabudowy mieszkaniowej w terenach **MU2**,
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.4. UP – OBSZAR KONCENTRACJI USŁUG PUBLICZNYCH

Obszar obejmuje tereny przewidziane dla intensyfikacji przedsięwzięć publicznych.

Obszary koncentracji usług publicznych umożliwiać mają lokalizację usług typu: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, obiekty sakralne, administracja, sport itp.

Dla terenów położonych w obszarze **UP** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- wprowadzenie w planach regulacji pozwalających na realizację obiektów ww. usług publicznych oraz wykształcenie przy nich przestrzeni publicznych;
- zwiększenie atrakcyjności obszarów poprzez dopuszczenie do lokalizacji usług towarzyszących o charakterze komercyjnym;
- minimalna wielkość działek przy dokonywaniu nowych podziałów geodezyjnych do ustalenia w planach miejscowych;
- szczególna dbałość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury, terenów zieleni urządzonej w tym zieleni parkowej;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zalesień, zadrzewień;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej, określających co najmniej:

- wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,60**,
- procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **30%**,
- minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
- minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.5. UK – OBSZAR OBIEKTÓW SAKRALNYCH

Obszar obejmuje tereny istniejących kościołów i ich bezpośredniego otoczenia.

Dla terenów położonych w obszarze **UK** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- zachowanie obiektów kultu religijnego;
- zachowanie zabytkowego charakteru obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia;
- szczególna dbałość o ład i kompozycję przestrzenną. W przypadku dopuszczenia przez Konserwatora Zabytków lokalizacji nowych obiektów obowiązuje ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury, terenów zieleni urządzonej;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy towarzyszącej obiektom sakralnym, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki);
 - procent powierzchni biologicznie czynnej;
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.

Wymienione powyżej wskaźniki powinny zostać określone indywidualnie dla każdego zespołu, na etapie sporządzania planu miejscowego. Dla obiektów sakralnych dopuszcza się indywidualną formę kształtowania zabudowy.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usług publicznych, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.6. U1–U3 – OBSZARY KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY USŁUGOWEJ

Obszary obejmują istniejące i projektowane tereny zabudowy usługowej (usługi komercyjne).

Dla terenów położonych w obszarach **U1 – U3** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej w obiektach usługowych;
- w terenach **U1** i **U2** dopuszcza się lokalizację hoteli, moteli i obiektów biurowo-administracyjnych;

- minimalna wielkość działek przy dokonywaniu nowych podziałów geodezyjnych do ustalenia w planach miejscowych;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;
- pełne wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- zagospodarowanie terenu uwzględniać musi zabezpieczenie prawidłowej obsługi komunikacyjnej, w szczególności zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej i usługowo-mieszkaniowej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,70** w terenach **U1**,
 - nie większy niż **0,40** w terenach **U2** i **U3**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **20%** w terenach **U1**, **U2** i **U3**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.7. U/P – OBSZAR KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ

Obszar obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej (obiekty usługowe, handlowe, produkcyjne, hale, magazyny).

Dla terenów położonych w obszarze **U/P** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej w obiektach usługowych i produkcyjnych;
- minimalna wielkość działek przy dokonywaniu nowych podziałów geodezyjnych do ustalenia w planach miejscowych;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;
- pełne wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- zagospodarowanie terenu uwzględniać musi zabezpieczenie prawidłowej obsługi komunikacyjnej, w szczególności zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej i produkcyjnej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki) do ustalenia w planach miejscowych, w zależności od położenia terenu oraz specyfiki inwestycji,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **25%**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.8. UC/P – OBSZAR KONCENTRACJI DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWO-PRODUKCYJNEJ

Obszar obejmuje istniejące i projektowane tereny wielkopowierzchniowej zabudowy usługowo-produkcyjnej (obiekty usługowe, handlowe, produkcyjne, hale, magazyny).

Dla terenów położonych w obszarze **UC/P** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację wielkopowierzchniowej zabudowy usługowo-produkcyjnej (w tym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²),
- dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej w obiektach usługowych i produkcyjnych;
- minimalna wielkość działek przy dokonywaniu nowych podziałów geodezyjnych do ustalenia w planach miejscowych;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;
- pełne wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- zagospodarowanie terenu uwzględniać musi zabezpieczenie prawidłowej obsługi komunikacyjnej, w szczególności zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej i produkcyjnej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):

- do ustalenia w planach miejscowych, w zależności od położenia terenu oraz specyfiki inwestycji,
- procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **30%**,
- minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
- minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.9. US1–US2 – OBSZARY USŁUG SPORTU

Obszary obejmują tereny istniejących i projektowanych obiektów i urządzeń sportowych oraz rekreacyjnych.

Dla terenów położonych w obszarach **US1 - US2** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- w terenach **US1** dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń sportowych, boisk sportowych; obiektów towarzyszących, takich jak: szatnie, obiekty sanitarne i socjalne; tymczasowych obiektów handlu detalicznego, gastronomii oraz innych związanych z realizacją imprez masowych;
- w terenach **US2** dopuszcza się lokalizację urządzonych i nie urządzonych plaż oraz terenowych urządzeń zabaw i sportu; wprowadza się zakaz realizacji zabudowy kubaturowej, za wyjątkiem zabudowy związanej z obiektami służącymi realizacji sportów wodnych;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;

- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych,
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy - obiektów sportowych i towarzyszących, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,25** w terenach **US1**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.10. UTS – OBSZAR USŁUG TURYSTYKI I REKREACJI

Obszar obejmuje tereny istniejących i projektowanych obiektów i urządzeń związanych z turystyką oraz rekreacją (hotele, motele, boiska itp.).

Dla terenów położonych w obszarze **UTS** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy, standardów urbanistycznych oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z turystyką i rekreacją: hoteli, moteli, zorganizowanych zespołów budynków rekreacji indywidualnej, pól namiotowych, campingów, obiektów i boisk sportowych wraz z obiektami towarzyszącymi (takimi jak: szatnie, obiekty sanitarne i socjalne), usług publicznych, mieszkań związanych z funkcją podstawową oraz obiektów handlu detalicznego i gastronomii związanych z funkcją podstawową;
- minimalna wielkość działek przy dokonywaniu nowych podziałów geodezyjnych do ustalenia w planach miejscowych;
- szczególna dbałość o ład i kompozycję przestrzenną, poprzez ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury, terenów zieleni urządzonej w tym zieleni parkowej;
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy. Dopuszcza się w planach miejscowych wprowadzenie indywidualnych zasad kształtowania zabudowy;
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zalesień, zadrzewień;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej (związanej z turystyką i rekreacją), określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,30** w terenach **UTS**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **40%** w terenach **UTS**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych;
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.:

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.11. PG – OBSZAR EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Obszar obejmuje teren i obszar górniczy „Bór – Zagórze” w Cholerzynie.

Dla terenów położonych w obszarze **PG** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- dopuszcza się eksploatację złóż w obrębie obszaru górniczego „Bór – Zagórze”, zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego (znak ŚR.V.KŻ.7415/42/2003/5) o przedłużeniu koncesji udzielonej przez Wojewodę Krakowskiego decyzją z dnia 28.02.1996r. (znak OŚ.VI.7514/17/96);
- dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, służących obsłudze zakładu górniczego;
- eksploatacja złóż zgodnie z przepisami szczególnymi;
- w granicach terenu górniczego obowiązują ustalenia jak dla poszczególnych kategorii terenów oraz stosowanie zabezpieczeń obiektów budowlanych, stosownie do kategorii prognozowanych odkształceń terenu;
- wskazuje się kierunek rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych jako wodny;

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.12. RM – OBSZAR ZABUDOWY ZAGRODOWEJ

Obszar obejmuje tereny zabudowy zagrodowej położonej w terenach rolnych.

Dla terenów położonych w obszarze **RM** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy oraz realizację nowej zabudowy zagrodowej w rozumieniu przepisów szczególnych, lokalizację obiektów i sieci infrastruktury technicznej oraz dróg; skala rozbudowy (np. wyrażona w % kubatury) do ustalenia w planach miejscowych)
- dopuszcza się zmianę funkcji istniejących obiektów na zabudowę jednorodzinną,
- obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy bliźniaczej, szeregowej i atrialnej;
- obowiązuje ustalenie w planach miejscowych regulacji dotyczących kształtowania formy i gabarytów zabudowy oraz intensywności zabudowy (skali wzrostu), zgodnie z ustaleniami i wskaźnikami zawartymi w części drugiej, w rozdz. 4.
- dbałość o ład przestrzenny oraz formę architektoniczną nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy poprzez wprowadzenie w planach ustaleń i wskaźników zawartych w części drugiej, w rozdz. 4;
- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy zagrodowej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki):
 - nie większy niż **0,35**,
 - procent powierzchni biologicznie czynnej:
 - nie mniejszy niż **30%**,
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek:
 - do ustalenia w planach miejscowych,
 - minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.13. R1 – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH

Obszar obejmuje tereny rolne posiadające istotne znaczenie dla gospodarki rolnej, w tym niewielkie enklawy terenów leśnych i zadrzewień.

Dla terenów położonych w obszarze **R1** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów;
- utrzymanie istniejącej zabudowy;
- zakaz realizacji nowej zabudowy;
- ustalenie w planach miejscowych regulacji dotyczących zasad kształtowania istniejącej zabudowy, gabarytów zabudowy oraz dopuszczalnej skali jednorazowej rozbudowy, jednak nie więcej niż o 50% w stosunku do istniejącej kubatury obiektu;
- dopuszcza się wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień;
- dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.14. R2 – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH – REZERWA POD ZBIORNIK RETENCYJNY

Obszar obejmuje tereny na których przewidywana jest realizacja zbiornika retencyjnego.

Dla terenów położonych w obszarze **R2** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- do czasu realizacji zbiorników dotychczasowe użytkowanie gruntów z zakazem realizacji obiektów kubaturowych;
- zakaz wprowadzania zalesień;
- zakaz lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.15. RE – OBSZAR TERENÓW ROLNYCH O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU EKOLOGICZNYM

Obszar obejmuje tereny rolne oraz niewielkie enklawy zadrzewień, na których nie dopuszcza się realizacji zabudowy. Tereny te stanowią najistotniejsze powiązania ekologiczne.

Dla terenów położonych w obszarze **RE** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących zasobów ekologicznych w szczególności zadrzewień i zakrzewień;
- utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów;
- zakaz realizacji nowej zabudowy. Wprowadzenie w planach miejscowych ograniczeń dotyczących grodzenia nieruchomości;
- dopuszcza się wprowadzanie zalesień;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Szczegółowe zasady jej lokalizacji ustalone muszą zostać w planach miejscowych.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.16. ZP – OBSZAR ZESPOŁÓW DWORSKO - PARKOWYCH

Obszar obejmuje tereny istniejących założeń dworsko – parkowych.

Dla terenów położonych w obszarze **ZP** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- zachowanie zabytkowego charakteru obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia;
- wprowadzenie w planach regulacji pozwalających na realizację obiektów usług publicznych oraz wykształcenie przestrzeni publicznych;
- dopuszcza się lokalizację usług z zakresu oświaty, nauki, kultury, opieki społecznej i socjalnej, opieki zdrowotnej w istniejącej zabudowie;
- dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej w istniejącej zabudowie;
- szczególna dbałość o ład i kompozycję przestrzenną. Wszelkie działania inwestycyjne, zmiana funkcji i zagospodarowania terenu, zasady kształtowania zabudowy oraz podziały nieruchomości podlegają uzgodnieniom z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (w przypadku dopuszczenia przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lokalizacji nowych obiektów obowiązuje ustalenie w planie miejscowym regulacji dotyczących kształtowania zabudowy, gabarytów zabudowy, linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych, małej architektury, terenów zieleni urządzonej);
- zapewnienie docelowo pełnej obsługi poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz kształtowania zabudowy:

- zapewnienie odpowiedniej intensywności zabudowy poprzez wprowadzenie w planach miejscowych standardów urbanistycznych dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usługowej, określających co najmniej:
 - wskaźnik intensywności zabudowy (powierzchnia zabudowy do powierzchni części budowlanej działki);
 - procent powierzchni biologicznie czynnej;
 - minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek;

- minimalną ilość miejsc parkingowych i postojowych dla nowo realizowanych i obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2..

Wymienione powyżej wskaźniki powinny zostać określone indywidualnie dla każdego zespołu, na etapie sporządzania planów miejscowych.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.17. ZE1–ZE3 – OBSZARY ZIELENI O FUNKCJACH EKOLOGICZNYCH I OCHRONNYCH

Obszary obejmują tereny zieleni istotne przyrodniczo, ciekі wodne wraz z ich obudową, odsłonięcia i formy skalne wraz z towarzyszącą im roślinnością itp.

Dla terenów położonych w obszarach **ZE1 - ZE3** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- ustala się podstawowe przeznaczenie terenu **ZE1** pod zachowanie istniejących odsłoneń i form skalnych wraz z towarzyszącą im roślinnością;
- w terenach **ZE1** wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy kubaturowej, zalesień oraz wprowadzania sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- ustala się podstawowe przeznaczenie terenu **ZE2** pod ciekі wodne i ich obudowę biologiczną oraz murawy trawiaste i łąki położone w międzywalu Wisły i Sanki;
- ustala się podstawowe przeznaczenie terenu **ZE3** pod ciekі wodne i ich obudowę biologiczną oraz murawy trawiaste, łąki i użytki rolne, położone w starorzeczach Wisły;
- w terenach **ZE3** dopuszcza się lokalizację terenowych obiektów sportów i zabaw;
- w terenach **ZE2 i ZE3** dopuszcza się lokalizację urządzeń regulacji i utrzymania wód, ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (szczegółowe zasady ich lokalizacji ustalone muszą zostać w planach miejscowych);
- w terenach **ZE2 i ZE3** obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- wprowadzenie w planach miejscowych ograniczeń dotyczących grodzenia nieruchomości;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Szczegółowe zasady jej lokalizacji ustalone muszą zostać w planach miejscowych;
- obowiązuje utrzymanie cieków i naturalnych stosunków wodnych.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.18. ZN – OBSZAR ZIELENI NIEURZĄDZONEJ I IZOLACYJNEJ

Obszar obejmuje tereny zieleni nieurządzonej, izolacyjnej, niewielkie enklawy terenów rolnych, zakrzewień i zadrzewień, cieków wodnych wraz z ich obudową biologiczną.

Dla terenów położonych w obszarze **ZN** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących zasobów przyrodniczych oraz tworzenie zieleni o charakterze zieleni urządzonej i izolacyjnej;
- wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, obiektów melioracji oraz obiektów i urządzeń służących zabezpieczeniom przeciwpowodziowym i przeciwoerozyjnym;
- wprowadza się zakaz zalesień;
- wprowadzenie w planach miejscowych ograniczeń dotyczących grodzenia nieruchomości na terenach przylegających do cieków wodnych;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, na warunkach określonych w przepisach szczególnych. Szczegółowe zasady jej lokalizacji ustalone muszą zostać w planach miejscowych;
- obowiązuje utrzymanie cieków wodnych wraz z ich obudową biologiczną.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.19. ZR1, ZR2 – OBSZARY ZIELENI REKREACYJNEJ

Obszar obejmuje tereny zieleni rekreacyjnej, niewielkie enklawy terenów rolnych, zakrzewień i zadrzewień.

Dla terenów położonych w obszarze **ZR1** i **ZR2** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących zasobów przyrodniczych;
- w terenie ZR1 wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, za wyjątkiem obiektów tymczasowych związanych z organizacją imprez masowych;
- w terenie ZR2 wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej, za wyjątkiem obiektów o charakterze amfiteatru. W terenach stanowiska dokumentacyjnego roślin, warunki zagospodarowania terenu wymagają zgody konserwatora przyrody.
- wprowadza się zakaz zalesień;
- wprowadzenie w planach miejscowych ograniczeń dotyczących grodzenia nieruchomości na terenach przylegających do cieków wodnych;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Szczegółowe zasady jej lokalizacji ustalone muszą zostać w planach miejscowych;

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.20. ZL – OBSZAR TERENÓW LEŚNYCH

Obszar obejmuje tereny leśne (w tym polany śródleśne).

Dla terenów położonych w obszarze **ZL** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących zasobów przyrodniczych, zachowanie pokrywy leśnej;

- wykluczenie realizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem obiektów i urządzeń służących obsłudze gospodarki leśnej;
- zagospodarowanie zgodne z zasadami określonymi w planach urządzania lasów, z uwzględnieniem funkcji ochronnych;
- dopuszcza się lokalizację urządzeń melioracji wodnych, na warunkach określonych w przepisach szczególnych;
- obowiązuje utrzymanie cieków wodnych wraz z ich obudową biologiczną.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.21. ZD – OBSZAR ZIELENI DZIAŁKOWEJ

Obszar obejmuje tereny prywatnych ogródków działkowych.

Dla terenów położonych w obszarze **ZD** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymuje się podstawowe przeznaczenie terenu **ZD** pod ogródki działkowe, tereny rolne, zieleń urządzoną i obiekty małej architektury;
- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.22. ZC – OBSZAR CMENTARZY

Obszar obejmuje tereny istniejących i projektowanych cmentarzy.

Dla terenów położonych w obszarze **ZC** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących cmentarzy z przeznaczeniem pod groby, zieleń urządzoną, obiekty małej architektury, obiekty kultu religijnego;
- dopuszcza się wprowadzenie obiektów gospodarczych, urządzeń infrastruktury technicznej oraz wewnętrznych ciągów komunikacyjnych i parkingów, służących obsłudze cmentarza;
- dopuszcza się utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów w terenach stanowiących rezerwy pod poszerzenie cmentarzy;
- wokół cmentarzy obowiązuje zachowanie stref sanitarnych (minimalnych odległości pomiędzy cmentarzami a budynkami mieszkalnymi, zakładami produkującymi lub przechowującymi artykuły żywności, zakładami żywienia zbiorowego i ujęciami wody) zgodnie z wymogami przepisów szczególnych.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.23. WS – OBSZAR WÓD ŚRÓDLĄDOWYCH

Obszar obejmuje grunty pod powierzchniowymi wodami śródlądowymi.

Dla terenów położonych w obszarze **WS** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie istniejących cieków i zbiorników wodnych wraz z obudową biologiczną;
- wykluczenie zabudowy, za wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną oraz służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowym i przeciwerozojnym;
- dopuszcza się przeznaczenie terenów **WS** pod przeprawy mostowe.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.24. TZ – TERENY ZAMKNIĘTE

Obszar obejmuje tereny zamknięte.

Zasady zagospodarowania terenów TZ określają przepisy odrębne.

1.25. E, G, W, K, T – OBSZARY INWESTYCJI Z ZAKRESU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ:

E – ELEKTROENERGETYKA

G – GAZOWNICTWO

W – WODOCIĄGI

K – KANALIZACJA

T – TELEKOMUNIKACJA

Obszar obejmuje tereny istniejących i projektowanych obiektów i urządzeń z zakresu infrastruktury technicznej.

Dla terenów położonych w obszarach E, G, W, K, T ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

W zakresie funkcji, rodzaju zabudowy, standardów urbanistycznych oraz kształtowania układu urbanistycznego:

- utrzymuje się oraz dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, związanych z poszczególnymi kategoriami terenu. W terenach tych dopuszcza się również lokalizację obiektów administracyjnych i gospodarczych, związanych z funkcją podstawową, placów manewrowych i miejsc postojowych;
- dla ww. terenów obowiązuje ustalenie w planach miejscowych stref ochronnych lub technicznych, zgodnie z przepisami szczególnymi;
- w planach miejscowych powinny zostać ustalone zasady kształtowania zabudowy, tak by obiekty spełniały bez problemów swoje funkcje, a forma obiektów nawiązywała do form ustalonych dla sąsiadujących terenów mieszkaniowych lub usługowych.

W zakresie standardów urbanistycznych oraz w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy – ze względu na specyfikę terenów nie ustala się.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.26. K..... – TERENY KOMUNIKACJI - (KDD, KDL1, KDL2, KDZ1, KDZ2, KDG1, KDG2, KDA)

Obszar obejmuje tereny istniejących i projektowanych dróg i ulic.

Dla terenów komunikacji (KDD, KDL1, KDL2, KDZ1, KDZ2, KDG, KDA)

ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utrzymanie, przebudowa i realizacja lokalnego i ponadlokalnego układu drogowego;
- dopuszcza się lokalizację niezbędnej sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, pod warunkiem uzyskania zgody zarządcy drogi;
- dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy położonej w liniach rozgraniczających dróg, pod warunkiem uzyskania zgody zarządcy drogi;
- obowiązują szerokości dróg w liniach rozgraniczających zgodnie z zapisami zawartymi w części II rozdz. 2.6;

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.27. KU1, KU2, KU3 – TERENY KOMUNIKACJI - PARKINGI

Obszar KU1 obejmuje tereny istniejących i projektowanych parkingów.

Obszar KU2 obejmuje tereny istniejących i projektowanych węzłów komunikacyjnych.

Obszar KU3 obejmuje tereny projektowanych parkingów, położonych w terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Dla terenów **KU1, KU2 i KU3** ustala się następujące kierunki rozwoju przestrzennego:

- utworzenie terenów **KU3** na warunkach ustalonych przez RZGW;
- utrzymanie, przebudowa i realizacja parkingów wraz z niezbędnymi urządzeniami technicznymi;
- dopuszcza się lokalizację niezbędnej sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- zabudowę kubaturową dopuszcza się za zgodą zarządcy drogi, na warunkach określonych w planach miejscowych.

Pozostałe ustalenia, w tym ustalenia w zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy, w zakresie infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych oraz przyrodniczych, zawarto w części II rozdz. 4.

1.28. KL – TERENY KOMUNIKACJI - LOTNISKO

Obszar obejmuje tereny przewidywane pod rozbudowę lotniska.

Zasady zagospodarowania terenów **KL** zgodnie z przepisami odrębnymi.

2. POLITYKA PRZESTRZENNA

2.1. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY MIESZKALNEJ

Celem tej polityki jest harmonijny rozwój i modernizacja istniejącego systemu osadniczego zmierzające do podniesienia ładu przestrzennego oraz stopniowego wzrostu standardów zamieszkania. Wymaga to uwzględnienia w zagospodarowaniu przestrzennym zachowania wartości przyrodniczych i kulturowych środowiska, efektywnego i racjonalnego wykorzystania zasobów i terenów oraz ograniczenia istniejących i potencjalnych konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów. Standard zamieszkania obejmuje nie tylko stan techniczny budynków i wyposażenie w infrastrukturę techniczną, ale również prawidłową obsługę komunikacyjną, dostępność do usług publicznych, jakość środowiska, walory estetyczne oraz atrakcyjność przestrzeni publicznych.

Realizacja ww. polityki wymaga:

- 1) wytworzenia centrum administracyjno-usługowego gminy z wykształconą przestrzenią publiczną,
- 2) podniesienia estetyki zabudowy w centrum gminy oraz w obszarach przekształceń i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego w drodze uzupełnień, wymiany substancji, przebudowy i rozbudowy,
- 3) zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej terenów mieszkaniowych,
- 4) w miarę możliwości oddzielania terenów mieszkaniowych od usługowych,
- 5) ograniczenia rozpraszania nowej zabudowy na terenach otwartych i nieuzbrojonych w szczególności w terenach istotnych dla zachowania powiązań ekologicznych,
- 6) rozwoju nowych zespołów zabudowy mieszkalnej wraz z zapleczem usługowym,
- 7) zapewnienia sprawnej obsługi komunikacyjnej terenów zabudowy oraz obniżenia uciążliwego oddziaływania transportu na środowisko,
- 8) podniesienia standardu wyposażenia zabudowy w infrastrukturę techniczną poprzez rozbudowę systemów stosownie do zwiększających się potrzeb ilościowych i jakościowych,
- 9) starannego kształtowania przestrzeni publicznych, urządzonych terenów zielonych, ciągów pieszych i rowerowych, skwerów,
- 10) zachowania wymogów dotyczących zasad kształtowania zabudowy,
- 11) estetyzacji terenów mieszkaniowych,
- 12) dbałości o małą architekturę.

2.2. POLITYKA WYPOSAŻENIA GMINY W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ I KOMUNALNĄ

Polityka gminy w tym zakresie, za główny cel przyjmuje wzrost poziomu życia mieszkańców poprzez podniesienie standardów wyposażenia gminy w podstawowe usługi publiczne, rozbudowę systemu infrastruktury społecznej w dostosowaniu jej do stale zmieniających się potrzeb związanych z zachodzącymi zmianami społecznymi oraz zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do usług świadczonych w tym zakresie.

Polityka gminy w zakresie edukacji powinna być prowadzona tak, aby ułatwiać zdobywanie wszechstronnego ogólnego wykształcenia przez społeczność lokalną oraz budować społeczeństwo ludzi samodzielnych, zaradnych, przygotowanych do funkcjonowania w warunkach stale zmieniającego się rynku pracy.

Realizacja tych celów wymaga m.in.:

- 1) dostosowania istniejącej bazy oświatowej do potrzeb wynikających z zachodzących w systemie oświaty zmian oraz stale zmieniającego się rynku pracy,
- 2) budowy i modernizacji bazy szkolnej, zgodnie z harmonogramem zadań zawartym w wieloletnim Programie Inwestycyjnym Gminy Liszki,
- 3) stałego uzupełniania wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny (w tym w zakresie wychowania fizycznego).

Dodatkowo, aby ułatwić korzystanie z usług oświaty, zwłaszcza miejscowej młodzieży, oraz w celu podniesienia rangi gminy w regionie, należałoby wziąć pod rozwagę rozbudowę bazy szkolnictwa średniego oraz rozbudowę na terenie gminy ogólnodostępnego systemu internetowego.

Celem **polityki ochrony zdrowia i pomocy społecznej** jest zapewnienie mieszkańcom dostępności usług w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, osób o ograniczonej sprawności, bezrobotnych oraz ludności najuboższej. Wśród działań, na których powinna się skupiać gmina w tym zakresie, są:

- 1) poprawa dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych itp.,
- 2) zapewnienie opieki zdrowotnej w szkołach i przedszkolach,
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- 4) zapewnienie warunków przestrzennych dla placówek specjalnych i integracyjnych dla osób niepełnosprawnych.

W zakresie **wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną**, należałoby także określić politykę rozwoju sportu. Jej celem jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do korzystania z urządzeń i obiektów sportu, wskazanie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego, a tym samym poprawa zdrowia mieszkańców. Aby osiągnąć zamierzony cel, gmina powinna skupić się na takich działaniach jak:

- 1) budowa placów zabaw dla dzieci,
- 2) dobudowa sal gimnastycznych w obiektach szkolnych ich nie posiadających oraz modernizacja obiektów istniejących,
- 3) utworzenie, w miarę możliwości gminy, hali sportowej i kortów.

Szczegółową listę zamierzeń inwestorskich z zakresu infrastruktury społecznej zamieszczono w rozdziale dotyczącym inwestycji publicznych.

Jako element polityki w zakresie wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną, przyjmuje się również stworzenie przestrzennych warunków dla realizacji obiektów i urządzeń umożliwiających uprawianie sportu oraz rekreację. Szczegółowe ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania tych terenów ustalone zostaną w planach miejscowych.

Problematyka wyposażenia gminy Liszki w **infrastrukturę komunalną** obejmuje m. in. działania z zakresu gospodarki odpadami oraz budowę i modernizację dróg wraz z ich oświetleniem. Zadania te szerzej zostały omówione w rozdziale Polityka w zakresie infrastruktury technicznej.

2.3. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY ZWIĄZANEJ Z AKTYWNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ

Celem tej polityki jest stworzenie warunków dla rozwoju i aktywizacji gospodarczej gminy oraz utrwalenia i wzbogacenia lokalnego rynku pracy, przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego.

Realizacja polityki wymaga:

- 1) tworzenia przestrzennych warunków dla lokalizacji zakładów rzemieślniczych, usługowych i produkcyjnych w wyodrębnionych obszarach gminy tak, by nie stanowiły one bariery dla rozwoju mieszkalnictwa. Przewiduje się stworzenie co najmniej trzech kategorii terenów usług komercyjnych – pierwsze z nich to tereny położone pomiędzy istniejącą zabudową. W terenach tych zakres inwestycji powinien zostać ograniczony w taki sposób by zminimalizować potencjalne negatywne ich oddziaływanie na otaczającą je zabudowę. Druga i trzecia kategoria terenów to oferta dla inwestorów szukających terenów dla dużych inwestycji stwarzających pewne uciążliwości np. wzmożony ruch samochodowy.

Tereny te zróżnicowane powinny zostać ze względu na wielkość dopuszczanej powierzchni sprzedaży oraz gabaryty zabudowy

- 2) podjęcia działań dla przygotowania terenów potencjalnej koncentracji zabudowy usługowo-produkcyjnej obejmujących w szczególności uzbrojenie terenów oraz zapewnienie dostępności komunikacyjnej,
- 3) zorganizowania i zaktualizowania bazy danych o terenach atrakcyjnych dla różnych form biznesu, pozwalającej na uzyskanie szybkich i wiarygodnych informacji niezbędnych przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji przyszłych inwestycji. Baza powinna zawierać co najmniej informacje o: przeznaczeniu gruntów w planie, ograniczeniach dla inwestora, wyposażeniu w media itp.,
- 4) podjęcia działań zmierzających do maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania zabudowy usługowo-przemysłowej na środowisko oraz walory estetyczne przestrzeni.

Jako element polityki związanej z rozwojem na terenie gminy aktywności gospodarczej, przyjmuje się również stworzenie przestrzennych warunków dla realizacji obiektów i urządzeń umożliwiających uprawianie sportów oraz rekreację. W związku z powyższym na terenie gminy wskazuje się tereny potencjalnego rozwoju obiektów i urządzeń związanych ze sportem i rekreacją. Szczegółowe ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania tych terenów ustalone zostaną w planach miejscowych.

2.4. POLITYKA OCHRONY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Celem polityki w zakresie ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy jest zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego świadczących o bogatej historii, pięknej i żywej do dziś tradycji i tożsamości kulturowej gminy oraz kształtowanie współczesnego krajobrazu kulturowego w nawiązaniu do tradycji przy uwzględnieniu potrzeb rozwoju, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zachowania wysokich walorów krajobrazu otwartego.

OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW:

- ZESPÓŁ PAŁACOWY SUSKICH, wł. spadkobiercy poprzedniego właściciela, nr rejestru A-5 (Kryspinów);
- ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY nr rejestru A-496 (Mników),
- ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA, nr rejestru A-169 (Morawica),
- ZESPÓŁ DWORSKI JAWORSKICH-POTOCKICH, nr rejestru A-656 (Morawica),

- ZESPÓŁ PAŁACOWY, nr rejestru A-484, wł. Skarb Państwa (Piekary),
- ZESPÓŁ DWORSKI, nr rejestru A-144, wł. Maja Gubernat (Ściejowice),
- KAPLICA, nr rejestru A-4/M wł. Zgromadzenie Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści (Czułów).

Szczegółowy spis obiektów objętych ochroną w poszczególnych zespołach, zawarto w rozdziale 3.5.2

OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW

Obiekty zabytkowe pozostające w ewidencji zabytków zostały wymienione w wykazie zamieszczonym na końcu opracowania. Najcenniejsze z nich (np. kościół w Liszkach) powinny zostać objęte ochroną np. poprzez wyznaczenie w planach miejscowych stref ochrony konserwatorskiej. Szczegółowy zakres ochrony obiektów wpisanych do ewidencji wynikać powinien z Gminnej ewidencji zabytków.

Realizacja polityki w zakresie ochrony dóbr kultury wymaga podjęcia następujących działań:

w stosunku do obiektów i zespołów zabytkowych:

- 1) zachowania i konserwacji obiektów i zespołów zabytkowych (zarówno jako obiektów jak i wyposażenia wnętrz),
- 2) zachowania zieleni otaczającej zabytki, zwłaszcza cennego starodrzewu,
- 3) właściwego doboru funkcji obiektów zabytkowych,
- 4) zapewnienia ekspozycji obiektów zabytkowych m.in. poprzez wprowadzenie w planach miejscowych zakazu tworzenia konkurencyjnych, zwłaszcza negatywnych dominant w otoczeniu tych obiektów.

w stosunku do stanowisk archeologicznych:

- 1) ochrony stanowisk archeologicznych i wszelkich materiałów archeologicznych. W obrębie stanowisk wpisanych do rejestru zabytków, które ma własną formę terenową, obowiązywać powinien zakaz zabudowy i inwestowania,
- 2) prowadzenia ewentualnych robót ziemnych na terenie stanowisk archeologicznych przy zapewnieniu nadzoru archeologicznego.

w stosunku do kapliczek, figur, przydrożnych krzyży:

- 1) zachowania i konserwacji zabytkowych obiektów,
- 2) właściwej ekspozycji obiektów,

- 3) ochrony towarzyszącej im zieleni, zwłaszcza starodrzewu.

Realizacja **polityki w zakresie kształtowania współczesnego krajobrazu kulturowego** wymaga następujących działań:

- 1) kształtowanie rozwoju poszczególnych miejscowości na zasadzie kontynuacji i uzupełnień oraz porządkowania zabudowy,
- 2) wprowadzenia w planach miejscowych ustaleń ograniczających rozpraszanie zabudowy poza istniejące układy,
- 3) wprowadzanie w planach miejscowych ustaleń w stosunku do obiektów dysharmonijnych w formie czy wysokości, nakazujących w razie ich przebudowy, rozbudowy czy remontu poprawę formy, kolorystyki itp.,
- 4) tworzenie nowych oraz podnoszenie atrakcyjności istniejących przestrzeni publicznych (centra miejscowości, miejsca koncentracji usług) poprzez dbałość o nawierzchnię dróg, chodników i placów, oświetlenie, małą architekturę (ławki, szyldy, przystanki itp.) w szczególności na terenach predysponowanych do zalesień wskazanych w studium
- 5) stosowanie ogrodzeń z tradycyjnych materiałów, wprowadzanie zieleni wysokiej w terenach zabudowanych.

Spośród działań w zakresie **polityki ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego** gminy wymienić należy:

- 1) promocję zasobów dziedzictwa kulturowego, które stanowić mogą atrakcję turystyczną gminy, poprzez informację o zabytkach, oznaczenie obiektów i wyznaczenie szlaków kulturowych wiodących przez najcenniejsze pod względem zachowania układy przestrzennych i obiektów zabytkowych fragmenty wsi, właściwą ekspozycję i zagospodarowanie otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych,
- 2) zweryfikowanie listy obiektów wpisanych do ewidencji zabytków i opracowanie wymaganego przepisami szczególnymi gminnego programu ochrony zabytków wpisanych do ewidencji zabytków,
- 3) promocja działań służących utrzymaniu tożsamości kulturowej gminy,
- 4) wskazanie na etapie planów miejscowych obiektów kultury współczesnej, które należałoby objąć ochroną (w tym pomników pomordowanych w okresie II wojny światowej).

2.5. POLITYKA OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Przedmiotem polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego jest całokształt zagadnień związanych ze środowiskiem przyrodniczym. Obejmują one budowę geologiczną, rzeźbę terenu i naturalne cechy krajobrazu, gleby, stosunki wodne, w tym zagrożenia powodziowe, jakość powietrza i klimat akustyczny, a także elementy wpływające na bioróżnorodność terenów gminy.

Głównymi celami polityki są:

- zachowanie najcenniejszych przyrodniczo i charakteryzujących się największą bioróżnorodnością terenów gminy,
- ochrona terenów o wysokich wartościach przyrodniczych jako głównych elementów systemu przyrodniczego,
- kształtowanie trwałej sieci korytarzy ekologicznych łączących główne kompleksy leśne z otoczeniem oraz łączące tereny starorzeczy z doliną Wisły

Działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego są integralną częścią dążeń do poprawy jakości życia mieszkańców. Ochrona zasobów środowiska jest warunkiem trwałego utrzymania tej jakości na satysfakcjonującym poziomie.

Realizacja polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego polegać będzie na następujących działaniach w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego:

Elementy podlegające ochronie prawnej

Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych

Na terenie gminy położone są Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy (Rozporządzenie Nr 81/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r.) oraz Tenczyński Park Krajobrazowy (Rozporządzenie Nr 83/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r.). Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy obejmuje znaczne tereny wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, natomiast Tenczyński Park Krajobrazowy obejmuje jej północno-zachodnią część, w tym duże kompleksy leśne położone na terenie Garbu Tenczyńskiego. Pozostała część gminy leży w ramach otuliny Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych.

Rezerwaty przyrody

Na terenie gminy Liszki zlokalizowane zostały dwa rezerwaty przyrody. Pierwszym z nich jest rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska" obejmujący obszar gruntu o powierzchni 20,89 ha w miejscowościach Mników i Czułów. Rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska" został ustanowiony

Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych malowniczego wąwozu skalnego z licznymi osobliwościami przyrody nieożywionej i żywej.

Drugim jest rezerwat przyrody "Zimny Dół" obejmujący obszar o łącznej powierzchni 2,22 ha, położony we wsi Czułów. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych charakterystycznych form skalnych związanych z procesami zboczowymi i krasowymi, a także wyjątkowo dorodnych, kwitnących i owocujących okazów bluszczu (*Hedera helix*). Na terenie rezerwatu istnieją zbiorowiska roślinne chronione jako priorytetowe dla ochrony środowiska całej Europy (wg Dyrektywy Habitatowej Unii Europejskiej). Na terenie rezerwatu są również siedliska podlegające ochronie na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001r. Rezerwat przyrody "Zimny Dół" został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 lipca 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Pomniki przyrody

Spośród wymienionych w tabeli pomników, pierwsze 8 pomników przyrody ustanowionych zostało Rozporządzeniem nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie pomników przyrody na terenie województwa krakowskiego.

Tab. 18. Pomniki przyrody w gminie Liszki

Lp.	Numer rejestru	Obiekt	Sołectwo	Lokalizacja
1	16/1	staw	Czułów	wypełniający lej krasowy
2	16/2	Skałka „Okrażek”	Piekary	w przelomie Wisły
3	16/4	Miłorząb	Piekary	w parku
4	16/5	Jesion wyniosły	Piekary	w parku
5	16/6	Katalpa wielokwiatowa	Piekary	w parku
6	16/7	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
7	16/8	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
8	16/9	Jaskinia-uoczysko	Kryspinów	
9	131	Źródło	Mników	dolina Sanki – działka nr 11/2

Źródło: Informacje Wydziału Środowiska i Rolnictwa Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

Ostatni obiekt, źródło wypływające z wapieni skalistych i płytowych oraz margli malmu (jura), o wydajności 3-4 l/s, uznany został za pomnik przyrody na mocy Rozporządzenia nr 7 Wojewody Małopolskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylecia uznania za pomniki przyrody na terenie województwa małopolskiego (Małop. 04.85.1086).

Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej

Na obszarze gminy Liszki znajduje się jeden obiekt przyrody nieożywionej który uznany został za stanowisko dokumentacyjne na mocy Rozporządzenia Nr 32 Wojewody Krakowskiego z dnia 16 listopada 1998 r. w *sprawie objęcia ochroną, w formie stanowisk dokumentacyjnych, obiektów na terenie województwa krakowskiego*. Jest nim odsłonięcie wapieni jurajskich w ścianie starego kamieniołomu oraz w skalistym stoku (w przedłużeniu tej ściany) na lewym brzegu doliny Wisły, na północno-wschodnim krańcu wzgórza Stróżnica w Piekarach. Jest to obiekt unikalny ze względu na połączenie dwóch podstawowych odmian facjalnych jury krakowskiej: wapieni ławicowych i skalistych.

Lasy ochronne - Na mocy decyzji nr 156/1458 Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2002r. uznane zostały za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni łącznej 5784 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Krzeszowice. Na terenie gminy Liszki lasy te zajmują powierzchnię około 252 ha. Granice lasów ochronnych zostały wyznaczone na załączniku graficznym.

ECONET

Korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym jest korytarz sieci ECONET Dolina górnej Wisły (26M). Gmina Liszki została również częściowo objęta obszarem węzłowym sieci ECONET – PL o znaczeniu krajowym Obszar Krakowski (16K).

Projektowany obszar NATURA 2000

Część gminy Liszki położona w dolinie Sanki (wskazana na załączniku nr 2) zaliczona została do specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000. Od dnia przekazania listy proponowanych obszarów NATURA 2000 do Komisji Europejskiej, obszary te traktowane będą tak samo jak obszary już wyznaczone. W związku z powyższym, na terenie tym obowiązywać będą przepisy szczególne dotyczące ochrony obszaru NATURA 2000, w szczególności zakaz działań mogących w znaczny sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Tereny stanowiące lokalne powiązania pomiędzy kompleksami terenów zielonych i otwartych.

W związku z koniecznością zachowania powiązań ekologicznych, w studium wskazuje się tereny stanowiące lokalne powiązania pomiędzy terenami zielonymi (szczególnie leśnymi) i otwartymi wymagające ochrony przed zainwestowaniem.

Powiązania te stanowią istotny element uzupełniający powiązania ekologiczne objęte ochroną prawną. Ochrona ich przed zainwestowaniem jest szczególnie istotna ze względu na zapewnienie możliwości migracji zwierzyny pomiędzy poszczególnymi kompleksami leśnymi.

Zasoby i zagrożenia geologiczne

Budowa geologiczna sprawia, że gmina Liszki nie posiada właściwie terenów narażonych na ewidentne zjawiska osuwiskowe. W miejscach dużych nachyleń stoków, gleby słabo zalesione o podłożu lessowym charakteryzują się jednak znacznym stopniem zagrożenia erozją. Tereny rozległych wierzchołków – przede wszystkim są to tereny północno-zachodnie i centralne gminy (Morawica, północno-zachodnie części Mnikowa i Czułowa, południowa i centralna część Kaszowa, część Liszek i Piekar) – objęte są erozją wietrzną. Erozja wąwozowa występuje w północno-zachodnich częściach Mnikowa i Kaszowa, południowej części Piekar i w pasie Raczna – Piekary. W terenach narażonych na zjawiska erozji, należy wprowadzać zalesienia.

Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Polityka ochrony gleb i rolniczej przestrzeni produkcyjnej, polegać powinna na:

- 1) ograniczeniu rozpraszania zabudowy w terenach rolnych,
- 2) zachowaniu i tworzeniu zadrzewień oraz trwałych użytków zielonych o znaczeniu przeciwoerozyjnym,
- 3) eliminacji lub ograniczeniu negatywnego oddziaływania pozarolniczej działalności gospodarczej na otaczające tereny rolne.

Ze względu na położenie w strefie podmiejskiej Krakowa znaczenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej jako źródła dochodu mieszkańców będzie systematycznie maleć. Tereny, które przestaną być wykorzystywane rolniczo mogą pozostawać w stanie naturalnym i samoistnie przekształcać się w tereny zieleni nieurządzonej. Mogą również być częściowo zalesiane.

Wody powierzchniowe i podziemne

Polityka ochrony zasobów wodnych polegać będzie na:

- 1) rozbudowie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków dla objęcia nim głównych terenów osadniczych gminy,
- 2) wyposażeniu obiektów zlokalizowanych poza terenami osadniczymi w indywidualne (grupowe) urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- 3) zachowaniu i rekonstrukcji naturalnego otoczenia cieków wodnych (zadrzewienia wzdłuż koryt, trwałe użytki zielone w sąsiedztwie koryt), przy zachowaniu warunków dla umożliwienia swobodnego spływu wód powodziowych,
- 4) racjonalnym stosowaniu zabiegów agrotechnicznych w celu zmniejszenia erozji,

5) poprawie jakości technologii uzdatniania wody pitnej,

W miarę możliwości samorząd gminy będzie wspierać wszelkie działania ponadlokalne zmierzające do poprawy jakości wód w zlewni Wisły i Sanki

Strefa ochrony sanitarnej ujęcia wody z rzeki Sanki – teren ochrony pośredniej wewnętrzny i zewnętrzny

Dla ujęcia wody na rzece Sance, ustanowiona została Decyzją Wojewody Krakowskiego **OS III 6210-1-29/96 z dnia 20.12.1996 r.** strefa ochronna (obszar wewnętrzny i zewnętrzny).

Na obszarze strefy ochronnej wprowadzono szereg zakazów i nakazów w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody. Nakazy i zakazy wymienione zostały w rozdziale 3.4.5

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Liszki, obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo Wodne – obejmujący tereny położone pomiędzy linią brzegu cieków a wałem przeciwpowodziowym, znajduje się w międzywalu Wisły i Sanki i Brzoskwinki. Ponadto na terenie gminy, znajdują się tereny okresowo podtapiane wskutek gwałtownych wezbrań i tzw. cofek przy wysokich stanach wody w Wiśle. Tereny te wskazane zostały na załącznikach graficznych.

W obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią. W obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią polityka gminy dostosowana być musi do przepisów odrębnych regulujących możliwości zagospodarowania tych terenów.

W terenach narażonych na okresowe podtopienia, należy dążyć do ograniczenia zainwestowania terenu.

Jakość powietrza i klimat akustyczny

Polityka samorządu gminy obejmować będzie zarówno działania zmierzające do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu jak i zmniejszenia ekspozycji ludności na szkodliwe oddziaływanie tych emisji.

W dążeniu do redukcji zanieczyszczeń powietrza powstających **w wyniku ogrzewania budynków** polityka polegać będzie na:

- 1) budowie systemu zaopatrzenia w gaz umożliwiającego wykorzystanie gazu do celów grzewczych,
- 2) promocji energooszczędnych form budownictwa,

Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza pochodzących z **zakładów usługowych i produkcyjnych** osiągnęte będzie poprzez:

- 1) modernizację istniejących zakładów w kierunku minimalizacji ilości emitowanych zanieczyszczeń,
- 2) dopuszczenie lokalizacji nowych emitorów zanieczyszczeń tylko pod warunkiem zachowania wymogów w zakresie jakości powietrza atmosferycznego określonych w przepisach odrębnych.

Powyższe działania służyć będą równocześnie poprawie klimatu akustycznego gminy. Ponadto polityka **zmniejszania ekspozycji ludności** na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza i hałas polegać będzie na ograniczeniu wprowadzania terenów zabudowy mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras tranzytowych.

Bioróżnorodność terenów gminy

Na politykę utrzymania i wzbogacania bioróżnorodności terenów gminy składać się będą następujące działania:

- 1) utrzymanie zasobów flory i fauny zgodnie z wymogami przepisów szczególnych,
- 2) umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności poprzez utworzenie ciągłego systemu terenów o znaczeniu ekologicznym. Nie rozszerzanie terenów zainwestowania w ich obrębie i nie zwiększanie intensywności zainwestowania ponad ustalenia dotychczasowego planu,
- 3) tworzenie nowych zalesień i zadrzewień, zgodnie z wymogami przepisów szczególnych, przy uwzględnieniu konieczności ochrony zbiorowisk nieleśnych podlegających ochronie prawnej,
- 4) umożliwienie rekreacyjnego wykorzystania terenów wchodzących w skład systemu przyrodniczego w granicach odporności ekosystemów na antropopresję
- 5) ochrona terenów położonych w rezerwacie przyrody „Zimny Dół” I „Dolina Mnikowska” oraz terenach położonych w ich sąsiedztwie, ochrona istniejących pomników przyrody oraz innych obiektów lub obszarów obejmowanych ochroną przez gminę w ramach posiadanych kompetencji.

Krajobraz przyrodniczy

Polityka kształtowania krajobrazu przyrodniczego gminy będzie zintegrowana z polityką kształtowania krajobrazu kulturowego dla uzyskania harmonijnego współistnienia elementów naturalnych i antropogenicznych w przestrzeni gminy.

W odniesieniu do przyrodniczych elementów krajobrazu polityka gminy polegać będzie na:

- 1) utrzymaniu punktów i ciągów widokowych w drodze odpowiednich ustaleń planów miejscowych,
- 2) wykorzystaniu zalesień i zadrzewień dla urozmaicenia krajobrazu gminy oraz dla maskowania elementów dysharmonijnych w krajobrazie.

W związku z uchwałą Sejmiku WM nr XXXII/470/09, na terenie gminy Liszki wprowadzony został obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska Kraków – Balice. Szczegółowe informacje na temat ograniczeń wynikających z ww. uchwały zawarto w rozdziale 6.1.

2.6. POLITYKA KSZTAŁTOWANIA SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

W kształtowaniu struktury przestrzennej gminy, bardzo istotne znaczenie odgrywa rozwój systemu transportowego, a w szczególności rozbudowa układu drogowego. Istniejący system drogowy, na który składają się drogi o różnych klasach funkcjonalnych (od dróg głównych do dojazdowych) i różnych zarządcach (od dróg krajowych do gminnych), powinien być rozbudowywany zgodnie z rozwojem struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy.

W studium przyjęto następujące zasady konstrukcji docelowego modelu obsługi transportowej gminy Liszki:

- efektywność pracy układu, zabezpieczająca obsługę ruchu wewnętrznego i zewnętrznego na odpowiednich standardach,
- elastyczność układu, czyli dostosowanie do możliwości efektywnego sterowania ruchem, szczególnie w ciągu dróg powiatowych,
- korekta rezerw terenu zapisanych w planach miejscowych uwzględniająca aktualne i programowane potrzeby komunikacyjne oraz możliwości inwestycyjne,
- realność terenowa inwestycji.

układ drogowy

Biorąc pod uwagę zakładany program urbanistyczny, w studium przedstawiono układ dróg publicznych zabezpieczający obsługę kierunkowych głównych ciężarów ruchu oraz obsługę ruchu wewnętrznego o następujących klasach technicznych:

KDA – drogi krajowe – autostrada (w liniach rozgraniczających zgodnie z decyzją ULA),

KDG1 – drogi wojewódzkie (w liniach rozgraniczających 25m),

KDG2 – drogi wojewódzkie (w liniach rozgraniczających 25m),

KDZ1 – drogi powiatowe (w liniach rozgraniczających 20m),

KDZ2 – drogi gminne (w liniach rozgraniczających 18m (zawężone ze względu na istniejące zainwestowanie terenu),

KDL1 – drogi powiatowe lub gminne (w liniach rozgraniczających 15m),

KDL2 – drogi gminne (w liniach rozgraniczających 12m),

KDD – drogi gminne (w liniach rozgraniczających 10m),

Układ drogowy gminny może i powinien być rozbudowywany o niewyznaczone w studium drogi publiczne i wewnętrzne, przy czym ich szczegółowa lokalizacja stanowić będzie przedmiot ustaleń planów miejscowych. Ze względu na zabezpieczenie bezpieczeństwa ruchu, na nowo projektowanych terenach budowlanych należy ograniczyć ilość bezpośrednich zjazdów z dróg powiatowych i wojewódzkich do działek użytkowników indywidualnych, poprzez zapewnienie powiązań z tymi drogami siecią dróg dojazdowych.

Podane powyżej wartości przyjęte dla linii rozgraniczających dróg, są wartościami, które mogą ulec weryfikacji na etapie sporządzania planów miejscowych przy spełnieniu warunków wynikających z przepisów odrębnych (np. ze względu na uwarunkowania wynikające z istniejącego zainwestowania i ukształtowania terenu).

Jako drogi, które w planach miejscowych zachowane być mają jako drogi publiczne wskazuje się następujące kategorie dróg: KDA, KDG1, KDG2, KDZ1, KDZ2, KDL1, KDL2. P

Główne kierunki rozwoju systemu drogowego gminy obejmują:

- obwodnica Liszek (ciąg drogi wojewódzkiej),
- skrzyżowanie w Kryspinowie,
- polepszenie parametrów technicznych oraz przebudowę nawierzchni dróg powiatowych i gminnych zgodnie z Planem Rozwoju Lokalnego, uwzględnionym w niniejszym Studium w części II rozdz. 3 dotyczącym realizacji inwestycji celu publicznego,
- realizację na drogach gminnych chodników i oświetlenia ulicznego. Realizacja ciągów pieszych i pieszo – rowerowych odbywać się powinna w wydzielonych pasach.

parkingi

Główne kierunki w zakresie obsługi parkingowej to:

- budowa parkingów obsługujących lokalne generatory ruchu (centrum administracyjno – usługowe gminy (urząd gminy), kościoły i cmentarze, tereny usługowe),
- wyznaczenie w planach miejscowych odpowiednich rezerw na parkingi przy projektowanych obiektach produkcyjno – usługowych i handlowych,
- tworzenie miejsc parkingowych przy nowo powstających obiektach rekreacji, wypoczynku, sportu, itp.

Głównymi celami polityki kształtowania systemu transportowego są:

- zapewnienie dostępności komunikacyjnej gminy na potencjalnie wysokich parametrach technicznych,

- zapewnienie mieszkańcom gminy dogodnej dostępności celów ich podróży i miejsc zamieszkania w akceptowanych standardach podróżowania, przy jednoczesnej minimalizacji transportochłonności układu komunikacyjnego,
- utrzymanie i rozbudowa wewnętrznego układu transportowego gminy do parametrów technicznych zgodnych z przepisami szczególnymi oraz akceptowanych przez mieszkańców,
- eliminacja bądź łagodzenie uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w efekcie rozbudowy elementów układu komunikacyjnego.

Realizacja tych celów wymaga m.in.:

- **w zakresie ruchu zewnętrznego**

- 1) zapewnienia przestrzennych możliwości dla budowy obwodnicy Liszek,
- 2) zapewnienia przestrzennych możliwości realizacji nowych dróg gminnych zabezpieczających powiązania pomiędzy poszczególnymi miejscowościami i decydujących o możliwości akcesji do układu zewnętrznego,
- 3) zapewnienia przestrzennych możliwości dla ewentualnych korekt przebiegu dróg powiatowych z realizacją ciągów pieszych.

- **w zakresie ruchu wewnętrznego**

- 1) zapewnienia przestrzennych możliwości przebudowy dróg gminnych, tak aby można je było dostosować do obowiązujących normatywów i bezpieczeństwa użytkowników ruchu – np. wzmocnienia nawierzchni, korekta nienormatywnych łuków, poszerzenie jezdni, wykonanie przekrojów ulicznych z chodnikami dla pieszych na obszarach wsi, organizacja ruchu rowerowego,
- 2) utrzymywania i tworzenia w planach miejscowych rezerw pod rozbudowę lokalnego układu komunikacyjnego poprzez regulowanie spraw związanych z własnością gruntów, szczególnie na terenach rozwoju struktur osadniczych,
- 3) eliminacji tzw. zaszłości realizacyjnych w inwestycjach komunikacyjnych,
- 4) zapewnienia środków finansowych na realizację nowych dróg gminnych,
- 5) podjęcia działań uchwały określającej docelowy układ gminnych dróg publicznych i wprowadzenie stosownych ustaleń w planach miejscowych.

- **w zakresie transportu publicznego**

- 1) prowadzenia transportu publicznego drogami zbiorczymi,

2) prowadzenia linii autobusowych MPK i przewoźników prywatnych wspomagających obsługę podstawową gminy po ważniejszych drogach – w zależności od zbadanych potrzeb komunikacyjnych. Niezbędne jest zapewnienie połączeń pomiędzy sołectwami oraz sołectwami i centrum gminy.

- **w zakresie polityki parkingowej**

1) realizację większej liczby niedużych parkingów. Przyjęcie takiego rozwiązania jest uzasadnione kosztami, możliwością pozyskania terenu, ograniczeniem uciążliwości zarówno dla mieszkańców jak i dla środowiska przyrodniczego.

2) realizację parkingów o odpowiedniej wielkości i programie w miejscach koncentracji usług.

W ustaleniach planów miejscowych wprowadzić należy ustalenia dotyczące minimalnej ilości miejsc parkingowych i postojowych dla noworealizowanych obiektów zgodnie z zapisami zawartymi w cz. II rozdz. 4.2.:

- **w zakresie transportu rowerowego**

Ze względów na bezpieczeństwo, jak i jakość przemieszczeń powinny być podjęte starania o segregację ruchu poprzez konsekwentne wyznaczanie tras rowerowych, szczególnie przy ciągach o dużym natężeniu ruchu kołowego, bądź realizację ciągów alternatywnych. Podjęte powinny również zostać starania o stworzenie na terenie gminy ścieżek/tras rowerowych stanowiących kontynuację tras krakowskich (w szczególności tras wzdłuż lub na wałach wiślanych). Realizacja ciągów rowerowych odbywać się powinna w wydzielonych pasach.

2.7. POLITYKA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Zaopatrzenie w wodę

Celem tej polityki jest zapewnienie mieszkańcom gminy oraz pozostałym odbiorcom wymaganej ilości i jakości wody, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi oraz zwiększenie niezawodności funkcjonowania systemów wodociągowych. Polityka rozwoju systemów wodociągowych powinna obejmować zarówno modernizację istniejącego systemu, jak i jego rozwój dostosowany do systematycznie zwiększającego się zainwestowania na terenie gminy.

Realizacja polityki rozwoju w tym zakresie na terenie gminy wymaga:

1) utrzymania w dobrym stanie technicznym ujęć wody w tym wykonywania przeglądów i bieżących remontów,

- 2) utrzymania w dobrym stanie technicznym sieci wodociągowych i związanych z systemem urządzeń, w tym wykonywania przeglądów i bieżących remontów,
- 3) zapewnienia możliwości zmiany źródeł i kierunków zasilania poszczególnych sołectw, poprzez budowę zbiorników wodociągowych mających za zadanie rezerwowanie wody na wypadek remontów lub sytuacji awaryjnych oraz służących jako zbiorniki przeciwpożarowe,
- 4) optymalizacji wykorzystania istniejących instalacji.

Gmina Liszki ma bardzo zróżnicowany system zaopatrzenia w wodę. Mieszkańcy korzystają ze zbiorczych i lokalnych wodociągów oraz z własnych ujęć – studni kopanych. Na terenie gminy nie ma niedoboru wody, a woda ujmowana jest dobrej jakości.

Stan techniczny zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę w większej części gminy jest dobry i nie występują istotne ograniczenia w dostarczaniu mieszkańcom dostatecznej ilości wody. W celu niezawodnej dostawy wody do picia oraz do procesów związanych z pozostałą działalnością mieszkańców, sieć wodociągowa będzie systematycznie rozbudowywana zgodnie z postępującym zainwestowaniem terenów. W ramach poprawy niezawodności przewiduje się w systemie częściowo układ pierścieniowy. Szczegółowe zasady zaopatrzenia w wodę uszczegółowione powinny zostać na etapie planów miejscowych. Na rysunku Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej stanowiącym załącznik nr 3 do uchwały Rady Gminy, przedstawiono uzbrojenie terenu obejmujące przebiegi tras głównych kolektorów. Ich przebieg należy traktować jako orientacyjny, wymagający uściślenia na etapie opracowania planów miejscowych i projektów budowlanych.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Polityka rozwoju systemów kanalizacyjnych będzie stopniowo zmierzać do wyposażenia całości zwartych terenów osadniczych gminy w system odprowadzania i oczyszczania ścieków przy spełnieniu wymaganych standardów obsługi.

Realizacja polityki rozwoju w tym zakresie na terenie gminy wymaga:

- 1) utrzymania w dobrym stanie technicznym oczyszczalni ścieków, obiektów, urządzeń oraz sieci kanalizacyjnej,
- 2) systematycznego rozwoju sieci uwzględniającego odprowadzenie jak największych ilości ścieków socjalno-bytowych oraz przystosowanego do etapowej realizacji, o średnicach kolektorów uwzględniających zasięg docelowy,
- 3) zapewnienia szczelności systemu; ograniczenia do minimum dopływu wód infiltracyjnych,
- 4) na terenach nieskanalizowanych uporządkowania gospodarki ściekowej poprzez:
- 5) wyeliminowanie zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych,

- 6) wymóg okresowej kontroli szczelności zbiorników przeznaczonych do gromadzenia ścieków,
- 7) egzekwowanie umów o wywóz ścieków do punktów zlewnych,
- 8) wymóg szczelnych zbiorników na gnojowicę.

najkorzystniejszą z punktu widzenia ochrony zasobów wodnych tego obszaru uznaje się realizację kompleksowego programu budowy kanalizacji z odprowadzaniem ścieków do oczyszczalni.

Na terenach zabudowy rozproszonej za najkorzystniejsze pod względem ekonomicznym uznać należy rozwiązania indywidualne tj. przydomowe (grupowe) oczyszczalnie ścieków. Ich realizacja uwzględniać oczywiście musi ewentualne ograniczenia wynikające z lokalnych warunków hydrogeologicznych. W przypadku udostępnienia nowych, większych terenów pod zabudowę jako zasadę przyjmować powinno się uzbrojenie w kanalizację sanitarną, równocześnie z budową sieci wodociągowej. Szczegółowe zasady obsługi w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków ustalone zostaną na etapie planów miejscowych.

Gmina Liszki posiada system odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych obejmujący ok 25 % terenu gminy. Ścieki z istniejącej kanalizacji trafiają do oczyszczalni ścieków znajdującej się w Piekarach. Na obszarach gdzie brak jest kanalizacji ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Przewiduje się budowę kanalizacji, która obejmie swoim zasięgiem tereny zwartej zabudowy położone we wszystkich sołectwach.

Na obszarze gminy przyjęto kierunki działań zmierzające do podłączenia jak największej ilości gospodarstw domowych do sieci kanalizacji. W terenach gdzie nie jest to możliwe ze względu na duże rozproszenie zabudowy, przewiduje się gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych lub realizację indywidualnych oczyszczalni ścieków. Na rysunku Kierunki Rozwoju Infrastruktury Technicznej, stanowiącym załącznik do uchwały Rady Gminy przedstawiono uzbrojenie terenu obejmujące przebiegi tras głównych kolektorów. Ich przebieg należy traktować jako orientacyjny, wymagający uściślenia na etapie opracowania planów miejscowych i projektów budowlanych.

Energetyka i telekomunikacja

Polityka w zakresie dostarczania energii elektrycznej będzie oparta na modernizacji istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia oraz rozbudowie tej sieci w przypadku wzrostu i zapotrzebowania na energię elektryczną w szczególności z wyznaczeniem dużych terenów pod lokalizację usług komercyjnych.

Realizacja ww. polityki polegać będzie na:

- 1) zapewnieniu wszystkim mieszkańcom gminy i pozostałym odbiorcom niezawodnych dostaw mocy i energii elektrycznej o wymaganym standardzie,

- 2) zaspokojeniu przyszłych potrzeb, wynikających z rozwoju przestrzennego gminy, zwłaszcza w dziedzinie usług komercyjnych,
- 3) zachowaniu wzdłuż napowietrznych linii energetycznych, stref technicznych terenów wolnych od zabudowy,
- 4) ograniczeniu niekorzystnego wpływu elektroenergetycznych linii napowietrznych na atrakcyjność krajobrazu.

Ze względu na wzrost intensywności zagospodarowania terenów gminy oraz na walory krajobrazowe, istotnym problemem jest ograniczenie niekorzystnego wpływu napowietrznych linii elektroenergetycznych na walory estetyczne. W tym celu gmina powinna podjąć działania mające na celu:

- 1) sukcesywną wymianę, w ramach podejmowanej modernizacji, istniejących linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia na linie kablowe na terenach centrów poszczególnych miejscowości,
- 2) wskazanie w planach miejscowych terenów, na których wskazana byłaby realizacja linii energetycznych w wersji kablowej.

Dopuszcza się kablowanie linii energetycznych i telekomunikacyjnych na zasadach uzgodnionych z zarządcą sieci.

Dla ochrony przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego od istniejących i projektowanych napowietrznych linii wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV wymagane jest zachowanie wzdłuż nich stref technicznych terenów wolnych od zabudowy o szerokości 25 m – 220 kV 20 m – 110 kV po obu stronach od osi tych linii. Podaną wartość należy traktować jako wielkość orientacyjną (z wyjątkiem pasów ochronnych wyłączonych z zalesiania), bowiem dokładny rozmiar strefy technicznej zależy od poziomu natężenia pola elektromagnetycznego. Należy przyjąć, że wolne od zabudowy powinny być tereny, dla których poziom natężenia pola elektromagnetycznego przekracza dopuszczalne 1kV/m, a ewentualne zagospodarowywanie podanych powyżej stref technicznych powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

Uzyskanie na obszarze całej gminy ogólnopolskich, a w dalszej perspektywie europejskich, standardów jakości i dostępu do sieci telekomunikacyjnej, nastąpi poprzez kontynuację dotychczasowych działań, zmierzających do poprawy poziomu usług telekomunikacyjnych, polegających na modernizacji i rozbudowie sieci oraz urządzeń telekomunikacji, zarówno przewodowej, jak i komórkowej.

W zakresie polityki telekomunikacyjnej ustala się następujące działania:

- 1) rozbudowa i modernizacja centrali i sieci telekomunikacyjnych, stosownie do potrzeb,

- 2) uzyskanie na obszarze całej gminy ogólnopolskich standardów jakości i dostępu do sieci telekomunikacyjnej,
- 3) ewentualna rozbudowa urządzeń telekomunikacji komórkowej zgodnie z zasadami ochrony i kształtowania krajobrazu.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Celem aktywnego działania w zakresie zaopatrzenia mieszkańców gminy Liszki w gaz i ciepło jest redukcja emisji zanieczyszczeń powstałych w wyniku ogrzewania gospodarstw domowych takim materiałem opałowym jak węgiel i koks.

Polityka w zakresie zaopatrzenia w gaz będzie oparta na sukcesywnej rozbudowie sieci gazowej średniego ciśnienia pozwalającej na zapewnienie dostępu do sieci maksymalnej ilości odbiorców indywidualnych.

Na terenie gminy nie przewiduje się realizacji sieci ciepłowniczej.

Gospodarka odpadami

Głównym zadaniem w zakresie polityki gospodarowania odpadami będzie realizacja Gminnego Planu Gospodarki Odpadami w Gminie Liszki. Polegać ona będzie na:

- 1) edukacji ekologicznej mieszkańców, turystów i właścicieli punktów handlowych,
- 2) wdrożeniu systemu segregacji odpadów komunalnych w miejscach ich powstawania,
- 3) poszukiwaniu końcowych odbiorców zainteresowanych wtórnym wykorzystaniem odpadów posegregowanych,
- 4) odzysku odpadów opakowaniowych,
- 5) zorganizowanym załadunku i wywozie posegregowanych śmieci na urządzone wysypiska,
- 6) likwidacji dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy.

2.8. POLITYKA GOSPODARKI GRUNTAMI W TYM POLITYKA KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Głównym celem gospodarki gruntami powinno być stworzenie warunków do prowadzenia aktywnej polityki gminy w tym zakresie. Może to zostać osiągnięte poprzez zwiększenie zasobu gruntów komunalnych oraz gruntów należących do wspólnot rolnych i leśnych. W głównej mierze należy zwrócić uwagę na możliwości pozyskiwania gruntów z zasobów Skarbu Państwa, co nie jest obarczone dużymi nakładami finansowymi. Istotnym czynnikiem umożliwiającym powiększanie zasobu gruntów komunalnych jest skupowanie terenów od właścicieli prywatnych

na obszarach gdzie przewiduje się realizację inwestycji publicznych o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania gminy.

Realizacja polityki w tym zakresie wymaga ponadto:

- 1) określenia zasad dysponowania terenami mienia komunalnego, w tym zasad kontroli i egzekucji terminowości opłat za korzystanie z mienia gminnego,
- 2) aktywnej realizacji wtórnych podziałów geodezyjnych lub scaleń w terenach wyznaczonych w planach miejscowych,
- 3) systematycznego uaktualniania podkładów geodezyjnych,
- 4) podjęcia działań organizacyjnych służących sprawnemu pozyskiwaniu gruntów przez gminę,
- 5) konkretnego określenia przy przetargach sposobu zagospodarowania i wykorzystywania nieruchomości komunalnych,
- 6) różnicowania warunków finansowych korzystania z gruntów już zainwestowanych w celu wprowadzenia pożądaných zmian w istniejącym zagospodarowaniu terenu.

2.9. POLITYKA GMINY NA TERENACH OSUWISKOWYCH I NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

Przedmiotem polityki gminy na terenach zagrożonych występowaniem ruchów osuwiskowych lub narażonych na niebezpieczeństwo powodzi jest minimalizacja zagrożeń dla ludzi i mienia.

Realizacja polityki **w zakresie ochrony przed zagrożeniem ruchami osuwiskowymi** nie wymaga podejmowania jakiś specjalnych działań, gdyż na terenie gminy, praktycznie nie występują tereny narażone na wystąpienie osuwisk.

Polityka **w zakresie ochrony przed powodzią** :

Bazująca na informacjach z opracowania „Wielowariantowa analiza oraz wyznaczenie obszarów potencjalnego zagrożenia powodziowego dla rzeki Wisły w obrębie miasta Krakowa, na odcinku od stopnia Łączany do stopnia Przewóz, w kontekście wymogów oraz wdrażania Dyrektywy Powodziowej Unii Europejskiej” opracowanym na zlecenie RZGW w Krakowie w kwietniu 2008. polityka przestrzenna w odniesieniu do obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią polegać będzie na:

- nie rozszerzaniu (w stosunku do ustaleń dotychczasowego planu) terenów przeznaczonych do zabudowy usytuowanych w obrębie obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią,;

- realizacji układu drogowego pozwalającego na szybką ewakuację ludności w sytuacji zagrożenia powodziowego.

W terenach narażonych na okresowe podtopienia, należy dążyć do ograniczenia zainwestowania terenu.

W zaznaczonej na załączniku graficznym strefie 50m od wału obowiązują przepisy odrębne zawarte w ustawie Prawo Wodne.

2.10. POLITYKA W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Dla Gminy Liszki w 2008 r. zostały sporządzone 3 Plany Odnowy Miejscowości (Jeziorzan, Liszek i Ściejowic) na lata 2008-2015. Dokumenty te zwracają uwagę przede wszystkim na obszary działań, na których powinny się skoncentrować władze Gminy. Na podstawie analizy SWOT (słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń) oraz przy uwzględnieniu zamierzeń i aspiracji samorządu Gminy, w Planach Odnowy Miejscowości wskazano zadania priorytetowe dla każdej z ww. wsi. Na podstawie analizy ustaleń powyższych dokumentów oraz istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego reszty gminy, wskazuje się następujące, wyodrębnione na rysunku Studium, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rewitalizacji lub rekultywacji:

- obszar „**Liszki – centrum**” – obejmujący tereny leżące w centrum wsi wraz z gospodarstwem sąsiadującym z Urzędem Gminy Liszki. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku poprawy jakości przestrzeni publicznej dla jej promocji i rozwoju przedsiębiorczości oraz możliwości swobodnego z niej korzystania. Działania na rzecz rewitalizacji obszaru polegać będą na:
 - likwidacji „gnojowiska” sąsiadującego z Urzędem Gminy;
 - odnowie centrum wsi.
- obszar „**Mników - centrum**” – obejmujący tereny zespołu kościelnego wraz z otoczeniem: zabudową mieszkaniową i obiektami usług publicznych. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku zachowania dziedzictwa kulturowego, poprawy jakości przestrzeni publicznej, podniesienia walorów przestrzennych miejscowości i gminy. Działania na rzecz rewitalizacji obszaru polegać będą na:
 - uporządkowaniu sąsiedztwa zespołu kościelnego.
- obszar „**Jeziorzany – centrum**” – obejmujący tereny leżące wzdłuż potoku, będące dzikim wysypiskiem śmieci. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny

zmierzać w kierunku ochrony przyrody, poprawy jakości przestrzeni publicznej, stworzenia miejsc rekreacji dla mieszkańców. Działania na rzecz rewitalizacji obszaru polegać będą na:

- likwidacji dzikiego wysypiska śmieci;
 - udroźnieniu ciek w wodnego;
 - zagospodarowaniu terenu w centrum miejscowości.
- obszar „**Ściejowice – centrum**” – obejmujący tereny leżące w centrum wsi wraz z potokiem Rącznianka. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku ochrony przyrody oraz poprawy jakości przestrzeni publicznej, stworzenia miejsc odpoczynku dla dzieci i osób starszych. Działania na rzecz rewitalizacji i rekultywacji obszaru polegać będą na:
- rekultywacji Rącznianki (oczyszczenie potoku i jego otoczenia, umocnienie brzegów, budowa kładki);
 - budowie obiektów małej architektury (placu zabaw, stolików do gry w szachy itp.);
 - nasadzeniu ozdobnej roślinności w publicznej części parkowej i wzdłuż Rącznianki.
- obszar „**Zbiorniki wodne – Jeziorzany, Ściejowice**” – obejmujący tereny zbiorników wodnych i ich otoczenia, leżące przy granicy Jeziorzan i Ściejowic. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku ochrony przyrody, rozwoju funkcji turystycznej, stworzenia miejsc rekreacji zarówno dla mieszkańców gminy, jak i dla osób przyjezdnych. Działania na rzecz rewitalizacji i rekultywacji obszaru polegać będą na:
- oczyszczeniu zbiorników wodnych i ich otoczenia;
 - uporządkowaniu zieleni nadbrzeżnej i stworzeniu plaż w miejscach do tego predysponowanych;
 - budowie obiektów małej architektury, towarzyszących wykorzystaniu turystycznemu obszarowi.
- obszar „**Wzgórze Kuściel**” – obejmujący wzgórze wraz z odkrytym przekrojem geologicznym. Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku rozwoju funkcji turystycznej na tym obszarze. Działania na rzecz rewitalizacji obszaru polegać będą na:
- budowie obiektów małej architektury (ławek, barier, platformy widokowej itp.);
 - oznakowaniu terenu.
- obszar „**Zespół pałacowy w Piekarach**” – obejmujący pałac murowany, oficynę, czworak, 3 budynki gospodarcze, spichlerz, ruinę browaru, karczmę, wozownię karczmy, dom zajezdny oraz park krajobrazowy (wszystko z XIX w.). Przekształcenia zagospodarowania przestrzennego obszaru powinny zmierzać w kierunku zachowania dziedzictwa kulturowego,

podniesienia walorów przestrzennych miejscowości i gminy. Działania na rzecz rewitalizacji obszaru polegać będą na:

- rehabilitacji budynków zespołu;
- odnowie i pielęgnacji założeń zieleni parkowej;
- uporządkowaniu sąsiedztwa zespołu pałacowego;
- umożliwieniu wykorzystania użytkowego obiektów dla celów organizacji spotkań konferencyjnych, imprez kulturalnych itp.

3. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

3.1. INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Na terenie gminy Liszki przewiduje się realizację wymienionych poniżej inwestycji celu publicznego. Lista ta może być modyfikowana w związku z pojawieniem się nowych potrzeb oraz nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

- budowa obwodnicy Liszek
- przebudowa drogi 780
- przebudowa dróg powiatowych wraz z budową chodników,
- rozbudowa lotniska w Balicach i utworzenie strefy ograniczonego użytkowania.

3.2. INWESTYCJE O ZNACZENIU LOKALNYM

W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Gminy Liszki na lata 2007 – 2015 przewiduje się realizację licznych inwestycji o znaczeniu lokalnym, w szczególności dotyczących układu komunikacyjnego, sieci infrastruktury technicznej, inwestycji z zakresu oświaty. Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w rozdziałach 3.6.5. i 3.6.6. Lista inwestycji może być weryfikowana zgodnie ze zmianami Strategii Rozwoju gminy Liszki oraz zmianami Planu Rozwoju Lokalnego. Może być też uzupełniana o nowe inwestycje służące społeczności gminy.

4. PLANY MIEJSCOWE

4.1. OBSZARY DO OBJĘCIA PLANAMI

Na mocy art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717) plan miejscowy sporządza się obowiązkowo, jeżeli wymagają tego przepisy odrębne.

Biorąc pod uwagę wymogi ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, wymogi przepisów odrębnych oraz istniejące na terenie gminy uwarunkowania, a w szczególności fakt, że cała gmina posiada obowiązujące plany miejscowe, przyjmuje się, że na terenie gminy Liszki nie zachodzi konieczność realizacji planu miejscowego z powodu jego braku.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, na terenie gminy Liszki, obowiązek ten dotyczy terenów rolnych lub leśnych, dla których w niniejszym studium wskazano inny kierunek zagospodarowania przestrzennego niż rolny lub leśny, a które dotychczas nie uzyskały zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne. Tereny takie występują we wszystkich miejscowościach gminy. Na rysunku *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* zaznaczono te tereny, które nie były przewidywane do zainwestowania w obowiązujących obecnie planach miejscowych, a w niniejszym dokumencie Studium znalazły się w terenach, w których zainwestowanie zostało dopuszczone. Szczegółowe granice terenów, dla których powstanie obowiązek sporządzenia wniosku rolnego lub leśnego wyznaczone zostaną w planach miejscowych, po analizie klasy bonitacyjnej i powierzchni poszczególnych kompleksów.

Zgodnie z ustawą *o przeznaczaniu gruntów rolnych do zalesienia* w planie miejscowym wyznacza się tereny, które mogą być przeznaczone do zalesienia w trybie tej ustawy. Występują one we wszystkich sołectwach. W Studium wskazuje się tereny, na których zalesienia zostają dopuszczone. Szczegółowe granice terenów przeznaczonych do zalesienia wyznaczone zostaną w planach miejscowych, m. in. po analizie wniosków, spadków terenu, klas bonitacyjnych gleb.

Zgodnie z art. 44 ust.1 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* do planu miejscowego wprowadza się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Na terenie gminy Liszki nie występują obecnie inwestycje, dla których niezbędne byłoby opracowanie nowego planu miejscowego. Sytuacja taka może nastąpić dla obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska w Balicach.

Główną zasadą, którą powinna kierować się Rada Gminy wybierając w przyszłości tereny, dla których opracować miano by zmiany planów miejscowych, jest możliwość zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej oraz realna możliwość uzbrojenia tego terenu.

4.2. MINIMALNY ZAKRES MERYTORYCZNY PLANÓW

Minimalny zakres merytoryczny planów zgodny być musi z przepisami odrębnymi i dostosowany do problematyki planu.

W trakcie opracowania poszczególnych planów za niezbędne uznać należy:

- wykreowanie centrum administracyjno-usługowego gminy oraz poszczególnych miejscowości,
- zagadnienia ochrony środowiska przyrodniczego,
- zagadnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu,
- wykreowanie terenów rozwoju aktywności gospodarczej,
- zapewnienie powiązań transportowych i infrastrukturalnych pozwalających na zachowanie ich ciągłości.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usług publicznych obowiązuje:

- dbałość o skalę oraz formę nowo realizowanych i przekształcanych obiektów usług publicznych i usług sakralnych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych indywidualnych regulacji dotyczących gabarytów dla poszczególnych obiektów o takiej funkcji.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych obowiązuje:

- zapewnienie ochrony wyznaczonych w Studium obiektów cennych i zabytkowych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających między innymi:
 - zakazu tworzenia konkurencyjnych, zwłaszcza negatywnych, dominant w ich otoczeniu,
 - zasady kształtowania zabudowy w ich sąsiedztwie, poprzez wskazanie m.in. gabarytu, formy, linii zabudowy,
 - sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty wartości kulturowych;

- zapewnienie ochrony ekspozycji z wyznaczonych w Studium punktów i ciągów widokowych poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących usytuowania i ograniczenia gabarytów nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy w ich sąsiedztwie;
- wyznaczenie i ochrona w planach miejscowych lokalnych, atrakcyjnych otwarc widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień;
- wprowadzanie w otoczeniu nowo realizowanej zabudowy zieleni urządzonej;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków;
- zachowanie powierzchni biologicznie czynnej oraz odległości nowej zabudowy od cieków, zgodnie z ustaleniami Studium
- wskazanie w planach miejscowych terenów przewidzianych do zalesień, w obrębie terenów predysponowanych do zalesień wskazanych w studium.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- zapewnienie docelowo pełnej obsługi terenów mieszkaniowych poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

Za niezbędne uznaje się wprowadzenie do planów miejscowych ustaleń dotyczących:

- ochrony obiektów i obszarów objętych ochroną prawną oraz obszarów projektowanych do objęcia ochroną prawną w szczególności obszaru NATURA 2000,
- obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska kraków Balice, zgodnie z uchwałą sejmiku WM nr XXXII/470/09,
- określenia przedsięwzięć i usług dopuszczonych do realizacji w szczególności w terenach usługowych i produkcyjnych,
- zasad ochrony wód podziemnych, w szczególności wód położonych w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 450 „Dolina rzeki Wisły” oraz GZWP nr 326 „Krzeszowice – Pilica”, a także w strefach sanitarnych ujęć wody pitnej,
- zakazu zabudowy kubaturowej w odległości mniejszej niż 10 m od brzegów rzek, potoków (z wyjątkiem obiektów wodnych, gospodarki wodnej i leśnej),
- zakazu lokalizacji zabudowy mieszkalnej oraz zakładów produkujących i przechowujących środki spożywcze w odległości mniejszej niż 50m od cmentarzy,

- zapewnienia dostawy wody z sieci wodociągowej do budynków zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 150m od cmentarzy,
- ochrony przeciwpożarowej, przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych na zasadach określonych w przepisach szczególnych,
- minimalnej wielkości działek zgodnie z zapisami studium. Minimalne wielkości działek wskazane w studium, nie obowiązują w przypadku dokonywania podziałów pod drogi, ulice, place, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, podziałów mających na celu powiększenie działek macierzystych,
- wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy (iloraz dopuszczonej do zainwestowania powierzchni do powierzchni działki/działek objętych inwestycją położonych w terenach budowlanych) zgodnie z zapisami studium,
- wskaźnika minimalnej wielkości powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami studium,
- określenia maksymalnej powierzchni rzutu budynku usługowego lub powierzchni użytkowej obiektów usługowych, w szczególności w terenach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych,
- indywidualnych zasad kształtowania architektury i zagospodarowania terenu dla obiektów usług publicznych i sakralnych (nie obowiązują wskaźniki zawarte w poniżej zamieszczonej tabeli dla poszczególnych kategorii terenów),
- parametrów dachów (zachowanie symetrii połaci, kąt nachylenia połaci, materiał, kolorystyka, zasady doświetlenia),
- ograniczeń w zakresie zasad kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenów wynikających z położenia w Parkach Krajobrazowych,
- dla terenów o szczególnym znaczeniu w kształtowaniu ładu przestrzennego maksymalnej powierzchni rzutu budynków dla budynków mieszkalnych i usługowych lub powierzchni użytkowej,
- ograniczenie wysokości zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej oraz wielorodzinnej do 4 mieszkań do 9m.
- wprowadzenie w planach miejscowych ustaleń dotyczących gabarytów oraz wysokości zabudowy, dla pozostałych rodzajów zabudowy,
- ograniczeń dotyczących sposobu użytkowania gruntu w strefach technicznych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (np. zakazu sadzenia drzew),
- zgodności parametrów technicznych dróg i ich przekrojów poprzecznych z przepisami odrębnymi,
- minimalnej ilości miejsc parkingowych dla nowo realizowanych obiektów:
 - ❖ dla zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej i wielorodzinnej, - co najmniej 1 miejsce parkingowe/postojowe na 1 mieszkanie,

- ❖ dla administracji, zabudowy usługowej, produkcyjnej i rzemieślniczej - do ustalenia w planach w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, jednak nie mniej niż 2 miejsca na 10 zatrudnionych.

Podane wartości mogą zostać skorygowane w planach miejscowych w wyniku uwzględnienia specyfiki miejsca (lub inwestycji) którego bezpośrednio dotyczą.

Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne:

Tab. 19. Wskaźniki urbanistyczne określone w projekcie Studium

kategoria terenu	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy (pow. zabudowy do pow. części budowlanej działki)	minimalny % powierzchni biologicznie czynnej	minimalna wielkość nowo wydzielanych działek dla zabudowy mieszkaniowej (m ²)	maksymalna wysokość zabudowy (m)
CA	0,50	30	600	-
MN1	0,50	25	1000	9
MN2	0,50	25	800	9
MN3	0,20	50	1800	9
MU1	0,40	15	1000	9
MU2	0,50	15	800	9
MU3	0,40	30	1000	9
UP	0,60	30	-	-
U1	0,70	20	-	-
U2	0,40	20	-	-
U3	0,40	20	-	-
U/P	-	25	-	-
UC/P	-	30	-	-
US1	0,25	-	-	-
US2	-	-	-	-
UTS	0,30	40	-	-
RM	0,35	30	-	-

Źródło: opracowanie własne

Dopuszcza się odstępstwa od ww. wskaźników dla terenów, na których obowiązują obecnie plany miejscowe, w zakresie dostosowania do wskaźników z planów.

Dopuszcza się korektę ww. wskaźników w planach miejscowych w wyniku uwzględnienia warunków wynikających z istniejącego stanu zagospodarowania terenu, którego bezpośrednio dotyczą.

5. DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN

Dopuszcza się zmiany zasięgu przestrzennego obszarów określających kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w zakresie ustaleń dla poszczególnych obszarów w planach miejscowych w stosunku do ustaleń Studium, pod warunkiem zachowania zgodności z określonymi w niniejszym Studium celami rozwoju, w następujących sytuacjach:

- konieczności dostosowania do istniejących podziałów nieruchomości,
- konieczności intensyfikacji zabudowy (ze względu na stopień obecnego zainwestowania) w wyznaczonych na rysunku studium centrach poszczególnych miejscowości; W wyznaczonych na rysunku studium centrach poszczególnych miejscowości dopuszcza się zwiększenie w planach intensywności zabudowy do 20 % oraz zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o nie więcej niż 20%,
- konieczności lokalizacji infrastruktury technicznej oraz lokalizacji dróg publicznych i gminnych nie będących drogami publicznymi,
- konieczności realizacji inwestycji celu publicznego,
- konieczności dostosowania granic poszczególnych obszarów do istniejącej rzeźby terenu – dopuszcza się korektę zasięgu obszarów wyznaczonych w Studium o nie więcej niż 20m,
- konieczności wyznaczenia w obrębie poszczególnych kategorii obszarów terenów o funkcji jednorodnej (np. wyznaczenie w terenach MU terenów usługowych lub wyłącznie z zabudową jednorodzinną),
- konieczności dostosowania granic poszczególnych obszarów ustalonych w Studium do zmian w przepisach odrębnych,
- przebudowy i rozbudowy istniejącej zabudowy oraz dobudowy zabudowy gospodarczej i garaży w przypadkach, gdy nie ma możliwości zachowania ustaleń dla poszczególnych typów terenów z przyczyn technicznych,
- konieczności dostosowania do zasad kształtowania zabudowy zasad ustalonych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków przez właściwy organ nadzoru konserwatorskiego.

Ponadto:

- We wszystkich terenach dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.
- We wszystkich terenach dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium dróg publicznych i wewnętrznych.
- We wszystkich terenach budowlanych dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych terenów dla realizacji usług publicznych.

- Ze względu na ochronę zasobów krajobrazowych w terenach CA realizacja nowych sieci elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych powinna być wykonywana w wersji kablowej.
- We wszystkich terenach R1, RE, ZN dopuszcza się wprowadzanie zalesień z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ustaleń dla poszczególnych kategorii terenów oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.
- We wszystkich terenach utrzymuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej remontów i przebudowy. Rozbudowę oraz budowę nowej zabudowy dopuszcza się pod warunkiem zgodności z ustaleniami określonymi dla poszczególnych obszarów w ramach określonych kierunków rozwoju.
- W terenach usługowych dopuszcza się wprowadzenie działalności produkcyjnej związanej z prowadzonymi usługami podstawowymi.
- We wszystkich terenach dopuszcza się wprowadzanie ograniczeń dotyczących zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników urbanistycznych mających na celu zachowanie jednorodności danego układu przestrzennego,
- Dopuszcza się aktualizację spisu obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków (w trybie określonym w przepisach szczególnych bez konieczności zmiany studium).
- Dopuszcza się zmiany przebiegu tras komunikacyjnych i ich klas funkcjonalnych.
- Dopuszcza się wskazanie w planie miejscowym lokalizacji cmentarza dla zwierząt z zachowaniem wymogów wynikających z przepisów odrębnych.

6. ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA I OBSZARY PROBLEMOWE

6.1. OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA

Na podstawie analizy istniejącego zainwestowania oraz w związku z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje się, że (jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem obiektu), następujące istniejące i planowane obiekty na terenie gminy Liszki mogą wymagać ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania :

- przebudowywana autostrada,
- istniejące linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 220 i 110 kV,

W dniu 25.05.2009 Sejmik Województwa Małopolskiego podjął uchwałę (uchwała nr XXXII/470/09) o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Kraków – Balice. Obszar podzielony został na 3 strefy wyznaczone w oparciu o izolację hałasu:

- 1) strefę A, której granicę wyznacza od zewnątrz maksymalny zasięg izolacji hałasu nocnego $L_N = 50$ dB lub izolacji hałasu $L_{DWN} = 60$ dB, od wewnątrz granica lotniska.
- 2) strefę B, której granicę wyznacza od zewnątrz izolacja $L_{DWN} = 55$ dB, od wewnątrz maksymalny zasięg izolacji $L_N = 50$ dB, $L_{DWN} = 60$ dB lub granica lotniska;
- 3) strefę C, której granicę wyznaczają izolacje hałasu $L_N = 45$ dB, od wewnątrz maksymalny zasięg izolacji $L_{DWN} = 55$ dB.

Zgodnie z uchwałą, w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się następujące ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów:

- 1) w strefie A - zakaz lokalizowania i budowy:
 - a) nowych obiektów zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, szpitali, domów opieki społecznej, oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci młodzieży, lokalizacji terenów rekreacyjno-wypoczynkowych poza miastem;
 - b) zakaz zmiany funkcji budynków z niemieszkalnych na mieszkalne;
- 2) w strefie B - zakaz lokalizowania i budowy nowych obiektów szpitali, domów opieki, oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży;

- 3) w strefie C - zakaz lokalizowania i budowy nowych obiektów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży - działających w porze nocnej.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy:

- 1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów - zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. Nr 156 z 2006 roku, poz. 1118 z późn. zm.) i przepisami wykonawczymi;
- 2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach - zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. Nr 156 z 2006 roku, poz. 1118 z późn. zm.) i przepisami wykonawczymi.

6.2. TERENY ZAMKNIĘTE

Na terenie gminy występują tereny zamknięte określone w przepisach odrębnych (tereny wojskowe i portu lotniczego w Balicach). Tereny te zaznaczone zostały na załącznikach graficznych.

6.3. OBSZARY PROBLEMOWE

Na podstawie analizy istniejącego zainwestowania oraz w związku z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje się że następujące obszary zakwalifikowane mogą zostać jako obszary problemowe:

- 1) tereny położone wokół lotniska, szczególnie na terenie sołectwa Morawica i Chrosna,
- 2) tereny położone w strefach technicznych linii 220kV i 110 kV,
- 3) tereny położone w strefach kontrolowanych gazociągu wysokoprężnego,
- 4) tereny wzdłuż projektowanej obwodnicy Liszek.

**CZĘŚĆ TRZECIA – SYNTEZA I
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH
ROZWIĄZAŃ**

1. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA STUDIUM

Położenie gminy Liszki w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa sprawia, że pozostaje ona pod bardzo silnym wpływem procesów urbanizacyjnych. Zachodnia część gminy, stanowi obecnie jeden z obszarów o najszybszym procesie urbanizacyjnym w strefie podmiejskiej Krakowa. Wschodnia część gminy posiada obecnie charakter wiejski. Jednakże również ona (choć w nieco mniejszym stopniu) jest poddawana coraz silniejszej presji budowlanej, zarówno mieszkaniowej, jak i usługowej.

Niewątpliwie, jednym z podstawowych czynników determinujących rozwój gminy, jest dobra dostępność komunikacyjna. Dominującą arterią jest autostrada (nie mająca istotnego znaczenia w obsłudze komunikacyjnej gminy) oraz droga wojewódzka 780. W obsłudze gminy ważną rolę spełnia również 12 dróg powiatowych.

Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie transportu zbiorowego zarówno przez krakowskie MPK, PKS, jak i przez prywatnych przewoźników, co powoduje łatwą dostępność szczególnie do Krakowa.

Gmina Liszki jest szczególnie atrakcyjną do zamieszkania jednostką podmiejską również ze względu na walory krajobrazowe. Znajdując się w Parkach Krajobrazowych i ich otulinie, posiada krajobraz, który uatrakcyjnia teren zarówno dla inwestorów, jak i dla potencjalnych mieszkańców. Polityka kształtowania krajobrazu przyrodniczego gminy będzie zintegrowana z polityką kształtowania krajobrazu kulturowego, w której szczególnej ochronie podlegają obiekty i zespoły wpisane do rejestru zabytków.

Głównymi elementami ograniczającymi rozwój przestrzenny są elementy podlegające ochronie prawnej (pomniki przyrody, lasy ochronne, strefy ochrony sanitarnej ujęcia wody z rz. Sanki). Warunki naturalne zdeterminowały układy przestrzenne wsi. Układ zabudowy rozwija się wzdłuż dróg. Brak naturalnych barier sprawia, że dla zabudowy nie ma większych ostrych przeszkód terenowych.

Zadowolający stan infrastruktury technicznej oraz planowana modernizacja i rozbudowa sieci są dodatkowym atutem gminy, jako jednostki atrakcyjnej inwestycyjnie.

W trakcie procedury, po ogłoszeniu informacji o przystąpieniu do zmiany Studium, do Urzędu Gminy Liszki wpłynęło 1251 wniosków, dotyczących 1977 działek leżących w granicach administracyjnych gminy. Blisko 95% z nich dotyczyła możliwości przekwalifikowania działek na budowlane – mieszkaniowe, bądź mieszkaniowo-usługowe, kilka wniosków - możliwości zalesienia. Silna presja właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Liszki wskazuje na stale nasilające się procesy suburbanizacyjne. Odnotowywane w ubiegłych latach stale dodatnie, wysokie saldo migracji wewnętrznych oraz rozwój liczby podmiotów gospodarczych lokalizowanych na terenie gminy, wiąże się w istotny sposób ze wzrostem wysokości dochodów gminy, spadkiem bezrobocia, a co za tym idzie z poprawą poziomu życia

miejscowej ludności. Bliskość Krakowa i dogodne połączenie w stronę Śląska, stanowiące duży rynek zbytu, sprzyja rozwojowi przedsiębiorstw.

Kształtując strukturę przestrzenną gminy Liszki skupiono się na kompleksowej analizie elementów zarówno determinujących, jak i ograniczających rozwój gminy. Silna presja na tereny zlokalizowane w strefie podmiejskiej wielkiego ośrodka centralnego jest zjawiskiem naturalnym. W Studium uwzględniono zarówno potrzeby właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy, jak i potrzebę ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

2. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

W dniu 02.08.2007 r. Rada Gminy Liszki podjęła Uchwałę nr XI/82/07 o przystąpieniu do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki, zwanego dalej Studium, uchwalonego uchwałą Rady Gminy Liszki nr XXXIII/257/98 z dnia 28.05.1998 r. wraz ze zmianą zatwierdzoną Uchwałą Rady Gminy Liszki nr XXXVIII/353/06 z dnia 27.04.2006r. Studium jest dokumentem mającym na celu określenie polityki przestrzennej gminy oraz lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. |

Przyjęte w studium przez Radę Gminę cele rozwoju jak i kierunki rozwoju, mają na celu stworzenie warunków pozwalających na ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych przy równoczesnym stworzeniu możliwości rozwoju gminy, w szczególności zapewnieniu drożności komunikacyjnej w nowo wyznaczonych terenach przewidywanych do zainwestowania. W Studium wyznacza się nowe tereny pod zabudowę pomimo, że w obecnie obowiązujących planach miejscowych wyznaczone rezerwy terenów budowlanych stanowią na ten moment rezerwę wystarczającą, co potwierdzają przedstawione poniżej bilanse sporządzone na potrzeby Studium.

Poniżej, w tabelach, przedstawiono: gęstość zaludnienia gminy Liszki wg sołectw; szacunkowy bilans terenów przeznaczonych do zainwestowania we wszystkich obowiązujących planach miejscowych; bilans rezerw w przeliczeniu na mieszkańca w poszczególnych sołectwach oraz bilans terenów mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych przeznaczonych do zainwestowania w projekcie Studium wg przeznaczenia terenu.

Tab. 20. Gęstość zaludnienia gminy Liszki (stan na 31.12.2007r.)

Sołectwo	Liczba ludności (31.12.2007)	% ogółu mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	% ogólnej powierzchni gminy	Gęstość zaludnienia (os./ha)
Baczyn + Mników	164 + 1113	1,1 + 7,2	919,1	12,8	1,4
Budzyń	316	2,0	126,2	1,8	2,5
Cholerzyn	981	6,4	817,3	11,3	1,2
Chrosna	486	3,2	194,7	2,7	2,5
Czułów	1152	7,5	770,5	10,7	1,5
Jeziorzany	860	5,6	259,8	3,6	3,3
Kaszów	2016	13,1	834,6	11,6	2,4
Kryspinów	1383	9,0	489,6	6,8	2,8
Liszki	1895	12,3	592,6	8,2	3,2
Morawica	986	6,4	667,8	9,3	1,5
Piekary	1459	9,5	464,5	6,4	3,1
Rączna	1754	11,4	801,9	11,1	2,2
Ściejowice	813	5,3	266,9	3,7	3,1
GMINA OGÓŁEM	15378	100	7205,5	100	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Liszki

Tab. 21. Bilans terenów przeznaczonych do zainwestowania

Sołectwo	tereny zainwestowane wg inwentaryzacji (ha)	tereny do zainwestowania wg mpzp 2007 (ha)	rezerwa terenów do zainwestowania (ha)	powierzchnia sołectwa (ha)	% pow. sołectwa przewidywany w mpzp do zainwestowania
Baczyn + Mników	45,42	168,85	123,43	919,1	18,37
Budzyń	9,72	65,56	55,84	126,2	51,95
Cholerzyn	41,7	334,2	292,5	817,3	40,89
Chrosna	13,71	47,67	33,96	194,7	24,48
Czułów	34,37	125,32	90,95	770,5	16,26
Jeziorzany	10,29	59,85	49,56	259,8	23,04
Kaszów	58,08	142,2	84,12	834,6	17,04
Kryspinów	38,54	158,2	119,66	489,6	32,31
Liszki	42,98	237,88	194,9	592,6	40,14
Morawica	36,89	107,4	70,51	667,8	16,08
Piekary	35,82	142,9	107,08	464,5	30,76
Rączna	53,89	219,4	165,51	801,9	27,36
Ściejowice	19,18	74,54	55,36	266,9	27,93
GMINA OGÓŁEM	440,59	1883,97	1443,38	7205,5	26,15

Źródło: opracowanie własne

* za tereny przeznaczone do zainwestowania przyjęto w poniższym bilansie tereny mieszkaniowe, mieszkaniowo – usługowe, usług komercyjnych i publicznych, usług sportu, tereny przemysłowe, baz i składów

Tab. 22. Bilans rezerw w przeliczeniu na mieszkańca w poszczególnych sołectwach

Sołectwo	tereny do zainwestowania wg mpzp (ar/os.)	tereny zainwestowane wg inwentaryzacji (ar/os.)	rezerwa terenów do zainwestowania (ar/os.)
Baczyn + Mników	13,22	3,56	9,66
Budzyń	20,75	3,08	17,67
Cholerzyn	34,07	4,26	29,81
Chrosna	9,80	2,81	6,99
Czułów	10,88	2,99	7,89
Jeziorzany	6,96	1,2	5,76
Kaszów	7,05	2,88	4,17
Kryspinów	11,44	2,79	8,65
Liszki	12,55	2,27	10,28
Morawica	10,89	3,74	7,15
Piekary	9,79	2,45	7,34
Rączna	12,50	3,06	9,44
Ściejowice	9,17	2,36	6,81
GINA OGÓŁEM	12,25	2,86	9,39

Źródło: opracowanie własne

* za tereny przeznaczone do zainwestowania przyjęto w poniższym bilansie tereny mieszkaniowe, mieszkaniowo – usługowe, usług komercyjnych i publicznych, usług sportu, tereny przemysłowe, baz i składów

Tab. 23. Bilans terenów mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych przeznaczonych do zainwestowania w projekcie Studium wg przeznaczenia terenu

Lp.	Przeznaczenie	Powierzchnia gminy (ha)	Przyrost terenów do zainwestowania w stosunku do obowiązujących planów miejscowych	Tereny do zainwestowania w projekcie studium w stosunku do powierzchni gminy	
			(ha)	(ha)	%
1	2	3	4	6	7
1.	CA		1,93	21,41	0,3
2.	MN1–MN3		277,74	1027,03	14,3
3.	MU1–MU3		180,30	1075,90	14,9
4.	UP		-	24,32	0,4
5.	UK		-	3,66	0,0
6.	U1–U3		32,06	62,95	0,9
7.	U/P		63,01	195,67	2,7
8.	UC/P		20,86	103,38	1,4
9.	CAŁA GMINA	7 203	575,90	2514,32	34,9

Źródło: opracowanie własne

* w bilansie nie uwzględniono terenów sportu i rekreacji

Z powyższych zestawień wynika, że rezerwa terenów przeznaczonych do zainwestowania w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w stosunku do terenów zainwestowanych (wg przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej) wynosi blisko 1,5 tys. ha, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy Liszki daje ponad 9 ar/os. W obecnie sporządzanym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Liszki, przyrost terenów mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych w stosunku do obowiązujących planów miejscowych wynosi ok. 550 ha (największy przyrost notuje się w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – blisko połowa ogółu przyrostu). Nie przeprowadzono szczegółowych analiz, dotyczących przyrostu terenów przeznaczonych do zainwestowania w stosunku do obecnie obowiązującego Studium, jednak szacuje się, że wynosi on ok. 250 ha - nie wydaje się być więc zbyt wysoki, w odniesieniu do innych gmin strefy podmiejskiej Krakowa.

3. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Ustalenia Studium składają się z:

Ustalenia Studium składają się z:

1. Uchwały Rady Gminy w sprawie uchwalenia Studium,
2. Tekstu Ustaleń Studium – załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy,
3. Rysunku: Kierunki zagospodarowania przestrzennego – Załącznik Nr 2 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000,
4. Rysunku: Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – Załącznik Nr 3 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000.
5. Rysunku: Uwarunkowania rozwoju – Załącznik Nr 4 do Uchwały Rady Gminy - mapa w skali 1:10 000.

MISJA GMINY LISZKI

Uwzględniając położenie gminy, jej walory przyrodniczo-krajobrazowe, ukształtowanie terenu warunkujące możliwości inwestycyjne dla różnych form działalności gospodarczej, a także uwarunkowania rozwoju oraz zamierzenia samorządu i aspiracje społeczności lokalnej, przyjmuje się, że głównym celem - misją rozwoju gminy będzie:

Misja wewnętrzna gminy Liszki:

Gmina Liszki wykorzystuje swoją gospodarczą i turystyczną przewagę konkurencyjną, wynikającą z bliskości ważnego szlaku komunikacyjnego oraz dużego ośrodka naukowo-gospodarczego, przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i wysokiej jakości życia mieszkańców

Misja zewnętrzna gminy Liszki:

Gmina Liszki – efektywny biznes i udany wypoczynek

CELE STRATEGICZNE

Do **strategicznych celów rozwoju** Gminy Liszki, zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Liszki na lata 2008-2013, należą:

- 1) Zrównoważony rozwój gospodarczy Gminy Liszki;
- 2) Rozwój turystyki;
- 3) Zapewnienie europejskich warunków życia mieszkańców Gminy Liszki;
- 4) Zachowanie walorów środowiska naturalnego.

KIERUNKI ROZWOJU

Koncepcja rozwoju przestrzennego gminy Liszki zakłada zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni gminy, mające na celu stworzenie warunków umożliwiających osiągnięcie założonych celów rozwoju.

Rozwój przestrzenny poszczególnych jednostek osadniczych przebiegać będzie w oparciu o następujące zasady:

- a) **zasadę zrównoważonego rozwoju** ,
- b) **zasadę samorządności lokalnej** na poziomie poszczególnych sołectw z uwzględnieniem priorytetów na rzecz społeczności gminy, szczególnie w odniesieniu do celów publicznych;

c) **dbałości o ład przestrzenny** wyrażający się w następujących zasadach wykorzystania przestrzeni:

- ograniczania rozpraszania zainwestowania,
- podnoszenia standardu poszczególnych jednostek osadniczych szczególności w zakresie dostępności komunikacyjnej i wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- kształtowania przestrzeni publicznych, szczególnie w historycznych centrach wsi,
- ochrony i eksponowania tych elementów zagospodarowania przestrzennego, które służą zachowaniu dziedzictwa kulturowego i świadczą o tożsamości i lokalnej odrębności.

Przyjmując za podstawę rozwoju przestrzennego gminy przytoczone powyżej zasady, w studium wyodrębnione zostają poszczególne kategorie obszarów predysponowane dla różnych rodzajów użytkowania. Ustala się następujące kierunki przekształceń i rozwoju przestrzennego:

CA – Obszar kształtowania centrum administracyjno usługowego gminy
MN1-MN3 – Obszary kształtowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

MU1 – MU3 – Obszary kształtowania zabudowy mieszkaniowo-usługowej

UP – Obszar koncentracji usług publicznych

UK – Obszar obiektów sakralnych

U1 – U3 – Obszary kształtowania zabudowy usługowej

U/P – Obszar kształtowania zabudowy usługowo - produkcyjnej

UC/P – Obszar koncentracji działalności usługowo – produkcyjnej

US1,US2 – Obszary usług sportu

UTS – Obszar usług turystyki i rekreacji

PG – Obszar eksploatacji górniczej

RM – Obszar zabudowy zagrodowej

R1 – Obszar terenów rolnych

R2 – Obszar terenów rolnych – rezerwa pod zbiornik retencyjny

RE – Obszar terenów rolnych o szczególnym znaczeniu ekologicznym

ZP – Obszary zespołów dworsko – parkowych

ZE1 – ZE3 – Obszary zieleni o funkcjach ekologicznych i ochronnych

ZN – Obszar zieleni nieurządzonej i izolacyjnej

ZR1, ZR2 – Obszary zieleni rekreacyjnej

ZL – Obszar terenów leśnych

ZD – Obszar zieleni działkowej

ZC – Obszar cmentarzy

WS – Obszar wód śródlądowych

TZ – Tereny zamknięte

E, G, W, K, T – Obszary inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i komunalnej:

E – elektroenergetyka

G – gazownictwo

W – wodociągi

K – kanalizacja

- T – telekomunikacja
- K... – Tereny komunikacji (KDD, KDL1, KDL2, KDZ1, KDZ2, KDG1, KDG2, KDA).
- KU1, KU2, KU3 – Tereny komunikacji- parkingi
- KL – Tereny komunikacji - lotnisko

Szczegółowe ustalenia dla poszczególnych kategorii terenów zawarto w części II studium.

POLITYKA PRZESTRZENNA

W CELU OSIĄGNIĘCIA PRZYJĘTYCH CELÓW ROZWOJU, W DOKUMENCIE STUDIUM OKREŚLONE ZOSTAŁY DZIAŁANIA (TZW. POLITYKI) JAKIE GMINA POWINNA PROWADZIĆ W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZIN GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ:

- Polityka kształtowania zabudowy mieszkalnej,
- Polityka wyposażenia gminy w infrastrukturę społeczną i komunalną,
- Polityka kształtowania zabudowy związanej z aktywnością gospodarczą,
- Polityka ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego,
- Polityka ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego,
- Polityka kształtowania systemu transportowego,
- Polityka w zakresie infrastruktury technicznej,
- Polityka gospodarki gruntami, w tym polityka kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- Polityka gminy na terenach osuwiskowych i narażonych na niebezpieczeństwo powodzi,
- Polityka w zakresie kształtowania obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

OBIEKTY I ELEMENTY PODLEGAJĄCE OCHRONIE PRAWNEJ

w zakresie ochrony środowiska kulturowego

- ZESPÓŁ PAŁACOWY SUSKICH, wł. spadkobiercy poprzedniego właściciela, nr rejestru A-5 (Kryspinów):

- ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY nr rejestru A-496 (Mników),
- ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. BARTŁOMIEJA, nr rejestru A-169 (Morawica),
- ZESPÓŁ DWORSKI JAWORSKICH-POTOCKICH, nr rejestru A-656 (Morawica),
- ZESPÓŁ PAŁACOWY, nr rejestru A-484, wł. Skarb Państwa (Piekary),
- ZESPÓŁ DWORSKI, nr rejestru A-144, wł. Maja Gubernat (Ściejowice),
- KAPLICA, nr rejestru A-4/M wł. Zgromadzenie Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści (Czułów).

Szczegółowy spis obiektów objętych ochroną w poszczególnych zespołach, zawarto w cz. II w rozdziale 3.5.2

w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego

Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych

Na terenie gminy położone są Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy (Rozporządzenie Nr 81/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r.) oraz Tenczyński Park Krajobrazowy (Rozporządzenie Nr 83/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 17 października 2006 r.). Bielańsko-Tyniecki Park Krajobrazowy obejmuje znaczne tereny wschodniej i południowo-wschodniej części gminy, natomiast Tenczyński Park Krajobrazowy obejmuje jej północno-zachodnią część, w tym duże kompleksy leśne położone na terenie Garbu Tenczyńskiego. Pozostała część gminy leży w ramach otuliny Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych.

Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Liszki zlokalizowane zostały dwa rezerваты przyrody. Pierwszym z nich jest rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska" obejmujący obszar gruntu o powierzchni 20,89 ha w miejscowościach Mników i Czułów. Rezerwat przyrody "Dolina Mnikowska" został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 stycznia 1963 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych malowniczego wąwozu skalnego z licznymi osobliwościami przyrody nieożywionej i żywej.

Drugim jest rezerwat przyrody "Zimny Dół" obejmujący obszar o łącznej powierzchni 2,22 ha, położony we wsi Czułów. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych charakterystycznych form skalnych związanych z procesami zboczowymi i krasowymi, a także wyjątkowo dorodnych, kwitnących i owocujących okazów bluszczu (*Hedera helix*). Na terenie rezerwatu istnieją zbiorowiska roślinne chronione jako priorytetowe dla ochrony środowiska całej Europy (wg Dyrektywy Habitatowej Unii Europejskiej). Na terenie rezerwatu są również siedliska podlegające ochronie na podstawie

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001r. Rezerwat przyrody "Zimny Dół" został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 lipca 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody.

Pomniki przyrody

Spośród wymienionych w tabeli pomników, pierwsze 8 pomników przyrody ustanowionych zostało Rozporządzeniem nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie pomników przyrody na terenie województwa krakowskiego.

Tab. 24. Pomniki przyrody w gminie Liszki

Lp.	Numer rejestru	Obiekt	Sołectwo	Lokalizacja
1	16/1	staw	Czułów	wypełniający lej krasowy
2	16/2	Skalka „Okrażek”	Piekary	w przełomie Wisły
3	16/4	Miłorząb	Piekary	w parku
4	16/5	Jesion wyniosły	Piekary	w parku
5	16/6	Katalpa wielokwiatowa	Piekary	w parku
6	16/7	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
7	16/8	Dąb szypułkowy	Piekary	w parku
8	16/9	Jaskinia-uroczysko	Kryspinów	
9	131	Źródło	Mników	dolina Sanki – działka nr 11/2

Źródło: Informacje Wydziału Środowiska i Rolnictwa Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

Ostatni obiekt, źródło wypływające z wapieni skalistych i płytowych oraz margli malmu (jura), o wydajności 3-4 l/s, uznany został za pomnik przyrody na mocy Rozporządzenia nr 7 Wojewody Małopolskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody oraz uchylecia uznania za pomniki przyrody na terenie województwa małopolskiego (Małop. 04.85.1086).

Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej

Na obszarze gminy Liszki znajduje się jeden obiekt przyrody nieożywionej który uznany został za stanowisko dokumentacyjne na mocy Rozporządzenia Nr 32 Wojewody Krakowskiego z dnia 16 listopada 1998 r. w sprawie objęcia ochroną, w formie stanowisk dokumentacyjnych, obiektów na terenie województwa krakowskiego. Jest nim odsłonięcie wapieni jurajskich w ścianie starego kamieniołomu oraz w skalistym stoku (w przedłużeniu tej ściany) na lewym brzegu doliny Wisły, na północno-wschodnim krańcu wzgórza Stróżnica w Piekarach. Jest to

obiekt unikalny ze względu na połączenie dwóch podstawowych odmian facjalnych jury krakowskiej: wapieni ławicowych i skalistych.

Lasy ochronne - Na mocy decyzji nr 156/1458 Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2002r. uznane zostały za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni łącznej 5784 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Krzeszowice. Na terenie gminy Liszki lasy te zajmują powierzchnię około 252 ha. Granice lasów ochronnych zostały wyznaczone na załączniku graficznym.

ECONET

Korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym jest korytarz sieci ECONET Dolina górnej Wisły (26M). Gmina Liszki została również częściowo objęta obszarem węzłowym sieci ECONET – PL o znaczeniu krajowym Obszar Krakowski (16K).

Projektowany obszar NATURA 2000

Część gminy Liszki położona w dolinie Sanki (wskazana na załączniku nr 2) zaliczona została do specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000. Od dnia przekazania listy proponowanych obszarów NATURA 2000 do Komisji Europejskiej, obszary te traktowane będą tak samo jak obszary już wyznaczone. W związku z powyższym, na terenie tym obowiązywać będą przepisy szczególne dotyczące ochrony obszaru NATURA 2000, w szczególności zakaz działań mogących w znaczny sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpływając negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Strefa ochrony sanitarnej ujęcia wody z rzeki Sanki – teren ochrony pośredniej wewnętrzny i zewnętrzny

Dla ujęcia wody na rzece Sance, ustanowiona została Decyzją Wojewody Krakowskiego **OS III 6210-1-29/96 z dnia 20.12.1996 r.** strefa ochronna (obszar wewnętrzny i zewnętrzny).

Na obszarze strefy ochronnej wprowadzono szereg zakazów i nakazów w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody. Nakazy i zakazy wymienione zostały w rozdziale 3.4.5

INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

INWESTYCJE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Na terenie gminy Liszki przewiduje się realizację wymienionych poniżej inwestycji celu publicznego. Lista ta może być modyfikowana w związku z pojawieniem się nowych potrzeb oraz nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

- budowa obwodnicy Liszek
- przebudowa drogi 780
- przebudowa dróg powiatowych wraz z budową chodników,
- rozbudowa lotniska w Balicach i utworzenie strefy ograniczonego użytkowania.

INWESTYCJE O ZNACZENIU LOKALNYM

W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Gminy Liszki na lata 2007 – 2015 przewiduje się realizację licznych inwestycji o znaczeniu lokalnym, w szczególności dotyczących układu komunikacyjnego, sieci infrastruktury technicznej, inwestycji z zakresu oświaty. Szczegółowe informacje na ten temat zawarto w rozdziałach 3.6.5. i 3.6.6. Lista inwestycji może być weryfikowana zgodnie ze zmianami Strategii Rozwoju gminy Liszki oraz zmianami Planu Rozwoju Lokalnego. Może być też uzupełniana o nowe inwestycje służące społeczności gminy.

PLANY MIEJSCOWE

MINIMALNY ZAKRES MERYTORYCZNY PLANÓW

Minimalny zakres merytoryczny planów zgodny być musi z przepisami odrębnymi i dostosowany do problematyki planu.

W trakcie opracowania poszczególnych planów za niezbędne uznać należy:

- wykreowanie centrum administracyjno-usługowego gminy oraz poszczególnych miejscowości,
- zagadnienia ochrony środowiska przyrodniczego,
- zagadnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu,
- wykreowanie terenów rozwoju aktywności gospodarczej,
- zapewnienie powiązań transportowych i infrastrukturalnych pozwalających na zachowanie ich ciągłości.

W zakresie kształtowania zabudowy dla nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy usług publicznych obowiązuje:

- dbałość o skalę oraz formę nowo realizowanych i przekształcanych obiektów usług publicznych i usług sakralnych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych indywidualnych regulacji dotyczących gabarytów dla poszczególnych obiektów o takiej funkcji.

W zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych obowiązuje:

- zapewnienie ochrony wyznaczonych w Studium obiektów cennych i zabytkowych, poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji określających między innymi:
 - zakazu tworzenia konkurencyjnych, zwłaszcza negatywnych, dominant w ich otoczeniu,
 - zasady kształtowania zabudowy w ich sąsiedztwie, poprzez wskazanie m.in. gabarytu, formy, linii zabudowy,
 - sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodujące utraty wartości kulturowych;
- zapewnienie ochrony ekspozycji z wyznaczonych w Studium punktów i ciągów widokowych poprzez wprowadzenie w planach miejscowych regulacji dotyczących usytuowania i ograniczenia gabarytów nowo realizowanej i przekształcanej zabudowy w ich sąsiedztwie;
- wyznaczenie i ochrona w planach miejscowych lokalnych, atrakcyjnych otwarc widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

W zakresie ochrony wartości przyrodniczych:

- ustalenie w planach zasad kształtowania terenów zielonych, w tym istniejących zadrzewień;
- wprowadzanie w otoczeniu nowo realizowanej zabudowy zieleni urządzonej;
- zachowanie obudowy biologicznej cieków;
- zachowanie powierzchni biologicznie czynnej oraz odległości nowej zabudowy od cieków, zgodnie z ustaleniami Studium.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- zapewnienie docelowo pełnej obsługi terenów mieszkaniowych poprzez sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

Za niezbędne uznaje się wprowadzenie do planów miejscowych ustaleń dotyczących:

- ochrony obiektów i obszarów objętych ochroną prawną oraz obszarów projektowanych do objęcia ochroną prawną w szczególności obszaru NATURA 2000,
- obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska kraków Balice, zgodnie z uchwałą sejmiku WM nr XXXII/470/09,

- określenia przedsięwzięć i usług dopuszczonych do realizacji w szczególności w terenach usługowych i produkcyjnych,
- zasad ochrony wód podziemnych, w szczególności wód położonych w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 450 „Dolina rzeki Wisły” oraz GZWP nr 326 „Krzeszowice – Pilica”, a także w strefach sanitarnych ujęć wody pitnej,
- zakazu zabudowy kubaturowej w odległości mniejszej niż 10 m od brzegów rzek, potoków (z wyjątkiem obiektów wodnych, gospodarki wodnej i leśnej),
- zakazu lokalizacji zabudowy mieszkalnej oraz zakładów produkujących i przechowujących środki spożywcze w odległości mniejszej niż 50m od cmentarzy,
- zapewnienia dostawy wody z sieci wodociągowej do budynków zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 150m od cmentarzy,
- ochrony przeciwpożarowej, przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych na zasadach określonych w przepisach szczególnych,
- minimalnej wielkości działek zgodnie z zapisami studium. Minimalne wielkości działek wskazane w studium, nie obowiązują w przypadku dokonywania podziałów pod drogi, ulice, place, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, podziałów mających na celu powiększenie działek macierzystych,
- wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy (iloraz dopuszczonej do zainwestowania powierzchni do powierzchni działki/działek objętych inwestycją położonych w terenach budowlanych) zgodnie z zapisami studium,
- wskaźnika minimalnej wielkości powierzchni biologicznie czynnej zgodnie z zapisami studium,
- określenia maksymalnej powierzchni rzutu budynku usługowego lub powierzchni użytkowej obiektów usługowych, w szczególności w terenach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych,
- indywidualnych zasad kształtowania architektury i zagospodarowania terenu dla obiektów usług publicznych i sakralnych (nie obowiązują wskaźniki zawarte w poniżej zamieszczonej tabeli dla poszczególnych kategorii terenów),
- parametrów dachów (zachowanie symetrii połaci, kąt nachylenia połaci, materiał, kolorystyka, zasady doświetlenia),
- ograniczeń w zakresie zasad kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenów wynikających z położenia w Parkach Krajobrazowych,
- dla terenów o szczególnym znaczeniu w kształtowaniu ładu przestrzennego maksymalnej powierzchni rzutu budynków dla budynków mieszkalnych i usługowych lub powierzchni użytkowej,

- ograniczenie wysokości zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej oraz wielorodzinnej do 4 mieszkań do 9m.
- wprowadzenie w planach miejscowych ustaleń dotyczących gabarytów oraz wysokości zabudowy, dla pozostałych rodzajów zabudowy,
- ograniczeń dotyczących sposobu użytkowania gruntu w strefach technicznych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (np. zakazu sadzenie drzew),
- zgodności parametrów technicznych dróg i ich przekrojów poprzecznych z przepisami odrębnymi,
- minimalnej ilości miejsc parkingowych dla nowo realizowanych obiektów:
 - ❖ dla zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej i wielorodzinnej, - co najmniej 1 miejsce parkingowe/postojowe na 1 mieszkanie,
 - ❖ dla administracji, zabudowy usługowej, produkcyjnej i rzemieślniczej - do ustalenia w planach w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, jednak nie mniej niż 2 miejsca na 10 zatrudnionych.

Podane wartości mogą zostać skorygowane w planach miejscowych w wyniku uwzględnienia specyfiki miejsca (lub inwestycji) którego bezpośrednio dotyczą.

Ustala się następujące wskaźniki urbanistyczne:

Tab. 25. Wskaźniki urbanistyczne określone w projekcie Studium

kategoria terenu	maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy (pow. zabudowy do pow. części budowlanej działki)	minimalny % powierzchni biologicznie czynnej	minimalna wielkość nowo wydzielanych działek dla zabudowy mieszkaniowej (m ²)	maksymalna wysokość zabudowy (m)
CA	0,50	30	600	-
MN1	0,50	25	1000	9
MN2	0,50	25	800	9
MN3	0,20	50	1800	9
MU1	0,40	15	1000	9
MU2	0,50	15	800	9
MU3	0,40	30	1000	9
UP	0,60	30	-	-
U1	0,70	20	-	-
U2	0,40	20	-	-
U3	0,40	20	-	-
U/P	-	25	-	-
UC/P	-	30	-	-
US1	0,25	-	-	-
US2	-	-	-	-
UTS	0,30	40	-	-
RM	0,35	30	-	-

Źródło: opracowanie własne

Dopuszcza się odstępstwa od ww. wskaźników dla terenów, na których obowiązują obecnie plany miejscowe, w zakresie dostosowania do wskaźników z planów.

Dopuszcza się korektę ww. wskaźników w planach miejscowych w wyniku uwzględnienia warunków wynikających z istniejącego stanu zagospodarowania terenu, którego bezpośrednio dotyczą.

DOPUSZCZALNY ZAKRES ZMIAN

Dopuszcza się zmiany zasięgu przestrzennego obszarów określających kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w zakresie ustaleń dla poszczególnych obszarów w planach miejscowych w stosunku do ustaleń Studium, pod warunkiem zachowania zgodności z określonymi w niniejszym Studium celami rozwoju, w następujących sytuacjach:

- konieczności dostosowania do istniejących podziałów nieruchomości,
- konieczności intensyfikacji zabudowy (ze względu na stopień obecnego zainwestowania) w wyznaczonych na rysunku studium centrach poszczególnych miejscowości; W wyznaczonych na rysunku studium centrach poszczególnych miejscowości dopuszcza się zwiększenie w planach intensywności zabudowy do 20 % oraz zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o nie więcej niż 20%,
- konieczności lokalizacji infrastruktury technicznej oraz lokalizacji dróg publicznych i gminnych nie będących drogami publicznymi,
- konieczności realizacji inwestycji celu publicznego,
- konieczności dostosowania granic poszczególnych obszarów do istniejącej rzeźby terenu – dopuszcza się korektę zasięgu obszarów wyznaczonych w Studium o nie więcej niż 20m,
- konieczności wyznaczenia w obrębie poszczególnych kategorii obszarów terenów o funkcji jednorodnej (np. wyznaczenie w terenach MU terenów usługowych lub wyłącznie z zabudową jednorodzinną),
- konieczności dostosowania granic poszczególnych obszarów ustalonych w Studium do zmian w przepisach odrębnych,
- przebudowy i rozbudowy istniejącej zabudowy oraz dobudowy zabudowy gospodarczej i garaży w przypadkach, gdy nie ma możliwości zachowania ustaleń dla poszczególnych typów terenów z przyczyn technicznych,

- konieczności dostosowania do zasad kształtowania zabudowy zasad ustalonych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków przez właściwy organ nadzoru konserwatorskiego.

Ponadto:

- We wszystkich terenach dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.
- We wszystkich terenach dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych niewyznaczonych w studium dróg publicznych i wewnętrznych.
- We wszystkich terenach budowlanych dopuszcza się wyznaczenie w planach miejscowych terenów dla realizacji usług publicznych.
- Ze względu na ochronę zasobów krajobrazowych w terenach CA realizacja nowych sieci elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych powinna być wykonywana w wersji kablowej.
- We wszystkich terenach R1, RE, ZN dopuszcza się wprowadzanie zalesień z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ustaleń dla poszczególnych kategorii terenów oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.
- We wszystkich terenach utrzymuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej remontów i przebudowy. Rozbudowę oraz budowę nowej zabudowy dopuszcza się pod warunkiem zgodności z ustaleniami określonymi dla poszczególnych obszarów w ramach określonych kierunków rozwoju.
- W terenach usługowych dopuszcza się wprowadzenie działalności produkcyjnej związanej z prowadzonymi usługami podstawowymi.
- We wszystkich terenach dopuszcza się wprowadzanie ograniczeń dotyczących zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników urbanistycznych mających na celu zachowanie jednorodności danego układu przestrzennego,
- Dopuszcza się aktualizację spisu obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków (w trybie określonym w przepisach szczególnych bez konieczności zmiany studium).
- Dopuszcza się zmiany przebiegu tras komunikacyjnych i ich klas funkcjonalnych.
- Dopuszcza się wskazanie w planie miejscowym lokalizacji cmentarza dla zwierząt z zachowaniem wymogów wynikających z przepisów odrębnych.
-

ISTNIEJĄCE I POTENCJALNE OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA I OBSZARY PROBLEMOWE

OBSZARY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA

Na podstawie analizy istniejącego zainwestowania oraz w związku z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje się, że (jeżeli z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, z analizy porealizacyjnej albo z przeglądu ekologicznego wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem obiektu), następujące istniejące i planowane obiekty na terenie gminy Liszki mogą wymagać ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania :

- przebudowywana autostrada,
- istniejące linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 220 i 110 kV,

W dniu 25.05.2009 Sejmik Województwa Małopolskiego podjął uchwałę (uchwała nr XXXII/470/09) o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Kraków – Balice.

Obszar podzielony został na 3 strefy wyznaczone w oparciu o izolację hałasu:

- 1) strefę A, której granicę wyznacza od zewnątrz maksymalny zasięg izolinii hałasu nocnego $L_N = 50$ dB lub izolinii hałasu $L_{DWN} = 60$ dB, od wewnątrz granica lotniska.
- 2) strefę B, której granicę wyznacza od zewnątrz izolacja $L_{DWN} = 55$ dB, od wewnątrz maksymalny zasięg izolinii $L_N = 50$ dB, $L_{DWN} = 60$ dB lub granica lotniska;
- 3) strefę C, której granicę wyznaczają izolacje hałasu $L_N = 45$ dB, od wewnątrz maksymalny zasięg izolinii $L_{DWN} = 55$ dB.

Zgodnie z uchwałą, w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się następujące ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów:

- 1) w strefie A - zakaz lokalizowania i budowy:
 - a) nowych obiektów zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, szpitali, domów opieki społecznej, oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci młodzieży, lokalizacji terenów rekreacyjno-wypoczynkowych poza miastem;
 - b) zakaz zmiany funkcji budynków z niemieszkalnych na mieszkalne;
- 2) w strefie B - zakaz lokalizowania i budowy nowych obiektów szpitali, domów opieki, oraz zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży;

- 3) w strefie C - zakaz lokalizowania i budowy nowych obiektów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży - działających w porze nocnej.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy:

- 1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów - zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. Nr 156 z 2006 roku, poz. 1118 z późn. zm.) i przepisami wykonawczymi;
- 2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach - zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. Nr 156 z 2006 roku, poz. 1118 z późn. zm.) i przepisami wykonawczymi.

TERENY ZAMKNIĘTE

Na terenie gminy występują tereny zamknięte określone w przepisach odrębnych (tereny wojskowe i portu lotniczego w Balicach). Tereny te zaznaczone zostały na załącznikach graficznych.

OBSZARY PROBLEMOWE

Na podstawie analizy istniejącego zainwestowania oraz w związku z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego przewiduje się że następujące obszary zakwalifikowane mogą zostać jako obszary problemowe:

- 5) tereny położone wokół lotniska, szczególnie na terenie sołectwa Morawica i Chrosna,
- 6) tereny położone w strefach technicznych linii 220kV i 110 kV,
- 7) tereny położone w strefach kontrolowanych gazociągu wysokoprężnego,
- 8) tereny wzdłuż projektowanej obwodnicy Liszek.

Zestawienie do Gminnej ewidencji zabytków gminy Liszki

1. Baczyn

Nr karty zabytku	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi

1/879	Dom nr 8	Baczyn Nr dz99/1 (obręb Mników)	Obiekt zachowany w stanie nie zmienionym (stan bardzo dobry)
2/879	Chlewik przy zagrodzie nr 8	Baczyn Nr Dz 99/1	Obiekt zachowany w stanie nie zmienionym dobrym

2. Budzyń

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
3/879	Dom Ludowy nr 2 obecna funkcja przedszkola i sklepu z art. przemysłowymi	Budzyń Dz. Nr 380	Obiekt nieznacznie przebudowany zmiana pokrycia dachu (blacha) brak w dachu lukarn	
4/879	Dom nr 9	Budzyń Dz. Nr 248	Obiekt dobrze zachowany nie zmieniony	

3. Cholerzyn

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
5/879	Dom nr 2	Cholerzyn Dz. Nr 1729	Obiekt dobrze zachowany nie zmieniony	
6/879	Dom nr 14	Cholerzyn Dz. Nr 1343	Obiekt zachowany stan średni	
7/879	Dom nr 34	Cholerzyn Dz. Nr 487	Obiekt dobrze zachowany nie zmieniony	
8/879	Dom nr 42	Cholerzyn Dz. Nr 479	Obiekt zachowany stan średni	
9/879	Dom nr 72	Cholerzyn Dz. Nr 225/1	Obiekt zachowany stan średni. Ściana zachodnia tynk ceram	
10/879	Stodoła przy zagrodzie nr 159	Cholerzyn Dz. Nr 1728	Obiekt zachowany stan średni	
11/879	Dom nr 169	Cholerzyn Dz. Nr 580	Obiekt zachowany stan średni. Ściana zachodnia z pustaków	

4. Czulów

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
12/879	Kaplica	Czulów Dz. Nr 1108	Zachowana	Rejestr zabytków A-4/M
13/879	Kapliczka	Czulów Dz. Nr 1204	Zachowana	
14/879	Dom nr 68	Czulów Dz.nr 2842	Zachowany	
15/879	Dom nr 66	Czulów Dz. Nr 2843	Zachowany	
16/879	Dom nr 244	Czulów Dz. Nr 1509	Zachowany	
17/879	Dom nr 262	Czulów Dz. Nr 794	Zachowany	

5. Jeziorzany

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
18/879	Kapliczka	Jeziorzany Dz. Nr 65	Zachowany – stan dobry	

6. Kaszów

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
19/879	Kapliczka	Kaszów Dz. Nr 696	Zachowany – stan dobry	
20879	Dom nr 28	Kaszów Dz. Nr 3379	Zachowany – stan dobry	
21/879	Dom nr 32	Kaszów Dz. Nr	Zachowany –	

		2220	stan średni	
22879	Dom nr 35	Kaszów Dz. Nr1042	Zachowany – stan średni	
23/879	Dom nr 61	Kaszów Dz. Nr 669/1	Zachowany – stan średni	
24/879	Dom nr 97	Kaszów Dz. Nr 533/1	Zachowany – stan średni	
25/879	Dom nr 112	Kaszów Dz. Nr 480	Zachowany – stan techniczny dobry	
26/879	Dom nr 117	Kaszów Dz. Nr 1806	Zachowany – stan średni, część zachodnia domu stan zły	
27/879	Dom nr 144	Kaszów Dz. Nr 127	Zachowany – stan dobry	
28/879	Dom nr 146	Kaszów Dz. Nr 1761	Zachowany – stan średni	
29/879	Obórka przy domu nr 162	Kaszów Dz. Nr 1893	Zachowany – stan dobry	
30/879	Dom nr 202	Kaszów Dz. Nr 1980	Zachowany – stan średni	
31/879	Dom nr 206	Kaszów Dz. Nr 1816	Zachowany – stan średni	
32/879	Dom nr 235	Kaszów Dz. Nr 579	Zachowany – stan dobry	
33/879	Dom nr 243	Kaszów Dz. Nr1766/2	Zachowany – stan dobry	
34/879	Dom nr 253	Kaszów Dz. Nr 2219/1	Zachowany – stan średni	
35/879	Dom nr 272	Kaszów Dz. Nr1508	Zachowany – stan średni	
36/879	Dom nr 287	Kaszów Dz. Nr 2150	Zachowany – stan zły	
37/879	Do nr 344	Kaszów Dz. Nr 1855	Zachowany – stan średni	
38/879	Dom nr 349	Kaszów Dz. Nr 385	Zachowany – stan średni	
39/879	Dom nr 361	Kaszów Dz. Nr 3454	Zachowany – stan dobry	

7. Kryspinów

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
40/879	Pałac	Kryspinów Dz nr 848/23	Średni stan zachowania	Wpis do rejestru A-5/14.03.68
41/879	Budynek folwarczny	j/w	j/w	j/w
42/879	Dom nr 19	Kryspinów Dz nr 757	j/w	
43/879	Sklep GS dawny zajazd	Kryspinów Dz. Nr 768	Stan zachowania dobry. W części południowej dobudowano zadaszenie nad wejściem	

7. Liszki

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
44/879	Kościół parafialny	Liszki Dz. Nr 357/4	Zachowany	
45/879	Plebania	Liszki Dz. Nr 344/2	Zachowany	Zmiana pokrycia dachu
46/879	Stodoła przy plebanii	Liszki Dz. Nr	Zachowany	Stan techniczny

		344/2		zły
47/879	Dom nr 137	Liszki Dz. Nr 343/1	Zachowany	
48/879	Szkoła	Liszki Dz. Nr 455	Zachowany	
49/879	Dawna karczma -obecnie przedszkole	Liszki Dz. Nr 405	Zachowany	
50/879	Dom nr 35	Liszki Dz. Nr 369	Zachowany	
51/879	Dawny bróg	Liszki Dz. Nr 369	Zachowany	
52/879	Dom nr 36	Liszki Dy. Nr 401	Zachowany	
53/879	Dom nr 155	Liszki Dz. Nr 505	Zachowany	
54/879	Dom nr 166	Liszki Dz. Nr 321	Zachowany	
55/879	Dom nr 188	Liszki Dz. Nr 535	Zachowany	
56/879	Dom nr 225	Dz. Nr 540/4	Zachowany	

8. Mników

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
57/879	Szkoła Gimnazjum	Mników Dz. Nr 1004	Szkołę rozbudowano o nowe skrzydło i salę gimnastyczną. Część frontowa bez zmian	
58/879	Stodoła przy zagrodzie Nr 27	Mników Dz. Nr 714	Zachowany	
59/879	Dom nr 33	Mników Dz. Nr 1011	Zachowany	
60/879	Dom Nr 71	Mników Dz. Nr 1444	Bud pokryty eternitem	Nie pozwolono fotografować
61/879	Obórka przy zagrodzie nr 71	j/w	Zachowany	j/w
62/879	Dom nr 200	Mników Dz. Nr 1010	Zachowany	

9. Morawica

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
63/879	Kościół pw Św. Bartłomieja	Morawica Dz. Nr 810/2	Zachowany	Rejestr zab A-169/22.01.70
64/879	Plebania d. zamek	Morawica Dz. Nr 810/2	Zachowany	Rejestr zab A-169/22.01.70
65/879	Dzwonnica przy kościele	Morawica Dz. Nr 810/2	Zachowany	Rejestr zab A-169/22.01.70
66/879	Bud. Plebański (organistówka)	Morawica Dz. Nr 570/4	Zachowany	
67/879	Kaplica cmentarna	Morawica Dz. Nr 813	Zachowany	
68/879	Kapliczka	Morawica Dz. Nr 1171	Zachowany	
69/879	Budynek plebański nr 8	Morawica Dz. Nr 810/2	Zachowany	
70/879	Dwór Jaworskich–Potockich obecnie szkoła	Morawica Dz. Nr 823	Zachowany	Rejestr zab A-656/15-07-93
71/879	Kostnica na cmentarzu	Morawica Dz. Nr 813	Zachowany	
72/879	Szkoła II przy siostrach Felicjankach	Morawica Dz. Nr 815/2	Zachowany	
73/879	Dom zakonny SS Felicjanek	Morawica Dz. Nr 814/2	Zachowany	
74/879	Folwark dworski obecnie zakład produkcji zniczy nagrobkowych	Morawica Dz. Nr 855/5	Zachowany	
75/879	Bud. gospodarczy dworu	Morawica Dz. Nr 823	Zachowany	
76/879	Wiejski Ośrodek Zdrowia	Morawica Dz. Nr	Zachowany	

	obecnie pustostan nr23	570/2		
77/879	Stodoła przy zagrodzie nr 44	Morawica Dz. Nr 705/2	Zachowany	
78/879	Dom nr 81	Morawica Dz. Nr 575	Zachowany	
79/879	Dom nr 134	Morawica Dz. Nr 1441/1	Zachowany	
80/879	Kapliczka	Morawica Dz. Nr 1441/1	Zachowany	Poz. przeniesiona z Cholerzyna
81/879	Dom nr 170	Morawica Dz. Nr 604	Zachowany	
82/879	Domr 179	Morawica Dz. Nr 155	Zachowany	
83/879	Dom nr 193	Morawica Dz. Nr 556	Zachowany	
84/879	Dom nr 209	Morawica Dz. Nr 938	Zachowany	

10. Piekary

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
85/879	Pałac	Piekary Dz. Nr 644/4	Rejestr zab. A-484	
86/879	Spichlerz	Piekary Dz. Nr 644/4	Rejestr zab. A-484	
87/879	Zabudowania gospodarskie pałacu	Piekary Dz. Nr 644/4	Rejestr zab. A-484	
88/879	Dawny browar	Piekary Dz. Nr 1126/2	Rejestr zab. A-484	Część w stanie ruiny
89/879	Dawna karczma obecnie dom nr 6	Piekary Dz. Nr 877/2	Zachowany	
90/879	Dawna wozownia karczmy obecnie dom nr 115	Piekary Dz. Nr 1100/4	Zachowany	
91/879	Dom czworak obecnie mieszkania nr 117	Piekary Dz. Nr 1100/3	Zachowany	Elewacja w trzech kolorach
92/879	Dom nr 15	Piekary Dz. Nr 131	Zachowany	
93/879	Dom nr 35	Piekary Dz. Nr 1105	Zachowany	

11. Rączna

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
94/879	Kapliczka	Rączna Dz. Nr 1027/3	Zachowany	
95/879	Kaplica na górze skrzyżowanie	Rączna Dz. Nr 574	Zachowany	
96/879	Szkoła z 1910 r.	Rączna Dz. Nr 1351/6	Zachowany	

12. Ściejowice

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
97/879	Dworek	Ściejowice Dz. Nr 62/4	Zachowany	Wpisany do rejestru zabytk. A-144

13. Pozostałe

Lp	Rodzaj obiektu	Lokalizacja	Opis	Uwagi
98/879	Zespół dworsko-folwarczny w Mnikowie	Mników Dz. Nr 1006/1	Zachowany	Wpisany do rejestru zabytk.

				A-496
99/879	Karta pusta			
100/879	Szkoła podstawowa w Kaszowie	Kaszów Dz. Nr 619	Zachowany	

BRAK KOLEJNYCH NUMERÓW STANOWISK
OZNACZA, ŻE ZOSTAŁY ONE WŁĄCZONE DO INNYCH.
NOWE STANOWISKA NIE MAJĄ KATEGORII

KATALOG STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY LISZKI

Nazwa i nr stanowiska	W obrębie sołectwa	Chronologia	Nr kategorii w ramach strefy „W”
BACZYN st. 1	BACZYN	– osada z epoki kamienia i cmentarzysko z epoki brązu	(kat. II)
BACZYN st. 2	BACZYN	– osady z epoki wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza oraz cmentarzysko z epoki brązu	(kat. II)
BACZYN st. 3	BACZYN	– obozowisko z epoki paleolitu	(kat. I)
Jaskinia Nad Samcowym Polem			
BACZYN st. 4	cz. SANKA gm. KRZESZOWICE	– osady z epoki kamienia i epoki brązu	(kat. II)
BACZYN st. 5	cz. SANKA gm. KRZESZOWICE	– osady z epoki kamienia i epoki brązu	(kat. II)
KRYSPINÓW st. 1	BUDZYŃ	– cmentarzysko z epoki wpływów rzymskich	(kat. II)
CHOLERZYN st. 2	CHOLERZYN	– Punkt osadniczy z epoki kamienia, brązu młodszy okres wpływów rzymskich, późne średniowiecze	(kat. II)
CHOLERZYN st. 3	CHOLERZYN	– pracownia z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 4	CHOLERZYN	– osady z epoki kamienia i epoki brązu	(kat. II)
CHOLERZYN st. 5	CHOLERZYN	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CHOLERZYN st. 6	CHOLERZYN	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
CHOLERZYN st. 7	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 8	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 9	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 10	CHOLERZYN	– osady z epoki kamienia, młodszego okresu przedrzymskiego oraz późnego średniowiecza	(kat. III)
CHOLERZYN st. 11	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 12	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 16	CHOLERZYN	– osada z późnego średniowiecza	

CHOLERZYN st. 17	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	
KRYSPINÓW st. 6	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 7	CHOLERZYN	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 8	CHOLERZYN	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
KRYSPINÓW st. 9	CHOLERZYN	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 20	CHOLERZYN	– osada z epoki średniowiecza	(kat. III)
CHROSNA st. 1	CHROSNA	– pracownie krzemieniarskie z epoki paleolitu, neolitu oraz osada z epoki wpływów rzymskich	(kat. II)
CHROSNA st. 3	CHROSNA	– osady z epoki kamienia, brązu i średniowiecza	(kat. III)
CHROSNA st. 5	CHROSNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
BRZOSKWINIA st. 2	CHROSNA	– obozowisko z epoki kamienia	(kat. I)
Jaskinia pod Kazalnicą CZUŁÓW st. 1	CZUŁÓW	– obozowisko od epoki paleolitu do epoki wpływów rzymskich	(kat. I)
Jaskinia nad Matką Boską CZUŁÓW st. 2	CZUŁÓW	– obozowisko z epoki kamienia	(kat. I)
przy Jaskini nad Matką Boską CZUŁÓW st. 3	CZUŁÓW	– obozowisko z epoki kamienia	(kat. I)
przy Jaskini nad Matką Boską CZUŁÓW st. 4	CZUŁÓW	– obozowisko z epoki paleolitu, neolitu	(kat. I)
Jaskinia Murek CZUŁÓW st. 5	CZUŁÓW	– obozowisko z epoki paleolitu, neolitu i epoki wpływów rzymskich	(kat. I)
Jaskinia w Uliczkach I (Górna) CZUŁÓW st. 6	CZUŁÓW	– obozowisko z epoki paleolitu, neolitu i epoki wpływów rzymskich	(kat. I)
Jaskinia w Uliczkach II (Dolna) CZUŁÓW st. 7	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CZUŁÓW st. 8	CZUŁÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
CZUŁÓW st. 9	CZUŁÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
CZUŁÓW st. 10	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CZUŁÓW st. 11	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CZUŁÓW st. 12	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
CZUŁÓW st. 13	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CZUŁÓW st. 14	CZUŁÓW	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
CZUŁÓW st. 15	CZUŁÓW	– osady z epoki neolitu, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. III)
CZUŁÓW st. 16	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 17	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 18	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 19	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 20	CZUŁÓW	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
CZUŁÓW st. 21	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 22	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 23	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 24	CZUŁÓW	– osada z epoki brązu	(kat. III)
CZUŁÓW st. 25	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CZUŁÓW st. 27	CZUŁÓW	– osady z epoki kamienia, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. III)
CZUŁÓW st. 28	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)

CZUŁÓW st. 29	CZUŁÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
CZUŁÓWEK st. 17	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MNIKÓW st. 25	CZUŁÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 3	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 4	JEZIORZANY	– osada z epoki wczesnego średniowiecza	(kat. III)
JEZIORZANY st. 5	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 6	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 7	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 8	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
JEZIORZANY st. 9	JEZIORZANY	– osada z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 4	JEZIORZANY	– osady z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. II)
KASZÓW st. 1	KASZÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
KASZÓW st. 2	KASZÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
KASZÓW st. 3	KASZÓW	– osada z epoki neolitu i późnego średniowiecza	(kat. II)
KASZÓW st. 4	KASZÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
KASZÓW st. 5	KASZÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
KASZÓW st. 6	KASZÓW	– osada prahistoryczna	(kat. II)
KASZÓW st. 7	KASZÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
KASZÓW st. 9	KASZÓW	– osady z epoki neolitu i średniowiecza	(kat. II)
KASZÓW st. 10	KASZÓW	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
KASZÓW st. 11	KASZÓW	– osada z epoki neolitu i średniowiecza	(kat. III)
KASZÓW st. 12	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 13	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 14	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 15	KASZÓW	– osada z epoki kamienia i epoki wpływów rzymskich	(kat. III)
KASZÓW st. 16	KASZÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. III)
KASZÓW st. 17	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
KASZÓW st. 18	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 19	KASZÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
KASZÓW st. 20	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 21	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 22	KASZÓW	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
KASZÓW st. 23	KASZÓW	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
KASZÓW st. 24	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
KASZÓW st. 25	KASZÓW	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. II)
KASZÓW st. 26	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KASZÓW st. 27	KASZÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 2	KRYSPINÓW	– osady z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. I/II)
KRYSPINÓW st. 3	KRYSPINÓW	– osady z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich	(kat. I/II/III)
KRYSPINÓW st. 11	KRYSPINÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 12	KRYSPINÓW	– osada z epoki brązu	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 13	KRYSPINÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 14	KRYSPINÓW	– osady z epoki kamienia, brązu i średniowiecza	(kat. II)
KRYSPINÓW st. 15	KRYSPINÓW	– osady z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich i późnego średniowiecza	(kat. II)

KRYSPINÓW st. 16	KRYSPINÓW	– osady z epoki kamieni i brązu	(kat. II)
KRYSPINÓW st. 17	KRYSPINÓW	– osady z epoki wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 18	KRYSPINÓW	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 19	KRYSPINÓW	– osady z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
KRYSPINÓW st. 21	KRYSPINÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
LISZKI st. 1	LISZKI	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
LISZKI st. 2	LISZKI	– osady z epoki kamienia, brązu, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. II)
LISZKI st. 3	LISZKI	– osada z epoki wczesnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 4	LISZKI	– osada z epoki średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 5	LISZKI	– osada z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 6	LISZKI	– osada z epoki późnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 7	LISZKI	– osada z epoki późnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 8	LISZKI	– osada z epoki średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 9	LISZKI	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
LISZKI st. 10	LISZKI	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
LISZKI st. 11	LISZKI	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
LISZKI st. 12	LISZKI	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
LISZKI st. 13	LISZKI	– osada prahistoryczna	(kat. III)
LISZKI st. 14	LISZKI	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 15	LISZKI	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
LISZKI st. 16	LISZKI	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
RĄCZNA st. 10	LISZKI	– osady z epoki neolitu. wpływów rzymskich, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. II)
KASZÓW st. 8	LISZKI	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu oraz osada średniowieczna	(kat. II)
MNIKÓW st. 4 Jaskinia Zawalone	MNIKÓW	– obozowisko z epoki neolitu	(kat. I)
MNIKÓW st. 5 Jaskinia Pod Kochanką	MNIKÓW	– obozowisko z epoki neolitu i brązu	(kat. I)
MNIKÓW st. 6 Jaskinia na Miłaszówce	MNIKÓW	– obozowisko z epoki neolitu	(kat. I)
MNIKÓW st. 7	MNIKÓW	– obozowisko z epoki paleolitu, neolitu i epoki brązu	(kat. I)
Jaskinia na Łopiankach I			
MNIKÓW st. 8	MNIKÓW	– obozowisko z epoki paleolitu i neolitu	(kat. I)
MNIKÓW st. 9	MNIKÓW	– grodzisko z epoki brązu i wczesnego średniowiecza	(kat. I)
MNIKÓW st. 10	MNIKÓW	– osada z epoki wpływów rzymskich	(kat. III)
MNIKÓW st. 11	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu i osada z epoki wczesnego średniowiecza	(kat. II)
MNIKÓW st. 12	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. III)
MNIKÓW st. 13	MNIKÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MNIKÓW st. 14	MNIKÓW	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MNIKÓW st. 15	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. III)
MNIKÓW st. 16	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
MNIKÓW st. 17	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
MNIKÓW st. 18	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
MNIKÓW st. 19	MNIKÓW	– osada z epoki neolitu	(kat. III)

MNIKÓW st. 20	MNIKÓW	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. III)
MNIKÓW st. 21	MNIKÓW	– osady z epoki neolitu i średniowiecza	(kat. III)
MNIKÓW st. 22	MNIKÓW	– osady z epoki paleolitu, neolitu i średniowiecza	(kat. II)
MNIKÓW st. 24	MNIKÓW	– osady z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
MNIKÓW st. 26	MNIKÓW	– osady z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
MNIKÓW st. 29	MNIKÓW	– punkt osadniczy lub prac. krzem. – paleolit schyłkowy?, neolit, epoka kamienia, epoka brązu?	(kat. II)
MNIKÓW st. 30	MNIKÓW	– osada z epoki kamienia	
MNIKÓW st. 31	MNIKÓW	– punkt osadniczy lub prac. krzem. – neolit, epoka brązu	
MNIKÓW st. 32	MNIKÓW	– osada z epoki kamienia	
MNIKÓW st. 33	MNIKÓW	– osada z epoki kamienia	
MORAWICA st. 1	MORAWICA	– zamek z epoki średniowiecza	(kat. II)
MORAWICA st. 8	MORAWICA	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
MORAWICA st. 13	MORAWICA	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
MORAWICA st. 14	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
MORAWICA st. 15	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
MORAWICA st. 16	MORAWICA	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
MORAWICA st. 17	MORAWICA	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
MORAWICA st. 18	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
MORAWICA st. 19	MORAWICA	– osady z epoki kamienia, wczesnego i późnego średniowiecza	(kat. II)
MORAWICA st. 20	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
MORAWICA st. 21	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MORAWICA st. 22	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki kamienia oraz osady prehistoryczna i wczesnośredniowieczna	(kat. II)
MORAWICA st. 23	MORAWICA	– osady z epoki kamienia i brązu	(kat. II)
MORAWICA st. 24	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MORAWICA st. 25	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MORAWICA st. 26	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, epoki brązu, późnego średniowiecza, okresu nowożytnego	(kat. II)
MORAWICA st. 27	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki kamienia	(kat. II)
MORAWICA st. 28	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MORAWICA st. 29	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
MORAWICA st. 30	MORAWICA	– osady z epoki kamienia i czasów nowożytnych	
MORAWICA st. 31	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
MORAWICA st. 35	MORAWICA	– osada z czasów nowożytnych	(kat. III)
MORAWICA st. 36	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki paleolitu	(kat. II)
MORAWICA st. 37	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, wczesnego i późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 38	MORAWICA	– osada z epoki kamienia i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 39	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, neolitu, epoki brązu, późnego średniowiecza i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 40	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	
MORAWICA st. 41	MORAWICA	– osada z epoki kamienia i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 42	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	
MORAWICA st. 43	MORAWICA	– osada z epoki kamienia i okresu nowożytnego	

MORAWICA st. 44	MORAWICA	– osada epoki kamienia	
MORAWICA st. 45	MORAWICA	– dwór, okres nowożytny	
MORAWICA st. 46	MORAWICA	– folwark, okres nowożytny	
MORAWICA st. 47	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, późnego średniowiecza i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 48	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	
MORAWICA st. 53	MORAWICA	– osada z epoki kamienia i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 54	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, późnego średniowiecza i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 55	MORAWICA	– punkt osadniczy i/lub prac. krzem. – neolit, epoka kamienia, epoka brązu	
MORAWICA st. 56	MORAWICA	– punkt osadniczy i/lub prac. krzem. – neolit, epoka kamienia, epoka brązu	
MORAWICA st. 57	MORAWICA	– punkt osadniczy i/lub prac. krzem. – neolit, epoka kamienia, epoka brązu	
MORAWICA st. 58	MORAWICA	– punkt osadniczy i/lub prac. krzem. – mezolit?, neolit, epoka kamienia, epoka brązu	
MORAWICA st. 59	MORAWICA	– osada z epoki kamienia, średniowiecza i okresu nowożytnego	
MORAWICA st. 60	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	
MORAWICA st. 62	MORAWICA	– punkt osadniczy – epoka kamienia – wcz. wp. brązu, okr. nowożytny	
MORAWICA st. 63	MORAWICA	– osada z epoki brązu	
ALEKSANDROWICE st. 2	MORAWICA	– osada wielokulturowa	
CHOLERZYN st. 2	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu oraz osada z epoki brązu	(kat. II)
CHOLERZYN st. 13	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHOLERZYN st. 14	MORAWICA	– osada z epoki neolitu	(kat. II)
CHOLERZYN st. 15	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
CHROSNA st. 2	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
CHROSNA st. 4	MORAWICA	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. II)
KRYSPINÓW st. 10	MORAWICA	– osada z epoki kamienia	(kat. II)
MNIKÓW st. 23	MORAWICA	– pracownia krzemieniarska z epoki neolitu	(kat. II)
PIEKARY st. 1	PIEKARY	– obozowisko z epoki paleolitu i obozowisko z epoki brązu	(kat. I)
Jaskinia nad Galoską PIEKARY st. 2	PIEKARY	– obozowisko z epoki paleolitu i osada z epoki neolitu	(kat. I)
PIEKARY st. 3	PIEKARY	– obozowisko z epoki paleolitu i osada z epoki neolitu	(kat. I)
przed Jaskinią Jama PIEKARY st. 4	PIEKARY	– obozowisko z epoki paleolitu	(kat. I)
Jaskinia na Gołębcu PIEKARY st. 5	PIEKARY	– obozowisko z epoki neolitu, brązu, wpływów rzymskich oraz pracownia skałkarska z czasów nowożytnych	(kat. I)
Jaskinia w Okrążku PIEKARY st. 6	PIEKARY	– osada z epoki średniowiecza	(kat. I)
PIEKARY st. 7	PIEKARY	– cmentarzysko z epoki brązu	(kat. I)
PIEKARY st. 8	PIEKARY	– osada z epoki brązu i grodzisko wczesnośredniowieczne	(kat. I)
PIEKARY st. 9	PIEKARY	– osada wielokulturowa od epoki neolitu do	(kat. I)

		późnego średniowiecza	
PIEKARY st. 10	PIEKARY	– osada z epoki kamienia i czasów nowożytnych	(kat. I)
PIEKARY st. 11	PIEKARY	– osady z epoki kamienia, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
PIEKARY st. 12	PIEKARY	– osady z epoki neolitu, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
PIEKARY st. 13	PIEKARY	– osady z epoki kamienia i epoki brązu	(kat. II)
PIEKARY st. 14	PIEKARY	– osady z epoki kamienia i czasów nowożytnych	(kat. III)
PIEKARY st. 15	PIEKARY	– osada z epoki wpływów rzymskich	(kat. III)
PIEKARY st. 16	PIEKARY	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
PIEKARY st. 17	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 18	PIEKARY	– osada z epoki wczesnego średniowiecza	(kat. III)
PIEKARY st. 19	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 20	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 21	PIEKARY	– osada z epoki kamienia i średniowiecza	(kat. III)
PIEKARY st. 22	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 23	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 24	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 25	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
PIEKARY st. 26	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 16	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 17	PIEKARY	– osady z epoki kamienia, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 21	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 22	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 23	PIEKARY	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 3	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 4	RĄCZNA	– osady z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
RĄCZNA st. 5	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 6	RĄCZNA	– obozowisko z epoki paleolitu i mezolitu	(kat. I)
RĄCZNA st. 11	RĄCZNA	– osada z epoki paleolitu	(kat. III)
RĄCZNA st. 12	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
RĄCZNA st. 13	RĄCZNA	– osady z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
RĄCZNA st. 14	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
RĄCZNA st. 15	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
DĄBROWA SZL. st. 2	RĄCZNA	– osada z epoki neolitu	(kat. III)
JEZIORZANY st. 10	RĄCZNA	– osada z epoki kamienia	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 13	RĄCZNA	– osada z epoki średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 1	ŚCIEJOWICE	– obozowisko z epoki paleolitu, osady z epoki neolitu, brązu	(kat. I?II)
ŚCIEJOWICE st. 2	ŚCIEJOWICE	– obozowisko z epoki paleolitu, mezolitu, osada z epoki neolitu	(kat. I)
ŚCIEJOWICE st. 5	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 6	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 7	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki brązu, wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)

ŚCIEJOWICE st. 8	ŚCIEJOWICE	– obozowisko z epoki paleolitu	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 9	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki kamienia i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 10	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 11	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki paleolitu i wczesnego średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 12	ŚCIEJOWICE i RĄCZNA	– osada z epoki wczesnego średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 14	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki kamienia i późnego średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 15	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 16	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki wpływów rzymskich i średniowiecza	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 17	ŚCIEJOWICE	– osady z epoki średniowiecza i czasów nowożytnych	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 18	ŚCIEJOWICE	– osada z epoki średniowiecza	(kat. III)
ŚCIEJOWICE st. 19	ŚCIEJOWICE	– obozowisko z epoki paleolitu	(kat. II)
ŚCIEJOWICE st. 20	ŚCIEJOWICE	– osada z epoki kamienia	(kat. III)